

JELEŃIA GÓRA

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Jelenia Góra, 2018 r.

Zamawiający:

Wykonawca:

Eko-log Sp. z o.o.
ul. Naramowicka 217 B lok.17
61-611 Poznań

Autorzy opracowania:

mgr Anna Grabowska-Szaniec
inż. Katarzyna Walkowiak
mgr Jakub Smakulski

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Regulacje prawne	6
3. Charakterystyka wymagań prawnych	6
4. Nazwa gminy i obszar objęty wystąpieniem o nadanie statusu uzdrowiska	9
4.1 Warunki wodne	10
4.2 Budowa geologiczna	11
4.3 Gleby	12
4.4 Zasoby przyrodnicze	12
4.5. Ludność	21
4.6. Infrastruktura drogowa i kolejowa	21
4.7. Zaopatrzenie w gaz i ciepło	22
4.8. Infrastruktura turystyczna	22
5. Opis zagospodarowania przestrzennego obszaru uzdrowiska z uwzględnieniem powierzchni i granic stref ochrony uzdrowiskowej	24
6. Określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych	35
7. Opis właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu na obszarze, który będzie objętym wystąpieniem o nadanie statutu uzdrowiska albo statutu obszaru ochrony uzdrowiskowej	41
7.1. Zasoby naturalnych surowców leczniczych i ich właściwości lecznicze	41
7.2. Informacje o klimacie oraz o stanie sanitarnym powietrza, natężeniu hałasu i pól elektromagnetycznych i ich właściwości lecznicze	44
8. Świadczenia potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i właściwości lecznicze klimatu	48
9. Informacje na temat działających zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego lub dane o planach w tym zakresie	48
10. Wskazanie kierunków leczniczych	70
11. Opis istniejących obszarów i terenów górniczych ze wskazaniem, zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego, ich wyznaczonych granic lub projektowanego położenia, nazwy kopaliny głównej oraz towarzyszącej	70
12. Informacje o ujęciach wody, sieci wodno-kanalizacyjnej, oczyszczalniach ścieków, gospodarce odpadami oraz o mogących wystąpić zagrożeniach ekologicznych	71
12.1. Gospodarka wodno-ściekowa	71
12.2. Gospodarka odpadami	75
12.3. Zagrożenia ekologiczne	82
13. Informacje o stanie czystości powietrza oraz natężeniu hałasu, opracowane zgodnie z odrębnymi przepisami	83
13.1 Jakość powietrza	83
13.2 Hałas	91
13.3 Pole elektromagnetyczne	95

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

14. Raport z podjętych działań naprawczych w zakresie stwierdzonych przekroczeń zmierzonych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu	97
14.1 Podsumowanie stanu aktualnego jakości powietrza	97
14.2 Dokumenty strategiczne w zakresie jakości powietrza	98
14.3 Działania naprawcze	98
15. Załączniki.....	106

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Jeleniej Góry	15
Tabela 2. Wykaz obszarów Natura 2000 wraz z ich charakterystyką.....	17
Tabela 3. Szlaki turystyczne	23
Tabela 4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w strefach A, B i C. 31	
Tabela 5. Bilans terenów zieleni oraz terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej	40
Tabela 6 Ocena właściwości leczniczych klimatu uzdrowiska dla Cieplice	45
Tabela 7. Zestawienie i charakterystyka zakładów lecznictwa uzdrowiskowego Uzdrowisko Cieplice	49
Tabela 8. Charakterystyka Zakładu Przyrodoleczniczego	51
Tabela 9. Charakterystyka Szpitala Uzdrowiskowego Dom Zdrojowy I	54
Tabela 10. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Lalka	55
Tabela 11. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Edward	56
Tabela 12. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Polonia	57
Tabela 13. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Marysienka	58
Tabela 14. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Długi Dom	60
Tabela 15. Charakterystyka Przychodni Uzdrowiskowej	61
Tabela 16. Charakterystyka SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT”	64
Tabela 17. Zbiorcze zestawienie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Uzdrowiska Cieplice wraz z charakterystyką	66
Tabela 18. Rodzaje i kody opadów przyjmowanych do PSZOK.....	78
Tabela 19. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia	87
Tabela 20. Ocena jakości powietrza w strefie dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w latach 2016-2017	89
Tabela 21. Stan jakości powietrza na podstawie pomiarów przeprowadzonych na stanowiskach pomiarowych w Jeleniej Górze w latach 2015-2016 r.	90
Tabela 22. Ocena jakości powietrza w strefie dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w latach 2016-2017	90
Tabela 23. Wartości równoważnego poziomu dźwięku A na terenie Jeleniej Góry z uwzględnieniem tła akustycznego i niepewności	94
Tabela 24. Lokalizacja punktów pomiarowych oraz porównanie średnich arytmetycznych zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych w tych punktach na terenie województwa dolnośląskiego	96

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie miasta na tle województwa dolnośląskiego.....	9
Rysunek 2. Lokalizacja punktów kontrolno-pomiarowych hałasu drogowego na terenie Jeleniej Góry w 2016 r..	94

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

1. Wstęp

Cieplice, malowniczo położone w Kotlinie Jeleniogórskiej, należą do najstarszych uzdrowisk w Polsce. W 2008 roku Prezydent Miasta Jelenia Góra wystąpił do Ministra Zdrowia z prośbą o wydanie decyzji w sprawie potwierdzenia możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za uzdrowisko Cieplice. Minister Zdrowia po przeanalizowaniu operatu uzdrowiskowego wydał decyzję w dniu 23 czerwca 2009 potwierdzającą możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego oraz ustalił w oparciu o przedstawione świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i klimatu kierunki lecznicze. Uzdrowisko Cieplice posiada status Uzdrowiska, który został przyjęty uchwałą Nr 489/LX/2009 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 10 listopada 2009 roku, który po raz ostatni był zmieniany w 2012 roku. W oparciu o udokumentowane właściwości lecznicze wody i właściwości leczniczych klimatu, ustalono dla Uzdrowiska Cieplice następujące kierunki lecznicze:

- choroby ortopedyczno – urazowe
- choroby układu nerwowego
- choroby reumatologiczne
- osteoporoza
- choroby nerek i dróg moczowych
- choroby oka i przydatków oka.

Uzdrowisko Cieplice zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, zobligowane jest do aktualizacji operatu uzdrowiskowego. Zakres prac obejmuje przeprowadzenie niezbędnych badań do ustalenia właściwości leczniczych klimatu (badania elementów i zjawisk meteorologicznych, hałasu oraz pól elektromagnetycznych) oraz ocenę właściwości leczniczych klimatu w zakresie i na podstawie kryteriów określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości. Operat Uzdrowiskowy jest podstawą działalności uzdrowiska i warunkuje utrzymanie Statusu Uzdrowiska. Zgodnie z w/w ustawą zawiera on przede wszystkim charakterystykę Uzdrowiska Cieplice pod względem utrzymania Statusu Uzdrowiska, ze szczególnym uwzględnieniem dostępnych surowców leczniczych i klimatu. Operat został sporządzony w taki sposób, aby potwierdził, że analizowany obszar miasta Jelenia Góra spełnia warunki zapisane w art. 39 w/w ustawy, uzasadniające utrzymanie statusu uzdrowiska.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Niniejsza dokumentacja została opracowana na podstawie danych udostępnionych przez Miasto Jelenia Góra oraz danych pozyskanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Pozyskane informacje poddano analizie i weryfikacji. W opracowaniu uwzględniono obowiązujące akty prawne dotyczące uzdrowisk.

2. Regulacje prawne

- Ustawa z dnia 4 marca 2011 r. o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych;
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze;
- Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane;
- Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych;
- Ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach;
- Ustawie z dnia 7 lipca 2006 r. o podatkach i opłatach lokalnych;
- Ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2006 r. w sprawie wzorcowego statutu uzdrowiska i wzorcowego statutu obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- Ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- Ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków;

3. Charakterystyka wymagań prawnych

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych szczegółowo określa:

- zasady nadawania oraz pozbawiania obszaru statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej,
- kierunki lecznicze uzdrowisk,
- zasady finansowania oraz warunki prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
- zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrowiskowym oraz zadania, jakie stawiane są gminom uzdrowiskowym.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Zgodnie z art. 43. ust.1. Gmina, na obszarze której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest obowiązana do sporządzenia i przedstawienia, nie rzadziej niż raz na 10 lat, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia operatu uzdrowiskowego, celem potwierdzenia spełniania przez jej obszar albo jego część wymagań określonych w ustawie.

Natomiast ust. 2 mówi, że jeżeli na podstawie złożonego operatu uzdrowiskowego minister właściwy do spraw zdrowia stwierdzi nieprawidłowości, wyznacza okres dostosowawczy w celu ich usunięcia. Okres ten nie może być dłuższy niż 5 lat.

Operat uzdrowiskowy jest sporządzany w formie pisemnej, w podziale na część opisową i graficzną. Część opisową operatu uzdrowiskowego sporządza się również w formie elektronicznej.

W części opisowej operatu uzdrowiskowego uwzględnia się w szczególności:

- 1) nazwę gminy;
- 2) określenie obszaru, który będzie objęty wystąpieniem o nadanie statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- 3) opis zagospodarowania przestrzennego obszaru, o którym mowa w pkt 2, z uwzględnieniem powierzchni i granic stref ochrony uzdrowiskowej, dokładnych danych o lokalizacji i stanie infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, oraz prowadzonych robotach budowlanych dotyczących tej infrastruktury, a także terenów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy pod lecznictwo uzdrowiskowe oraz działalność rekreacyjno-wypoczynkową i działalność gospodarczą;
- 4) określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych;
- 5) opis właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu na obszarze, który będzie objęty wystąpieniem o nadanie statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- 6) świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i właściwości lecznicze klimatu;
- 7) informacje na temat działających zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego lub dane o planach w tym zakresie;
- 8) wskazanie kierunków leczniczych i przeciwwskazań dla przyszłego uzdrowiska;
- 9) opis istniejących obszarów i terenów górniczych ze wskazaniem, zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego, ich wyznaczonych granic lub projektowanego położenia, nazwy kopaliny głównej oraz towarzyszącej;
- 10) informacje o ujęciach wody, sieci wodno-kanalizacyjnej, oczyszczalniach ścieków, gospodarce odpadami oraz o mogących wystąpić zagrożeniach ekologicznych;
- 11) informacje o stanie czystości powietrza oraz natężeniu hałasu, opracowane zgodnie z odrębnymi przepisami;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

12) datę sporządzenia i podpis wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Część graficzna operatu uzdrowiskowego obejmuje mapy obszaru, któremu ma zostać nadany status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej, z zaznaczeniem poszczególnych planowanych stref ochrony uzdrowiskowej oraz graficznym przedstawieniem informacji, o których mowa w ust. 4 pkt. 3, 4, 7, 9 i 10.

Część graficzną sporządza się w skali nie mniejszej niż 1:5000 dla projektowanej strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, 1:10 000 wspólnie dla stref „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej oraz 1:25 000 wspólnie dla stref „A”, „B” i „C” ochrony uzdrowiskowej.

CZĘŚĆ OPISOWA

4. Nazwa gminy i obszar objęty wystąpieniem o nadanie statusu uzdrowiska

Jelenia Góra położona jest w południowo-zachodniej części Polski w centrum śródgórskiej kotliny na wysokości od 330 do 370 m n.p.m. Od zachodu otaczają miasto Góry Izerskie, od północy Góry Kaczawskie, od wschodu Rudawy Janowickie, a od południa najwyższe pasmo Sudetów – Karkonosze z najwyższym szczytem Śnieżką. Przez teren Miasta przepływają rzeki: Bóbr, Kamienna, Wrzosówka i Pijawnik. Powierzchnia Miasta wynosi 108,4 km², a zamieszkuje ją ponad 80 tys. mieszkańców. Miasto Jelenia-Góra jest siedzibą władz miejskich, władz powiatu oraz ważnym centrum przemysłowo-turystycznym regionu.

Rysunek 1. Położenie miasta na tle województwa dolnośląskiego

Źródło: www.gminy.pl

W skład miasta wchodzi następujące jednostki: Cieplice, Czarne, Goduszyn, Jagniątków, Maciejowa, Sobieszów, Śródmieście i Zabobrze.

Obszar uzdrowiska obejmuje jednostkę Cieplice opisaną w granicach w poniższych rozdziałach.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

4.1 Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Sieć rzeczna na terenie Jeleniej Góry jest dobrze rozwinięta, a wysoki poziom opadów sprawia, że średnie zasoby wód powierzchniowych są wysokie. Ze względu na dużą zmienność przepływów w ciągu roku, a także wielolecia oraz niewielką ilość zbiorników retencyjnych dyspozycyjność tych zasobów jest niewielka. Przez teren miasta przepływa szereg cieków, które w całości należą do Bobru. Głównymi rzekami miasta są Bóbr i Kamienna, oba te cieki zasilają liczne potoki. Rzeką Kamienna uchodzi do Bobru. Prawostronnymi dopływami Bobru są: Radomierka (do niej uchodzą z kolei Komar, Bełkotka i Silnica), Złotucha, Dopływ spod Góry Polnej. Lewostronnym dopływem Bobru jest rzeka Kamienna. Lewostronnym dopływem Kamiennej jest Rakownica. Z kolei prawostronnymi dopływami Kamiennej są Lutynka i Wrzosówka. Wrzosówka bierze swój początek z licznych niewielkich cieków spływających z głównego pasma Karkonoszy. Prawostronnymi dopływami Wrzosówki są Podgórna, Sopot I polski Potok, zaś dopływem lewostronnym jest Brocz. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę głównych rzek przepływających przez teren miasta.

Na terenie miasta znajduje się kilkaset różnego rodzaju zbiorników wód powierzchniowych, w zdecydowanej większości nie mają one jednak większego znaczenia dla rysu przyrodniczego miasta. Stawy nie tworzą większych skupień czy ciągów. Występujące na terenie miasta zbiorniki to w dużej mierze niewielkie przydomowe oczka wodne lub niewielkie stawy. Nieco większy kompleks stawów znajduje się w północnej części Maciejowej. Poza tym kompleksem na terenie miasta brak jest innych tego typów obiektów. Poza granicami miasta na południe od Cieplic znajdują się dwa duże kompleksy stawów: Stawy Podgórzyskie i Stawy Sobieszowskie.

Na terenie miasta można wyróżnić również zbiorniki powstałe w miejscach dawnych wyrobisk np. zbiorniki w rejonie centrum miasta (rejon ul. Orkana i Głowackiego) i Wzgórz Łomnickich. Łączna powierzchnia wszystkich zbiorników wód powierzchniowych wynosi 78 ha.

Wody podziemne

Obszar Jeleniej Góry wchodzi w skład sudeckiego regionu hydrogeologicznego, podregion izersko-karkonoski, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach krystalicznych paleozoiku i proterozoiku. Potencjalna wodonośność utworu studziennego wynosi do 10 m³/h. Głębokość występowania wód waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów miejscami mogą występować większe wydajności w strefach dyslokacyjnych. Miejscami występują w tym podregionie wody w utworach trzeciorzędu, a w dolinach rzek w utworach czwartorzędowych.

Użytkowe poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych (północna część miasta) oraz w utworach karbońskich (część południowa). W środkowej części miasta (rejon Cieplic) nie występują

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

użytkowe poziomy wodonośne. W północno-zachodniej części miasta występują podziemne wody użytkowe w utworach paleozoiczno-proterozoicznych. Na obszarze miasta nie występują główne zbiorniki wód podziemnych. Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych teren miasta Jelenia Góra znajduje się w JCWPd nr 90.

4.2 Budowa geologiczna

Miasto Jelenia Góra położone jest w centralnej części rozległej jednostki fizyczno-geograficznej: mezoregionie Kotliny Jeleniogórskiej, która pod względem geologicznym zaliczana jest do intruzji granitu karkonoskiego. Intruzja wypiętrzona podczas waryscyjskich ruchów górotwórczych, wraz z wieńcem otaczających ją skał metamorficznych, buduje dużą, jednolitą jednostkę stratygraficzną: Blok Karkonoszy. Głównym składnikiem Bloku są granity wieku górno-karbońskiego. Są to skały barwy szarej i szaroróżowej o teksturze bezładnej i dużym zróżnicowaniu zawartości i wielkości skaleni, kwarcu i łuszczaków. Zróżnicowanie to jest przyczyną wydzielenia wielu odmian granitu: równoziarniste, porfirowate, drobnoziarniste i drobnoziarniste z pegmatytami. W wyniku trzeciorzędowych ruchów górotwórczych w obrębie Bloku Karkonoszy nastąpiły przesunięcia o charakterze blokowym, a granity zostały poprzecinane żyłami kwarcu, aplitu i mikrogranitu. W konsekwencji dzisiejszy obraz morfologiczny Karkonoszy uwarunkowany jest w dużej mierze, zjawiskami tektonicznymi opartymi na starszych waryscyjskich założeniach geologicznych i tektonicznych.

Kotlina Jeleniogórska znajduje się w obszarze wewnętrznej części masywu intruzji i zbudowana jest głównie z granitów równoziarnistych i porfirowatych. W obrębie Miasta są to głównie granity równoziarniste, tworzą one łagodne, całkowicie pozbawione odsłoneń stoki, przykryte grubą warstwą osadów młodszych.

W czwartorzędzie, zbliżający się od północy lądolód zamyka odpływ wód z kotliny i w ten sposób tworzy rozległe, bezodpływowe jezioro zastoiskowe, które swym zasięgiem obejmuje teren całej Kotliny. W jeziorze tworzy się gruba warstwa mułków, zaburzenia glacictektoniczne oraz tworzą pokrywy glin zwałowych. W końcu plejstocenu wody z topniejącego lodowca nanoszą piaszczysto-żwirowe osady, erodując jednocześnie część dna Kotliny i dają zagrożenia dla współczesnej sieci rzecznej. Powstają w ten sposób szerokie pradoliny głównych rzek Kamiennej i Bobru. Na utworach wodnolodowcowych pojawiają się osady rzeczne, dziś zachowane w postaci piaszczysto-żwirowych tarasów. O wycofaniu się lądolodu Kotlina Jeleniogórska przybiera obecny kształt, a wody z topniejących lodowców górskich niosą masy osadu tworząc u podnóża gór rozległe kamienisto-żwirowe stożki napływowe i zasypują doliny rzeczne grubą warstwą żwirów z otoczkami. W holocenie żwiry zostają przykryte deluwiami i gliniastymi madami nanoszonymi przez wody powodziowe, powstaje sieć cieków bocznych i ich dolinek.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Na terenie miasta występują czwartorzędowe złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, głównie iły, złoża granitów i skał pokrewnych oraz złoża surowców skaleniowych, a dokładnie granitu porfirowanego. Eksploatacja złoża Jelenia Góra została zaniechana z końca sierpnia 1981 roku. Szacuje się, że zasoby tego złoża wynoszą, mimo wieloletniej eksploatacji 81 000 m³. Pozostałe złoża nie są obecnie eksploatowane.

Na terenie miasta Jelenia Góra w rejonie Cieplic występują złoża wód leczniczych sięgające pokładów górnego karbonu. Wody te występują w obrębie Sudeckiego Regionu Geotermicznego i osiągają temperaturę od 20° - 35°C w ujęciach płytkich o głębokości około 25-30 m oraz temperaturę znacznie wyższą, sięgającą do 90 °C w otworze głębokim C-1 (2002,5 m). Obecnie z tego otworu i z źródła Marysieńka wydobywana jest woda przeznaczona do celów balneologicznych, rekreacyjnych, a także grzewczych. Wody termalne Cieplic znaczenia lecznicze zawdzięczają obecności składników swoistych, takich jak jon fluorkowy (2 – 13 mg/dm³) i krzemionka w postaci kwasu krzemowego (powyżej 70 mg/dm³) i podwyższonej temperaturze na wypływie. Pod względem składu fizykochemicznego można je określić jako wody słabozmineralizowane (0,6 - 0,7 g/dm³) fluorkowe i fluorkowo – krzemowe. Dla złoża wód leczniczych wyznaczony został obszar górniczy Cieplice, którego granice pokrywają się z terenem górniczym. Ujęci płytkie (m.in. Marysieńka, Nowe, Sobieski) znajdują się w pobliżu budynków uzdrowiskowych i na ich terenie, natomiast odwierty głębokie C-1 i C-2 zlokalizowane są w Parku zdrojowym.

4.3 Gleby

Gleby w granicach administracyjnych miasta posiadają niską przydatność rolniczą. Trochę lepiej wygląda sytuacja w przypadku użytków zielonych, tu przydatność gleb kształtuje się na średnim poziomie. Większość gleb wymaga wapnowania oraz nawożenia, z uwagi na znaczne niedobory składników pokarmowych, głównie fosforu i potasu. Obszary nachylone terenu miasta zajmujące duże powierzchnie cechuje znaczna podatność gleb na erozję. Silnie obniża to ich przydatność na cele rolnicze, a zwłaszcza na wykorzystywanie jako grunty orne.

4.4 Zasoby przyrodnicze

Formami ochrony przyrody wyznaczonymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody występującymi na terenie gminy Jelenia Góra, a w tym Uzdrowiska Cieplice są: Park narodowy, park krajobrazowy, obszary Natura 2000 oraz pomniki przyrody.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Parki narodowe

Karkonoski Park Narodowy

„Park swoim zasięgiem obejmuje Główny Grzbiet Karkonoszy od zachodnich zboczy Mumławskiego Wierchu na zachodzie po Przełęcz Okraj na wschodzie. W skład Parku wchodzi również dwie enklawy na Pogórzu Karkonoskim: Góra Chojnik oraz Wodospad Szklarki. Obie enklawy włączono do Parku ze względu na dobrze zachowane naturalne lasy podgórskie i dolnoreglowe (głównie lasy bukowe). Karkonoski Park Narodowy położony jest na terenie sześciu gmin: Szklarska Poręba, Piechowice, Jelenia Góra, Podgórzyn, Karpacz i Kowary. Dla realizacji zadań ochronnych teren Parku podzielony jest na trzy obwody ochronne : Szrenica, Przełęcz i Śnieżka. Obecna powierzchnia parku wynosi 5580 ha. Największą część parku zajmują lasy – 3942 ha – objęte głównie ochroną częściową. Tereny położone powyżej górnej granicy lasu czyli piętro subalpejskie i alpejskie o powierzchni 1726 ha objęto ochroną ścisłą. Wokół Parku utworzona jest otulina, której powierzchnia wynosi 11 266 ha. Tereny otuliny Parku administrowane są przez okoliczne nadleśnictwa w Szklarskiej Porębie, Kowarach i Kamiennej Górze. Szata roślinna Karkonoszy decyduje o wyjątkowości i odrębności tych gór na tle Sudetów oraz innych pasm Europy Środkowej. Bogactwo flory Karkonoskiego Parku Narodowego przejawia się w występowaniu na stosunkowo niewielkim obszarze gatunków pochodzących z różnych regionów geograficznych, w tym reliktywów polodowcowych, posiadających tutaj swe odosobnione, izolowane stanowiska, a także roślin, których poza omawianym pasmem górskim nie spotkamy w żadnym innym miejscu na świecie, czyli tzw. endemitów. Wiele gatunków to rośliny rzadkie i zagrożone wyginięciem – zostały wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Roślin” i wymagają podjęcia odpowiednich działań ochronnych. Szata roślinna Karkonoszy, podobnie jak innych gór, ma charakterystyczny układ strefowy. Zmieniające się wraz z wyniesieniem nad poziom morza zbiorowiska roślinne, tworzą leżące równolegle pasy, które nazywamy piętrami roślinności. Świat zwierząt Karkonoszy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gatunkowym. Jest to związane z występowaniem pięter roślinnych o odmiennym klimacie i z różnorodną mozaiką zbiorowisk flory. Ponadto rzeźba i ukształtowanie terenu – zwłaszcza powyżej górnej granicy lasu, dodatkowo wyróżniają Karkonosze na tle innych pasm górskich Sudetów. Typowe dla krajobrazu tych gór jeziora i kotły polodowcowe, strome kamieniste zbocza, torfowiska na zrównaniach wierzcholinowych, stały się miejscem występowania wielu cennych dla karkonoskiej przyrody gatunków. Ilość gatunków zwierząt żyjących w Karkonoszach: bezkręgowce – co najmniej 15 tysięcy gatunków, kręgowce – ponad 320 gatunków, a wśród nich: ryby – 2 gatunki, płazy – 6 gatunków, gady – 6 gatunków, ptaki lęgowe i przelotne – około 200 gatunków, ssaki – prawie 60 gatunków. Klimat jest czynnikiem decydującym o procesach rzeźbotwórczych i glebotwórczych oraz tworzeniu się zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt. Na warunki atmosferyczne w Karkonoszach wpływają głównie wysokość i wielkość pasma Karkonoszy, dzięki czemu wytworzył się tutaj lokalny klimat górski, kształtowany głównie przez masy powietrza oceanicznego. Rzutuje to na długość zim i ich ostry charakter, znaczne opady atmosferyczne, duże

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

wahania temperatury i gwałtowne wiatry. Czynniki te, zwłaszcza temperatura, opady i wiatr zmieniają się wraz ze wzrostem wysokości.

Parki krajobrazowe

Park Krajobrazowy Doliny Bobru

Park Krajobrazowy Doliny Bobru położony jest w Sudetach Zachodnich. Głównym elementem krajobrazu jest fragment doliny Bobru pomiędzy Jelenią Górą a Lwówkiem Śląskim. Pod względem geomorfologicznym, Park wraz z otuliną obejmuje cztery mezoregiony Sudetów Zachodnich oraz 13 wydzielonych w ich obrębie mikroregionów. Są to (w ujęciu Walczaka, 1968):

- mezoregion Pogórza Izerskiego z mikroregionami: Niecka Lwówecka, Wzniesienia Gradowskie, Wzgórza Radomickie, Obniżenie Lubomierza i Wzniesienia Radoniowskie,
- mezoregion Pogórza Kaczawskiego z mikroregionami: Dolina Bobru, Wzniesienia Płakowickie, Wysoczyzna Ostrzycy i Rów Wlenia,
- mezoregion Gór Kaczawskich z mikroregionem: Grzbiet Zachodni,
- mezoregion Kotliny Jeleniogórskiej z mikroregionami: Obniżenie Jeleniej Góry, Obniżenie Starej Kamienicy i Wysoczyzna Rybnicy.

Rzeka Bóbr stanowi ukierunkowaną niemal południkowo oś hydrograficzną Parku o długości 38 km i na tym odcinku oddziela Pogórze Izerskie od Pogórza Kaczawskiego oraz Gór Kaczawskich. Dolina Bobru przebiega w bardzo urozmaicony sposób, tworząc w kilku rejonach fantastyczne przełomy rzeczne, odsłaniające różnorodne i różnowiekowe formacje skalne. Do najciekawszych należą: przełom Borowego Jaru i przełom w okolicach Wrzeszczyna. Wschodnią część Parku budują utwory metamorfiku kaczawskiego (reprezentowane są głównie przez fyllity, łupki serycytowo-kwarcowe i kwarcowo-serycytowe, kwarcyty, wapienie krystaliczne, zieleńce i diabazy), a zachodnią część utwory metamorfiku izerskiego (głównie różne rodzaje gnejsów i granitognejsów). Północna część Parku zbudowana jest z utworów osadowych niecki północnosudeckiej (różnego rodzaju piaskowce, zlepieńce, mułowce i ilowce). Najwyższe wzniesienie w obrębie Parku to Siedlęcinka (495 m n.p.m.). W północnej części Parku (obrzeża Lwówka Śląskiego), znajduje się największe na Pogórzu Zachodniosudeckim zgrupowanie piaskowcowych form skalnych, nazywanych z uwagi na dużą malowniczość i różnorodność "Szwajcarią Lwówecką". Olbrzymie szkody gospodarcze jakie spowodowała powódź w dniach 29-31 lipca 1897 r., stały się dla ówczesnych władz podstawą do prawnego uregulowania spraw ochrony, m.in. tego obszaru przed kolejnymi kataklizmami (ustawa powodziowa z 1900 r.). Prace przygotowawcze i organizację placu budowy dla zapory w Pilchowicach rozpoczęto jesienią 1903 r., a całość ukończono w 1912 r. Jest to obecnie największa budowla hydrotechniczna na Śląsku, którą w latach 1925–1927 uzupełniono jazami i zbiornikami wodnymi we

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Wrzeszczynie i Siedlęcinie, tworząc system zabudowy kaskadowej Bobru. Zapora w Pilchowicach rozdziela rzekę w obrębie Parku na dwa zasadnicze odcinki:

- "górnym" – o długości 13 km, gdzie rzeka płynie malowniczą doliną z wyraźnie zachowanymi trzema przełomami (Borowy Jar, odcinki pomiędzy: Siedlęcinem a Wrzeszczynem oraz "Stankiem" a "Wysokimi Skałami"),
- "dolnym" – o długości 25 km, z wyraźnymi dwoma przełomami pomiędzy: wzgórzami Stróżną i Dudkiem (obok Wlenia) oraz pomiędzy wzgórzami Leśnica i Skałka koło Lwówka Śląskiego.¹

Pomniki przyrody

Na terenie miasta zarejestrowanych jest 17 pomników przyrody:

Tabela 1. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Jeleniej Góry

Lp.	Gatunek	Rodzaj tworu	Lokalizacja pomnika
1.	dąb szypułkowy (Quercus robur)	drzewo	Zlokalizowany przy ul. Wrocławskiej 70, dąb rośnie na działce nr 1, przy samej granicy z działką nr 22/5. Teren stanowi stare założenie parkowe z przewagą starodrzewu, o charakterze leśnym.
2.	kasztanowiec biały (Aesculus hippocastanum)	drzewo	Kasztanowiec zlokalizowany jest przy moście na potoku Wrzosówka w Jeleniej Górze - Sobieszowie, pomiędzy ulicami Sądową i Cieplicką, w odległości około 3 m od kiosku Ruchu i bezpośrednio przy betonowym słupie z ogłoszeniami.
3.	dąb szypułkowy (Quercus robur)	grupa drzew - 2 szt.	Drzewa zlokalizowane na terenie byłego gospodarstwa rol. „Paulinum”, drzewo o obwodzie 434 cm rośnie nad rowem ściekowym, a drugie o obwodzie 421 cm - nad niewielkim stawem.
4.	dąb szypułkowy (Quercus robur)	drzewo	Jelenia Góra, ul. Nowowiejska 63, w odległości ok. 50 m od najbliższych zabudowań gospodarczych byłego gospodarstwa „Paulinum”, przy terenie użytkowanym jako ogródki działkowe.
5.	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	drzewo	Lipa zlokalizowana jest przy starej drodze prowadzącej przez teren byłego gospodarstwa, w odległości ok. 3 m od części narożnej najbliższego budynku, przy samym murowanym ogrodzeniu.
6.	dąb szypułkowy (Quercus robur)	drzewo	ul. Nowowiejska 3, w pasie drogowym ulicy, naprzeciwko wejścia do Uniwersytetu Ekonomicznego

1 Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

7.	buk pospolity (Fagus sylvatica)	drzewo	ul. Zamkowa 5, na terenie o charakterze parkowym, stanowiącym niewielkie wzgórze
8.	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	drzewo	Lipa zlokalizowana jest w odległości ok. 10-15 m od budynku byłego młyna gospodarczego, przy ul. Młyńskiej 7
9.	wierzba biała (Salix alba)	drzewo	ul. Żabia 7, pień wierzby zlokalizowany jest w odległości ok. 15 m od ściany domu jednorodzinnego właściciela posesji i w odległości ok. 5 m od granicy działki (pas drogowy ul. Żabiej).
10.	buk pospolity odm. Purpurowa (Fagus sylvatica var. Atropurpurea)	drzewo	Jelenia Góra - Sobieszów, ul. T. Chałubińskiego 11, przy ogrodzeniu posesji.
11.	dąb szypułkowy odm. Skrętolistna (Quercus robur var. Pectinata)	drzewo	Jelenia Góra - Sobieszów, ul. T. Chałubińskiego 15, przy ogrodzeniu posesji.
12.	klon srebrzysty (Acer saccharinum)	drzewo	Jelenia Góra - Sobieszów przy ul. Wł. Reymonta 1
13.	miłorząb dwuklapowy (Gingko biloba)	drzewo	Jelenia Góra - Sobieszów, ul. Kamiennogórska 2, teren siedziby Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Oddział w Jeleniej Górze, ok. 3 m od budynku gospodarczego
14.	buk pospolity odm. Płaczącej (Fagus sylvatica var. Pendula)	drzewo	Drzewo zlokalizowane jest w odległości ok. 6 m od ściany budynku jednorodzinnego ul. Łabska nr 23, od strony podwórza tego budynku.
15.	-	zeolizowane głązy narzutowe	Przy skarpie rekultywowanego wysypiska śmieci, na terenie dawnej cegielni.
16.	dąb szypułkowy (Quercus robur) klon jawor (Acer pseudoplatanus) klon pospolity (Acer platanoides)	aleja dębowo-klonowa - 135 szt.	Jelenia Góra- Cieplice w pobliżu ul. Podgórzyńskiej, rejon wałów przeciwpowodziowych na potoku Wrzosówka oraz Domu Dziecka „Dąbrówka”.
17.	dąb szypułkowy (Quercus robur)	drzewo	Drzewo rośnie przy ul. Kamiennogórskiej 11b od strony pasa drogowego, ok. 2 m od ciągu pieszego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Obszary Natura 2000

Tabela 2. Wykaz obszarów Natura 2000 wraz z ich charakterystyką

Nazwa obszaru	Położenie obszaru	Opis obszaru	Szata roślinna	Zwierzęta
Karkonosze PLB020007	Obszar znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie jeleniogórskim. Obszar obejmuje Karkonoski Park Narodowy	Karkonosze leżą w Sudetach Zachodnich i stanowią najwyższe pasmo Sudetów (Śnieżka 1602 m npm). Od południa granicę Karkonoszy stanowi granica państwa; od strony północnej przylega Kotlina Jeleniogórska; od zachodu - Góry Izerskie; od wschodu Brama Lubawska i Rudawy Janowckie).	Obszar jest szczególnie ważny dla zachowania bioróżnorodności. Duża liczba (23) siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG tworzy tu mozaikę, choć często nie zajmują one dużych powierzchni. Dobrze zachowane są subalpejskie i reglowe torfowiska górskie. Szczególnie cenne są także bory górnoreglowe, pokrywające znaczne powierzchnie w obszarze. Stwierdzono 11 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajdują się tu liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych, w tym endemicznych: dzwonek karkonoski (<i>Campanula bohemica</i>) i skalnica bazaltowa (<i>Saxifraga moschata</i> subsp. <i>basaltica</i>). Rzadkie gatunki mszaków (np. <i>Lophozia sudetica</i> , <i>Rhacomitrium sudeticum</i>). Podawano stąd, jako jedno z dwóch miejsc występowania w Polsce, stanowisko szurpka Rogera	W ostoi występuje co najmniej 11 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gnieździ się powyżej 10% populacji krajowej czeczotki i płochacza halnego; W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: cietrzew, dzięcioł zielonosiwy, puchacz, włochatka, sóweczka.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

			(<i>Orthotrichum rogeri</i>), jednak nie było potwierdzone od wielu lat. Znajdują się także, jako jedyne w Polsce, stanowiska <i>Galium sudeticum</i> , <i>Campanula corcontica</i> i <i>Pedicularis sudetica</i> . Za granicą obszaru odnaleziono stanowisko <i>Carabus variolosus</i> .	
Źródła Pijawnika PLH020076	Powierzchnia: 157,4 ha Jest to obszar źródłowy niewielkiego potoku Pijawnik. Obszar znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie jeleniogórskim, w Kotlinie Jeleniogórskiej w Sudetach Zachodnich i częściowo obejmuje swym obszarem dzielnicę Jelenia Góra-Czarne.	Jest to obszar źródłowy niewielkiego potoku Pijawnik, który wypływając stąd uchodzi do Kamiennej. Cały obszar znajduje się średnio na wysokości 360-375 m n.p.m., a urozmaicają go niewysokie wzniesienia sięgające 390 m. Od zachodu i południa otaczają go wzniesienia Wzgórz Łomnickich, od północy zabudowania Czarnego (obecnie dzielnica Jeleniej Góry), a wschodnią granicę stanowi ruchliwa droga z Jeleniej Góry do Karpacza.	Praktycznie brak tu zabudowy; większość terenu pokrywają wilgotne i zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, a uzupełniają je fragmenty łąk świeżych, lasy olszowe oraz ich zaroślowe formy regeneracyjne i zapusty wierzbowe. Niewielkie fragmenty zajmują również torfowiska, ziołorośla oraz nieużytkowany obecnie staw.	Występują tutaj 4 gatunki zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Szczególnie istotne jest występowanie przepłatki aurinia dla której obszar ten stanowi jedyne aktualnie znane stanowisko w Sudetach. Dodatkowo obszar ten jest miejscem występowania dość licznej populacji dwóch gatunków modraszków: <i>Maculinea teleius</i> i <i>Maculinea nausithous</i> .
<u>Stawy Sobieszowskie</u> PLH020044	Powierzchnia 239,6 ha Obszar znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie jeleniogórskim, położony jest w Sudetach, w Kotlinie Jeleniogórskiej, w widłach Podgórnej i Wrzosówki.	Głównym elementem krajobrazu są tu stawy rybne i mozaika związanych z nimi siedlisk. Na pozostałym obszarze dominują plantacje wierzby purpurowej, pola orne, pastwiska i łąki. Zachowały się także niewielkie płyty torfowisk, jedyne jakie przetrwały w Kotlinie Jeleniogórskiej, a także zarośli i lasów łęgowych, rzadko	Łącznie występuje tu 6 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG pokrywających około 30% powierzchni obszaru oraz 3 gatunki z polskiej czerwonej listy roślin i 11 gatunków roślin, prawnie chronionych w Polsce.	Obszar powołany został głównie dla ochrony zwierząt z załącznika II. Występują tu m.in. wydry Lutra lutra, traszka grzebieniasta Triturus cristatus, czerwończyk nieparek Lycaena dispar, oba gatunki modraszków Maculinea nausithous i Maculinea teleius oraz pachnica dębowa Osmoderna eremita (jest to jedna z najsilniejszych populacji na Dolnym Śląsku).

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

		spotykanych w Sudetach. Znaczna część tych biotopów znajduje się na terenie suchego zbiornika przeciwpowodziowego "Cieplice".		
Karkonosze PLH020006 Powierzchnia 18204,9 ha	Karkonosze to najwyższe pasmo górskie Sudetów. Znajduje się w województwie dolnośląskim w regionie jeleniogórskim. Obszar obejmuje Karkonoski Park Narodowy (5 579 ha; 1959) wraz z otuliną i Obszarem Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie.	Karkonosze zbudowane są ze skał granitowych i metamorficznych. Na charakterystycznych, zrównanych wierzchołkach grzbietów występują murawy wysokogórskie, zarośla kosodrzewiny, wierzby lapońskiej i jarzębiny oraz subalpejskie torfowiska wysokie. Poniżej, w kotlinach południowych znajdują się jeziora górskie. Lasy regla górnego to głównie bory świerkowe, mocno zdegradowane na skutek oddziaływania zanieczyszczeń powietrza. Piętro regla dolnego jest silnie przekształcone w wyniku działalności człowieka (głównie gospodarka leśna). Poza głównym grzbieciem Karkonoszy, obszar obejmuje również sąsiedni Grzbiet Lasocki.	Obszar jest szczególnie ważny dla zachowania bioróżnorodności. Duża liczba (23) siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG tworzy tu mozaikę, choć często nie zajmują one dużych powierzchni. Dobrze zachowane są subalpejskie i reglowe torfowiska górskie. Szczególnie cenne są także bory górmoreglowe, pokrywające znaczne powierzchnie w obszarze. Stwierdzono 11 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajdują się tu liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych, w tym endemicznych: dzwonek karkonoski (<i>Campanula bohemica</i>) i skalnica bazaltowa (<i>Saxifraga moschata</i> subsp. <i>basaltica</i>). Rzadkie gatunki mszaków (np. <i>Lophozia sudetica</i> , <i>Rhacomitrium sudeticum</i>). Podawano stąd, jako jedno z dwóch miejsc występowania w Polsce, stanowisko szurpka Rogera (<i>Orthotrichum rogeri</i>), jednak nie było potwierdzone od wielu lat.	Należy podkreślić obecność relikwów tundrowych w faunie i występowanie wielu rzadkich bezkręgowców. Znajduje się tu stanowisko endemicznego gatunku <i>Pterostichus sudeticus</i> . Na opisywanym obszarze odnaleziono 9 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: podkowca małego (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), mapka (<i>Barbastella barbastellus</i>), nocka łydkiwłosego (<i>Myotis dasycneme</i>), nocka Bachsteina (<i>Myotis bechsteini</i>), nocka dużego (<i>Myotis myotis</i>), wydrę europejską (<i>Lutra lutra</i>), kumapa nizinnego (<i>Bombina bombina</i>), głowacza białopłetwego (<i>Cottus gobio</i>), modraszka nausithous (<i>Maculinea nausithous</i>).

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

			Znajdują się także, jako jedyne w Polsce, stanowiska <i>Galium sudeticum</i> , <i>Campanula corcontica</i> i <i>Pedicularis sudetica</i> . Za granicą obszaru odnaleziono stanowisko <i>Carabus variolosus</i> .	
--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

4.5. Ludność

Według danych GUS na dzień 31 XII 2017 roku teren Jeleniej Góry zamieszkiwało 80 072 osób (37 243 mężczyzn i 42 829 kobiet). Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wynosi 9 709, liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (15-59 lat kobiety) i (15-64 lata mężczyźni) – 48 610, oraz poprodukcyjnym 21 753 osób. Średnia gęstość zaludnienia kształtuje się na poziomie 733 osób na 1km².

4.6. Infrastruktura drogowa i kolejowa

Podstawowy układ drogowo-uliczny miasta tworzą:

- 1) Drogi krajowe:
  - a) Nr 3 (DK 3), klasy technicznej GP/P, relacji Świnoujście – Jakuszyce stanowiąca część trasy międzynarodowej E65);
  - b) Nr 30 (DK 30), klasy technicznej GP, relacji Jelenia Góra – Zgorzelec);
- 2) Drogi wojewódzkie:
  - a) Nr 365 (DW 365) klasy technicznej G, relacji Jelenia Góra – Jawor);
  - b) Nr 366 (DW 366) klasy technicznej -G relacji Piechowice – Kowary);
  - c) Nr 367 (DW 367) klasy technicznej G, relacji Jelenia Góra – Wałbrzych.

Uzupełnienie podstawowego szkieletu sieci komunikacji drogowej stanowią drogi powiatowe oraz drogi gminne. Jelenia Góra stanowi główny ośrodek komunikacyjno-usługowy dla mieszkańców Kotliny Jeleniogórskiej, jak również turystów przybywających do pobliskich ośrodków górskich. W związku z tym do najważniejszych relacji zewnętrznych (i wewnętrznych) dla których istotne znaczenie ma jakość powiązań komunikacyjnych decydująca o dostępności ośrodka należy zaliczyć kierunki:

- Wrocław (powiązanie z autostradą A4 i drogą ekspresową S3);
- Zgorzelec (granica Państwa);
- Szklarska Poręba (granica Państwa).

Przez teren gminy przebiegają również linie kolejowe pozostające w zarządzie PKP PLK:

- Nr 274 relacji Wrocław – Jelenia Góra – Zgorzelec - dwutorowa do Jeleniej Góry, z Jeleniej Góry jednotorowa do Zgorzelca, zelektryfikowana, pierwszorzędna,
- Nr 283 relacji Jelenia Góra – Ławszowa (drugorzędna, jednotorowa, nieelektryfikowana);
- Nr 308 relacji Kamienna Góra – Jelenia Góra (jednotorowa, nieelektryfikowana); - nieczynna
- Nr 311 relacji Jelenia Góra – Jakuszyce (jednotorowa, zelektryfikowana, Odcinek Jelenia Góra-Szklarska Poręba pod zarządem PKP PLK S.A., odcinek od Szklarskiej Poręby do granicy państwa – DSDiK.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Powiązania zewnętrzne miasta (międzygminne i międzyregionalne) zapewnia również komunikacja autobusowa i okazjonalnie transport lotniczy.

Trawiaste lotnisko zlokalizowane pomiędzy ul. Łomnicką i W. Pola pełni funkcję głównie sportową. Lotnisko posiada dwa pasy startowe o długości 610 m i 420 m, a także pas awaryjny o długości 260 m. Lotnisko to jest lotniskiem międzynarodowym z punktem odprawy celnej i granicznej. Najbliższe porty lotnicze to Wrocław 110 km, Drezno 175 km, Praga 160 km.

4.7. Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Źródło zaopatrzenia w gaz stanowią przebiegające przez teren miasta magistralne gazociągi wysokiego i podwyższonego średniego ciśnienia relacji:

- granica państwa – Jeleniów – Dziwiszów (DN 500, PN 8,4 MPa);
- Jeleniów – Dziwiszów (DN 250/300, PN 1,6 MPa);
- Jeleniów – Dziwiszów, odgałęzienie Jelenia Góra Sobieskiego (DN 100, PN 1,6 MPa);
- Jeleniów – Dziwiszów, odgałęzienie Zabobrze 3 (DN 300, PN 1,6 MPa);
- Jeleniów – Dziwiszów, odgałęzienie WOSR (DN80, PN 1,6 MPa);
- Ściegny – Jelenia Góra 1 (DN 300, PN 1,6 MPa);
- Ściegny – Jelenia Góra 1, odgałęzienie Cieplice PCK (DN 50, PN 1,6 MPa);
- Ściegny – Jelenia Góra 2 (DN 200/250/300) PN 1,6 MPa);
- Ściegny – Jelenia Góra 2, odgałęzienie Jelenia Góra Sudecka (DN 250, PN 1,6 MPa)
- Ściegny – Jelenia Góra 2, odgałęzienie Jelenia Góra Wiejska (DN 250, PN 1,6 MPa)
- Dziwiszów – Ściegny (DN 250, PN 6,3 MPa);
- Dziwiszów – Ściegny, odgałęzienie Maciejowa (DN 50/100, PN 6,3 MPa).

Gaz z powyższych sieci pobierany jest za pomocą redukcyjno-pomiarowych I⁰, a następnie sieciami gazowymi średniego ciśnienia transportowany do stacji redukcyjno-pomiarowych II⁰, skąd trafia sieciami niskiego ciśnienia do odbiorców końcowych.

4.8. Infrastruktura turystyczna

Położenie uzdrowiska Cieplice w granicach miasta Jelenia Góra a także aglomeracji jeleniogórskiej sprzyja rozwojowi różnych form wypoczynku, krótkookresowego, jednocześnie powodując nadmierny napór turystyki weekendowej o charakterze „masowym”.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Dlatego też poza lecnictwem uzdrowiskowym oraz rehabilitacją i profilaktyką zdrowotną uzdrowisko Cieplice oferuje usługi hotelowe i gastronomiczne, rekreacyjne i kulturalno - rozrywkowe. Prowadzona jest tutaj również działalność wypoczynkowo-turystyczna.

Uzdrowisko spełnia trzy podstawowe funkcje tj. funkcję leczniczą, zdrowotną i wypoczynkową, a na jego terenie szczególną szansę rozwoju mają następujące formy turystyki:

- aktywna, rekreacyjna i kwalifikowana,
- kulturowa i miejska,
- biznesowa (z kongresową włącznie).

Znajdujące w obiektach hotelowych i ośrodkach konferencyjno-szkoleniowych sale konferencyjne są dobrze wyposażone, mogą być wykorzystywane jako baza konferencyjna nawet dla imprez specjalistycznych. Potencjał jaki sobą przedstawiają jest w pełni wykorzystywany. Oprócz funkcji uzdrowiskowej Cieplice wykorzystywane są jako ośrodek turystyczny, biznesowy jako miejsce spotkań i szkoleń, konferencji. Istniejąca baza noclegowa jest niezbędnym elementem zagospodarowania turystycznego i ma bardzo duże znaczenie dla rozwoju funkcji uzdrowiskowej Cieplic.

Na obszarze uzdrowiska Cieplice, a także miasta Jeleniej Góry znajdują się liczne restauracje, bary i kawiarnie oraz zakłady gastronomiczne zamknięte.

Jeśli chodzi o bazę hotelową to według danych GUS na koniec 2017 roku na terenie Jeleniej Góry znajdowało się 12 obiektów hotelowych, w tym 9 hoteli w kategorii ***, po 1 hotelu w kategorii ** i * oraz pensjonat w kategorii **. Ogółem na terenie tych obiektów znajdowało się 1194 miejsca noclegowe. 11 obiektów posiada sale konferencyjne, w których liczba miejsc wyniosła 1115.

Jelenia Góra stanowi kulturalne i artystyczne centrum regionu, posiada dobrze zorganizowaną sieć instytucji i placówek kulturalnych oraz ludzi sztuki, którzy swoją twórczością i działaniem na rzecz kultury nadają miastu swojego kolorytu. Wśród instytucji należy wymienić: Jeleniogórskie Centrum Kultury, Osiedlowy Dom Kultury, Miejski Dom Kultury „Muflon”, Przystań Twórcza – Cieplickie Centrum Kultury, Teatr im. Cypriana Kamila Norwida, Zdrojowy Teatr Animacji, Muzeum Miejskie „Dom Gertharta Hauptmama”, Muzeum Przyrodnicze, Muzeum Karkonoskie, Biuro Wystaw Artystycznych, Książnica Karkonoska, Filharmonia Dolnośląska.

Szlaki turystyczne

Tabela 3. Szlaki turystyczne

Przebieg szlaku	Długość [km]	Rodzaj szlaku	Kolor/Nazwa
Sobieszów – Zamek Chojnik	2,8	Pieszy	Czerwony – Na Chojnik
Polana na Grzybowcu - Sobieszów	3,7	Pieszy	Niebieski – Na Grzybowiec
Jagniątków „Grunwald” – Czarna Przełęcz	6,6	Pieszy	Niebieski – Koralowa Ścieżka

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Przełęcz pod Kopistą – Jagniątków „Grunwald”	1,8	Pieszy	Niebieski – Do Jagniątkowa
Żelazny Mostek – Jagniątków	4,5	Pieszy	Zielony – Do Jagniątkowa
Podzamcze – Zamek Chojnik	2,3	Pieszy	Żółty – Na Chojnik
Jagniątków „Grunwald” – Potrovka (Hutniczy Grzbiet)	5,8	Pieszy	Czarny - Petrowka
Koralowa Ścieżka – Czarny Kocioł	1,5	Pieszy	Czarny – Do Czarnego Kotle
Sobieszów – Chojnik	2,7	Pieszy	Czarny – Na Chojnik
Cieplice – Stawy (na Grodną)	3,0	Pieszy	Niebieski – Na Grodną
Staniszów – Cieplice	1,6	Pieszy	Zielony - Do Cieplic
Koniec Świata (Bóbr) – Jelenia Góra PTTK – Koziniec	10,7	Pieszy	Zielony – Szlak Zamków Piastowskich
Koniec Świata (Bóbr) – Jelenia Góra PKS	3,3	Pieszy	Żółty – Borowy Jar
Jelenia Góra PTTK – Staniszów	6,6	Pieszy	Żółty – im. Tadeusza Stecia
Jelenia Góra Kruszwicka – Czarne	3,2	Pieszy	Czarny – Na Czarne
Przełęcz Dolek – Śmielec	3,3	Pieszy	Czerwony – Główny Szlak Sudecki
Przełęcz Dolek – Rozdroże Pod Śmielcem	5,0	pieszy	Zielony – Ścieżka pod Reglami
Olszynka – Jagniątków – Sośnik – Cicha Dolina	4,6	Pieszy	Żółty – fragment: Drogi pod Reglami
Razem dla Miasta Jelenia Góra	73,0		

Źródło: Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze (26.06.2017 r.)

5. Opis zagospodarowania przestrzennego obszaru uzdrowiska z uwzględnieniem powierzchni i granic stref ochrony uzdrowiskowej

Podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Studium jest aktem wewnętrznie obowiązującym a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. W 2016 roku Rada Miejska w Jeleniej Górze przyjęła uchwałę Nr 245.XXXIV.2016 z dnia 8 listopada 2016 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jelenia Góra.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym aktem prawa miejscowego umożliwiającym takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne oraz tworzy warunki do takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Brak realizacji ustaleń planu może przyczynić się do zakłócenia ładu przestrzennego oraz zahamowania zrównoważonego rozwoju

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

na wszystkich polach działalności zarówno gospodarczych jak i społecznych. Ponadto ustalenie przeznaczenia terenu oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu w planie miejscowym umożliwi wydawanie decyzji o pozwoleniu na budowę bezpośrednio na podstawie planu, bez potrzeby sporządzenia decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, co w istotny sposób wpływa na przyspieszenie procesu inwestycyjnego.

W ramach polityki przestrzennej zawartej w obowiązującym Studium przyjęto, kierunki rozwoju miasta i związane z tym potrzeby/cele rozwojowe zostały sformułowane w „Strategii rozwoju miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025” „Zdefiniowana w tym dokumencie misja gminy, oraz cele strategiczne warunkujące jej osiągnięcie obejmują następujące zagadnienia:

Misja: Jelenia Góra w Karkonoszach – przyjazne miejsce do życia, nauki, pracy i wypoczynku.

Obszar społeczny

Cel strategiczny 1:

- Wysoka jakość życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju miasta,

Obszar potencjałów i zasobów

Cel strategiczny 2:

- Rozwinięta infrastruktura miasta dla potrzeb społecznych i gospodarczych,

Cel strategiczny 3

- Wysoki poziom przyrodniczej, społecznej i kulturowej atrakcyjności miasta dla mieszkańców i gości.

Obszar gospodarki i promocji

Cel strategiczny 4: Zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki Jeleniej Góry.

Miasto dostrzega możliwość swojego rozwoju na kilku płaszczyznach, a następował on będzie poprzez systematyczną realizację zadań określonych szczegółowo w strategii rozwoju, zaś ich realizację w przestrzennym wymiarze winny wspierać odpowiednie dokumenty planistyczne.”²

W ujęciu ogólnym zasadnicze kierunki zmian struktury przestrzennej miasta będą polegały na:

- zachowaniu i wzmocnieniu funkcji usługowej centralnej części miasta,
- utrwaleniu i ochronie podstawowych elementów struktury przyrodniczej miasta (tereny chronione, doliny cieków, lasy, tereny otwarte), jak również dziedzictwa kulturowego,
- ochronie terenów zalewowych przed zabudową,

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jelenia Góra, listopad 2016

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- ewolucyjnym rozwoju terenów zabudowy (mieszkaniowej, produkcyjnej, usługowej) mającym na celu przede wszystkim wykorzystanie istniejących rezerw terenowych wyznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych,
- istotnemu przekształceniu układu komunikacyjnego miasta poprzez budowę obwodnicy Maciejowej (w ciągu DK 3) i Sobieszowa (w ciągu DW 366), jak również dokończenie południowej obwodnicy Jelenia Góry. Wpłynie to na poprawę warunków powiązania miasta z otoczeniem (i powiązań wewnątrzmijskich) oraz spowoduje wzrost walorów ekonomicznych (lokalizacyjnych) terenów w niektórych częściach miasta,
- powstaniu nowych, znaczących struktur przestrzennych związanych z lokalizacją terenów przemysłowych w dzielnicy Maciejowa (obwodnica) i Sobieszów (tereny położone pomiędzy linią kolejową a projektowaną obwodnicą Sobieszowa),
- wyraźniejszemu wyodrębnianiu jednostek funkcjonalnych w przestrzeni miejskiej (tereny mieszkaniowe, przemysłowe, uzdrowiskowe, rekreacyjne, obszary centralne itp.),
- integracji funkcjonalno-przestrzennej układów osadniczych Jeleniej Góry i Cieplice.

Rozwój przestrzenny miasta zaprojektowano i zaplanowano poprzez jego podział na obszary funkcjonalne zróżnicowane ze względu na kierunki przeznaczenia terenów położonych na danym obszarze, zasady ich zagospodarowania i ograniczenia w lokalizowaniu zabudowy. Na obszarze miasta wyznaczono obszary funkcjonalne, które dla obszaru uzdrowiska posiadają m.in. oznaczenia ZP- zieleni parkowej, ZPU- zieleni parkowej, usług uzdrowiskowych oraz ZPU/P – zieleni parkowej, usług uzdrowiskowych/przemysłowe.

Zgodnie z zapisami studium dla obszarów zieleni urządzonej (parkowej) ZP określono następujące cechy:

- funkcją dominującą obszarów zieleni parkowej ZP jest funkcja bioklimatyczna, rekreacyjna i estetyczna terenów. W obrębie obszaru można lokalizować :
  - a) zielenią parkową, urządzonej wraz z obiektami małej architektury i gastronomią,
  - b) ścieżki spacerowe, rowerowe, urządzenia rekreacyjne i rozrywkowe, place zabaw dla dzieci, tymczasowe urządzenia estradowe, wystawowe i gastronomiczne,
  - c) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.
- Dopuszczono pojedyncze inne obiekty usługowe uatrakcyjniające preferowane zagospodarowanie terenu.
- Dopuszczono możliwość odtworzenia (zrujnowanych) obiektów zabytkowych.

Dla tego obszaru wskazano następujące kierunki zagospodarowania i kształtowania ładu przestrzennego:

- Usuwanie zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
- Możliwość rozbudowy i modernizacji istniejących obiektów,

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- Wyposażenie terenu w obsługujące sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności w oświetlenie i niezbędne urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne oraz drogi wewnętrzne, parkingi itp.

Natomiast jeśli chodzi o obszary zieleni parkowej/usługi uzdrowiskowe ZPU, ZPU/P to funkcją dominującą obszarów jest funkcja bioklimatyczna, rekreacyjna i uzdrowiskowa terenów. W obrębie obszaru można lokalizować:

- Zieleni parkową, urządzoną wraz z obiektami małej architektury i gastronomią,
- Ścieżki spacerowe, rowerowe, urządzenia rekreacyjne i rozrywkowe, place zabaw dla dzieci, tymczasowe urządzenia estradowe, wystawowe i gastronomiczne.

Dopuszcza się pojedyncze, inne obiekty usługowe uatrakcyjnijające preferowane zagospodarowanie terenu.

Dla tego obszaru ustalono następujące kierunki zagospodarowania i kształtowania ładu przestrzennego:

- Usuwanie zagospodarowania przestrzennego terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
- Możliwość rozbudowy i modernizacji istniejących obiektów,
- Wyposażenie terenu w obsługujące sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności w oświetlenie i niezbędne urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne oraz drogi wewnętrzne, parkingi, itp.

Sposób zagospodarowania terenów położonych w strefach uzdrowiskowych regulowany jest w zapisach ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach uzdrowiskowych oraz o gminach uzdrowiskowych.

Strefa A ochrony uzdrowiskowej

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania strefy A jest rozwój lecznictwa uzdrowiskowego – poprzez modernizację i rozbudowę istniejących obiektów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz budowę nowych zakładów w obrębie strefy A.

W strefie A zabrania się:

1) budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r., poz. 290):

- a) zakładów przemysłowych,
- b) budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych,
- c) garaży wolno stojących,

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- d) obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²,
  - e) stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych,
  - f) autostrad i dróg ekspresowych,
  - g) parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10,
  - h) stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne, z wyłączeniem urządzeń łączności na potrzeby służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa, z zastrzeżeniem że urządzenia te będą oddziaływały na środowisko polami elektromagnetycznymi o poziomie nie wyższym niż określone dla strefy "B",
  - i) obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska, w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, kotłownie gazowe, wiercenia wykonywane w celu ujmowania wód leczniczych,
  - j) zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych;
- 2) uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
  - 3) uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;
  - 4) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;
  - 5) prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2016 r., poz. 710);
  - 6) trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz.921, z 2008r. poz.1056, z 2009 r. poz.1775, z 2010 r. poz.857 oraz z 2011 r. poz.622);
  - 7) organizacji rajdów samochodowych i motorowych;
  - 8) organizowania imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2139), zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22⁰⁰-6⁰⁰, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
  - 9) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- 10) wyciętu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych;
- 11) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- 12) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Dla całego obszaru strefy A procentowy udział terenów zieleni zgodnie z prawem (ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych) musi wynosić nie mniej niż 65%. Tereny zieleni zgodnie z ustawą to powierzchnie gruntu pokryte roślinnością trwałą lub sezonową. W ramach strefy A zlokalizowane są i mogą być zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie;

Strefa B ochrony uzdrowiskowej

Strefa B ochrony uzdrowiskowej otacza ze wszystkich stron strefę A. W strefie B znajdują się istotne dla obsługi kuracjuszy i mieszkańców miasta funkcje: usług kultury, oświaty i sportu, administracji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, usługi hotelowe, gastronomii i handlu. W strefie tej zlokalizowana jest zabudowa pensjonatowa, jednorodzinna i wielorodzinna. W strefie B dopuszcza się zachowanie i lokalizację nowych funkcji z zakresu mieszkalnictwa – zabudowy jedno - i wielorodzinnej, zabudowy pensjonatowej oraz usług wspomagających działalność uzdrowiskową: usług zdrowia, oświaty, nauki, kultury, sportu, turystyki, administracji, handlu i innych usług nieuciążliwych dla środowiska. Nie dopuszcza się lokalizacji nowych siedlisk zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej na wskazanych w studium terenach z możliwością jej rozbudowy, bez prawa tworzenia nowych siedlisk.

W strefie "B" ochrony uzdrowiskowej zabrania się:

- 1) budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane:
  - a) stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy "A" ochrony uzdrowiskowej,
  - b) urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz.353), oddziałujących na strefę "A" ochrony uzdrowiskowej polami elektromagnetycznymi o poziomach wyższych niż dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych - charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

fizycznych - dla miejsc dostępnych dla ludności, określone na podstawie art. 122 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz.672),

c) parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych powyżej 50, z wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych;

2) wyciętu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyciętu określonego w planie urządzenia lasu;

3) budowy lub innych czynności wymienionych poniżej:

a) zakładów przemysłowych,

b) obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²,

c) uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składowisk nawozów sztucznych, środków chemicznych i składowisk opału;

d) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;

e) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;

f) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Dla całego obszaru strefy B obowiązuje procentowy udział terenów zieleni nie mniej niż 50%. Strefa B obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.

Strefa C ochrony uzdrowiskowej

Strefa C ochrony uzdrowiskowej stanowi otoczenie strefy B; zasady zagospodarowania strefy służą stabilizacji korzystnego klimatu uzdrowiska, zachowaniu czystości powietrza, walorów krajobrazowych oraz ochronie udokumentowanego złoża wód leczniczych. Granice strefy C pokrywają się z granicami strefy „B” oraz granicami administracyjnymi miasta. Strefa ochronna „C” obejmuje obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochroną złóż naturalnych surowców leczniczych.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

W strefie "C" ochrony uzdrowiskowej zabrania się: budowy lub innych czynności wymienionych poniżej:

- 1) zakładów przemysłowych,
- 2) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- 3) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- 4) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu;
- 5) wycięcia drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wycięcia określonego w planie urządzenia lasu.

W strefie C przyjmuje się procentowy udział terenów biologicznie czynnych nie mniej niż 45%.

W latach 1995-2017 uchwalane były miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obszar miasta Jelenia Góra pokryty jest w 92% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Łącznie uchwalonych było 86 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przy czym 13 z nich już nie obowiązuje.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Jelenia Góra, obejmujących teren Cieplic przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w strefach A, B i C

Lp.	Tytuł planu	Numer uchwały i data	Data publikacji w Dzienniku Urzędowym
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów z urządzeniami technicznego wyposażenia miasta w jednostce strukturalnej „NOWE CIEPLICE”	Uchwała Nr XXXV/542/98 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 16 czerwca 1998 r.	Dz. Urz. Woj. Jeleniogórskiego Nr 51 poz. 128 z dnia 22 września 1998 r.
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy ul. LUBAŃSKIEJ w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 179/XVIII/2004 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 24 lutego 2004 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 76 poz. 1495 z dnia 28 kwietnia 2004 r.
3.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Dolnośląskiej w Jeleniej Górze,	Uchwała Nr 535/XLV/2006 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 27 kwietnia 2006 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 116, poz. 1907 z dnia 14 czerwca 2006 r.
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy Cieplice w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 270/XXXVII/08 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 7 października 2008 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 308, poz. 3635 z dnia 28 listopada 2008 r.
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego pomiędzy ul. Struga, a Os. Dwudziestolecia w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 108.XIV.2011 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2011 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 171, poz. 2973 z dnia 16.08.2011 r.
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic	Uchwała Nr 157.XIX.2011 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 22	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2012 r. poz. 537 z dnia

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	Spółdzielcza – Lubańska w Jeleniej Górze,	listopada 2011 r.	8.02.2012 r.
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla jednostki Sobieszów	Uchwała Nr 218.XXIV.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 27 marca 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2012 r. poz. 2229 z dnia 25.06.2012 r.
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w dzielnicy Cieplice pomiędzy ulicami: Sobieszowską, Oskara Langego, Jagiellońską i Lubańską w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 217.XXIV.2012 Rady Miejskiej Jelenia Góra z dnia 27 marca 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2012 r. poz. 1947 z dnia 1.06.2012 r.
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulicy Wróblewskiego w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 326.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 18 grudnia 2012 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2013 r. poz. 2135 z dnia 27.03.2013 r.
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulic Karola Marcinkowskiego i Wolności w Jeleniej Górze,	Uchwała Nr 412.XLIV.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 10 września 2013 r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 2013 r. poz. 4989 z dnia 17.09.2013 r.
11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów sąsiadujących z gminą Podgórzyn, położonych w Dzielnicy Cieplice w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 509.LVI.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 10 czerwca 2014 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 2820 z dnia 23.06.2014 r.
12.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu sąsiadującego z gminą Stara Kamienica, położonego w rejonie ulicy Dolnośląskiej w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 29.VI.2015 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 24 lutego 2015 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2015 r. poz. 829 z dnia 2.03.2015 r.
13.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ulicy Ceglanej w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 176.XXV.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 15 marca 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 1539 z dnia 23.03.2016 r.
14.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Tabaki w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 203.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 3171 z dnia 5.07.2016 r.
15.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów położonych w dzielnicy Cieplice w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 204.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 3286 z dnia 7.07.2016 r.
16.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów sąsiadujących z gminą Stara Kamienica, położonych w rejonie Trasy Czeskiej i ulicy Lubańskiej w Jeleniej Górze	Uchwała Nr 361.XLV.2017 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 listopada 2017 r.	Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2017 r. poz. 5373 z dnia 15.12.2017 r

Źródło: opracowanie na podstawie danych zawartych w rejestrze obowiązujących MPZP na stronie internetowej Urzędu Miasta Jelenia Góra

W zagospodarowaniu Centrum Cieplic można wyróżnić rezydencję Schaffgotschów, modernistyczny Dom Zdrojowy, barokowy kościół p.w. Św. Jana Chrzyciela, kościół Ewangelicko-Augsburski p.w. Św. Zbawiciela o architekturze opartej na ewangelickiej tradycji kościołów pokoju, a także wraz z Parkiem Zdrojowym i Parkiem Norweskim podlega ścisłemu nadzorowi konserwatorskiemu. Wyróżniającą się częścią

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Uzdrowiska w sąsiedztwie centrum jest kwartał zabudowy willowej położonej w sąsiedztwie Parków: Zdrojowego i Norweskiego, o bardzo uporządkowanym układzie urbanistycznym, z dominującą zabudową przedwojenną o wysokich walorach architektonicznych.

Tereny zabudowy położonej w południowo-wschodniej części to wciąż rozbudowująca się dzielnica willowa, w której obok starej, zabytkowej zabudowy zatopionej wśród zieleni o parkowym charakterze powstały typowe skupiska domków jednorodzinnych, słoczonych na niewielkich działkach z kompletnym brakiem zieleni wysokiej.

Tereny położone we wschodniej części obszaru na południe od ul. Wolności – zabudowa prezentuje podmiejsko-wiejski charakter. W bezpośrednim sąsiedztwie Cieplic położone jest współczesne osiedle domków jednorodzinnych u podnóża Sołtysiej Góry – osiedle Widok. Pozostałą część stanowią tereny otwarte z mozaiką pól, łąk i lasów charakterystyczną dla obszaru Wzgórz Łomnickich. Są to otwarte przestrzenie pól i łąk, z wyspami lasów i krzewów z formami skalnymi (Mnich i Mniszka czy Panorama).

W rejonie ulicy Lubańskiej dominują tereny o czysto rolniczym charakterze. Mozaika obszarów uprawowych, od łąk kośnych, przez ugory rolne i zielone do pól ornych z kępami zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wzdłuż rowów melioracyjnych i niewielkich, ale licznych cieków wodnych. Takie śródpolne pasy zieleni wysokiej stanowią dobre siedlisko dla przedstawicieli licznych gatunków fauny, głównie ptaków i drobnych ssaków środowisk agrarnych. Teren ten stanowi doskonale przedpole widokowe z drogi krajowej nr 3 na Karkonosze i panoramę Starych Cieplic ulokowaną na tle Wzgórz Łomnickich.

Na terenie Uzdrowiska Cieplice zgodnie z obowiązującym statutem w celu zapewnienia prawidłowej działalności lecznictwa uzdrowiskowego określono szczegółowe czynności w strefach ochrony uzdrowiskowej w zakresie:

1) wymagań sanitarnych:

- w strefach „A” i „B” zakazuje się stosowania indywidualnych rozwiązań z zakresu gospodarki ściekowej,
- przy letnich ogródkach związanych z działalnością gastronomiczną należy zapewnić pojemniki na odpady.

2) ochrony przed hałasem:

- w strefie „A” zakazuje się wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej 3,5 t z wyjątkiem pojazdów obsługi komunalnej miasta, autokarów przewożących kuracjuszy i turystów oraz samochodów dostawczych w wyznaczonych godzinach,
- zabrania się używania instalacji lub urządzeń nagłaśniających na publicznie dostępnych terenach Uzdrowiska Cieplice, z wyjątkiem imprez okolicznościowych oraz uroczystości i imprez związanych z kultem religijnym, imprez sportowych, handlowych, rozrywkowych i innych legalnych zgromadzeń a także podawania do publicznej wiadomości informacji i komunikatów

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

służących bezpieczeństwu publicznemu.

- W strefach „A”, „B” i „C” poziom hałasu, emitowanego do środowiska z obiektów i z działalności będących źródłami hałasu nie może przekraczać poziomu dopuszczalnego, określonego w przepisach szczególnych.
- 3) Estetyki budynków, sklepów i zakładów usługowych oraz placówek kulturalnych:
- Zakazuje się stosowania ogrodzeń betonowych z elementów prefabrykowanych,
  - Zakazuje się stosowania jaskrawej kolorystyki elewacji budynków,
  - W strefie „A” i „B” zakazuje się lokalizacji wolnostojących nośników reklamowych za wyjątkiem:
    - Obiektów stanowiących elementy miejskiego systemu informacji wizualnej,
    - Jednego nośnika reklamowego na działce bezpośrednio związanej z prowadzoną w jej obrębie działalnością. W przypadku potrzeby oznaczenia na nośniku reklamowym kilku podmiotów, wymaga się zastosowania jednorodnych rozwiązań plastycznych.
- 4) Handlu obnośnego i obwoźnego:
- W strefie „A” zakazuje się handlu obnośnego i obwoźnego, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów regionalnych i ludowych w miejscach wyznaczonych przez Miasto lub ustalonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
- 5) Ochrony jakości i ilości naturalnych surowców leczniczych:
- W strefach „A”, „B” i „C” zakazuje się intensywnego nawożenia pól nawozami mineralnymi oraz stosowania środków ochrony roślin niedopuszczonych do stosowania na obszarach uzdrowiskowych.
- 6) Innych:
- Ze względu na występującą w obszarze Sudetów podwyższoną koncentrację naturalnych pierwiastków promieniotwórczych zaleca się stosowanie w budynkach rozwiązań ograniczających przenikanie radonu do pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi (podpiwniczenia, wentylacja przestrzeni podpodłogowych w parterach, folie izolacyjne itp.),
  - Do zachowania wskazuje się istniejącą zieleń wysoką, za wyjątkiem wykonywania cięć podyktowanych złym stanem zdrowotnym drzewostanu, zagrożeniem bezpieczeństwa lub w związku z ustalonym zagospodarowaniem terenów, na warunkach określonych w przepisach szczególnych,
  - Energię dla celów grzewczych i technologicznych należy pozyskiwać z wykluczeniem mazutu i innych ciężkich olejów opalowych o zawartości siarki powyżej 3%,
  - Sukcesywnie ograniczać używanie paliw stałych (węgiel, koks) do pozyskiwania energii dla celów grzewczych i technologicznych.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

6. Określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych

Na etapie sporządzenia operatu uzdrowiskowego dokonano analizy przebiegu granic Uzdrowiska Cieplice oraz granic stref ochrony uzdrowiskowej. Uznano za zasadne utrzymanie przebiegu granic uzdrowiska oraz poszczególnych stref ochrony uzdrowiskowej, określonego w obowiązującym statucie uzdrowiska.

Mapy z przebiegiem granic załączono do opracowania.

Granice Uzdrowiska obejmują obszar o powierzchni 1394 ha wydzielony granicą o następującym przebiegu:

- 1) Od strony północnej: wzdłuż Trasy Czeskiej – Granica AM12 i 13, obręb Goduszyn 1
- 2) Od strony wschodniej:
  - Wzdłuż ulicy Lubańskiej – granica AM13, obręb Goduszyn 1, granica obrębu Cieplice 1,
  - Granica między AM8 i AM7 w obrębie Cieplice 2,
  - Wzdłuż terenów kolejowych – granica pomiędzy obrębami Cieplice 2 i Cieplice 6,
  - W granicach obrębu Cieplice 6 AM1: wzdłuż granicy pomiędzy działką nr 7 (rów) i działką nr 8, przez ul. Wojewódzką, wzdłuż zewnętrznej granicy ul. Spokojnej (działka nr 61), przez ul. Francuską do granicy działki nr 94, wzdłuż granicy działki nr 94 do rzeki Kamiennej, przez rzekę Kamienną do punktu na styku granic ul. Wolności, rzeki Kamiennej i działki nr 113.
  - Wzdłuż ul. Wolności granicą pomiędzy Cieplice 6 i Cieplice 8, przez ul. Wolności do zewnętrznej granicy ul. Junaków (działka nr 15), granica pomiędzy obrębami Cieplice 8 i Cieplice 11, granica pomiędzy AM1i2 w obrębie Cieplice 11.
- 3) Od strony południowej – granica miasta Jeleniej Góry,
- 4) Od strony zachodniej – granice obrębów: Cieplice 3, Cieplice 4, Cieplice 1, Goduszyn 1.

Na obszarze uzdrowiska Cieplice wydziela się trzy rodzaje stref ochrony uzdrowiskowej, oznaczone literami „A”, „B” i „C”:

- 1) Strefa „A”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie.
- 2) Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem.

- 3) Strefa „C”, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowiący jej otoczenie oraz obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Na terenie uzdrowiska Cieplice zostaje utrzymany przebieg stref ochrony uzdrowiskowej określony w statucie uzdrowiska.

Przebieg granicy strefy „A” ochrony uzdrowiskowej

Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej obejmuje teren o powierzchni 111 ha w granicach o następującym przebiegu:

1) od strony północnej – obszar położony wzdłuż rzeki Kamiennej:

- granica po północnej stronie rzeki - granica działki nr 42, granica ul. Jagiellońskiej (działka nr 49/1), granica rzeki Kamiennej (działka nr 58,103/1), granica działek nr 100/5, 100/4, 100/1, 100/6, granica ul. Zjednoczenia Narodowego (działka nr 65), granica działek nr 90/2, 89/2, 88/3, 88/1, 84/3, 82, 83, 81, granica ul. Zjednoczenia Narodowego (działka nr 65), granica działki nr 67/1, granica rzeki Kamiennej (działka nr 103/1),
- granica po południowej stronie rzeki - granica działek nr 104/11, 27/11, 27/9, 27/7, 29, granica ul. Cieplickiej (działki nr 31 i 143/1), granica działek nr 117, 116, 115, 119/6, 120/3, przez działkę nr 121/1, 121/2, 122 do granicy działki nr 133, granica działki nr 132, granica ul. Cieplickiej (działka nr 143/2, 2/2, 64),

2) od strony zachodniej – granica ul. Cervi (działki nr 111/2, 111/1), ul. S. Staszica (działki nr 82, 16), granica działki nr 79, granica ul. W. Tabaki (działka nr 74), granica wału p/powodziowego (działka nr 15), granica działek nr 14, 13, 4, po działce nr 4 w linii prostej do granicy rzeki Wrzosówki (działka nr 3) z działką nr 2 w miejscu gdzie dochodzi rów,

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- 3) od strony południowej - granica rzeki Wrzosówki (działka nr 3) i rzeki Podgórzej (działka nr 5), przecięcie działki nr 6 do drogi oznaczonej jako działka nr 12, granica drogi oznaczonej jako działka nr 12, granica drogi oznaczonej jako działka nr 9/3 i nr 14, przecięcie wału p/powodziowego,
- 4) od strony wschodniej – granica wzdłuż podstawy wału p/powodziowego (działka nr 25), wzdłuż granicy Parku Norweskiego (działka nr 2/9), granica ul. Podgórzej (działka nr 3), przez rzekę Wrzosówkę (działka nr 45), granica ul. Podgórzej (działka nr 1), granica Parku Zdrojowego (działki nr 2, 3, 4/5, 79), granice działek nr 10, 77/1, 77/2, 11), granica Parku Zdrojowego (działki nr 6/2, 78/1, 78/2, 4/5), przecięcie Pl. Piastowskiego wzdłuż granicy działki nr 83, granica działki nr 79/1, 79/3, 79/4, Pl. Zdrojowego (działka nr 74/1), ul. Źródlanej (działka nr 72), ul. Marysieńki Sobieskiej (działka nr 67), przecięcia rzeki Kamiennej (działka nr 58), granica rzeki Kamiennej do granicy ul. Jagiellońskiej (działka nr 49/1), przez ul. Jagiellońską do granicy działki nr 42.

Od strony północnej granica strefy „A” przebiega w częściach wzdłuż rzeki Kamiennej, a także obejmuje tereny zielone położone wzdłuż północnego brzegu rzeki wraz z przyległą istniejącą zabudową mieszkaniową. Po stronie południowej rzeki Kamiennej strefa „A” obejmuje tereny lecznictwa uzdrowiskowego i usługi w zakresie ochrony zdrowia oraz tereny zielone i zainwestowane tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej położone wzdłuż ul. Cieplickiej. Wyłączono część terenu wzdłuż ul. Cieplickiej i ul. Zjednoczenia Narodowego, na których zgodnie z obowiązującym planem miejscowym przewiduje się realizację nowej zabudowy mieszkaniowej (w tej części tworzy się wyraźne zawężenie strefy). Wydłużony i wąski kształt tej części strefy jest uwarunkowany lokalizacją istniejących obiektów lecznictwa uzdrowiskowego oraz możliwościami zainwestowania na terenach sąsiednich (kwartały zabudowy mieszkaniowej z możliwością jej uzupełnienia zgodnie z zapisami planu miejscowego).

Strefa „A” obejmuje m.in.:

- tereny bezpośrednio związane z lecznictwem uzdrowiskowym, w tym zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego;
- istniejące budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe, teren barokowego zespołu klasztornego kościołem pw. Jana Chrzciciela, Parku Zdrojowego i Norweskiego oraz części suchego zbiornika przeciwpowodziowego, po którym przebiegają trasy spacerowe.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Przebieg granicy strefy „B” ochrony uzdrowiskowej

Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej obejmuje teren o powierzchni 240 ha usytuowany od granic strefy A do granic strefy o następującym przebiegu:

- 1) od strony północnej – granica ul. Dworcowej (działka nr 1), ul. Sobieszowskiej (działki nr 28,6, 8),
- 2) od strony zachodniej - granica ul. Rataja (działka nr 23), przez ul. Cieplicką (działka nr 12/1), granica działek nr 35/1, 35/3, 36/1, 36/7, granica drogi oznaczonej jako działka nr 37/1 49, granica obrębu Cieplice 3, granica rzeki Wrzosówki (działka nr 3), granica działki nr 2,
- 3) od strony południowej – granica Miasta Jelenia Góra,
- 4) od strony wschodniej - granica ul. Podgórzyńskiej (działki nr 23, 4, 3), ul. Wolności (działka nr 9), granica rzeki Wrzosówki (działki nr 45, 60), rzeki Kamiennej (działka nr 63), granica ul. Marcinkowskiego (działka nr 22).

Strefa „B” obejmuje m.in.:

- w środkowej części strefy – ciąg zabudowy o charakterze mieszkalno-usługowym, hotelowym i pensjonatowym wzdłuż głównego traktu spacerowego, w tym: centrum z monumentalną rezydencją Schaffgotschów, kościołem Ewangelicko-Augsburskim „Zbawiciela” zbudowanym w stylu późnego baroku o orientacji wiedeńskiej oraz tereny zielone wzdłuż rzeki Kamiennej;
- w południowej części strefy – dzielnicę willową położoną na południe od ul. Cieplickiej, tereny zielone zbiornika przeciwpowodziowego Cieplice położone w większości w granicach obszaru Natura 2000 – PLH02004, tereny zakładu produkcyjnego PMPoland oraz część osiedla mieszkalnego;
- w północnej części strefy – tereny zabudowane położone pomiędzy rzeką Kamienną, a ul. Sobieszowską i ul. Dworcową, o mieszanych funkcjach: mieszkaniowej, produkcyjnej, usługowej i rzemieślniczej.

Przebieg granicy strefy „C” ochrony uzdrowiskowej

Strefa „C” o powierzchni 1043 ha jest ograniczona strefą „B” i jest tożsama z granicą Uzdrowiska Cieplice oraz jednostki pomocniczej Miasta Jelenia Góra i obejmuje:

- a) od strony północnej: Trasą Czeską – granica AM 12 i AM 13, obręb Goduszyn 1;
- b) od strony wschodniej:

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- ul. Lubańską – granica AM 13, obręb Goduszyn 1, granica obrębu Cieplice 1,
  - granicą pomiędzy AM 8 i AM 7 w obrębie Cieplice 2,
  - terenami kolejowymi – granica pomiędzy obrębami Cieplice 2 i Cieplice 6,
  - granicami obrębu Cieplice 6 AM 1: wzdłuż granicy pomiędzy działką nr 7 (rów) i działką nr 8, przez ul. Wojewódzką, wzdłuż zewnętrznej granicy ul. Spokojnej (działka nr 61), przez ul. Francuską do granicy działki nr 94, wzdłuż granicy działki nr 94 do rzeki Kamiennej, przez rzekę Kamienną do punktu na styku granic ul. Wolności, rzeki Kamiennej i działki nr 113,
  - ul. Wolności - granica pomiędzy obrębami Cieplice 6 i Cieplice 8, przez ul. Wolności do zewnętrznej granicy ul. Junaków (działka nr 15), zewnętrzna krawędź ul. Junaków (działka nr 15), granica pomiędzy obrębami Cieplice 8 i Cieplice 11, granica pomiędzy AM 1 i AM 2 w obrębie Cieplice 11,
- c) od strony południowej – granicą Miasta Jelenia Góra,
- d) od strony zachodniej – granicami obrębów: Cieplice 3, Cieplice 4, Cieplice 1, Goduszyn 1.

Bilans terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych

Zgodnie z art. 39 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1056), w części opisowej operatu uzdrowiskowego uwzględnia się m.in. określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych.

W poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej przyjmuje się następujące wskaźniki terenów zieleni, a w przypadku strefy „C” ochrony uzdrowiskowej, terenów biologicznie czynnych, ustalone w obowiązującym statucie uzdrowiska:

- Strefa A ochrony uzdrowiskowej – nie mniej niż 65%;
- Strefa B ochrony uzdrowiskowej – nie mniej niż 50%;
- Strefa C ochrony uzdrowiskowej – nie mniej niż 45%.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następować będzie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w sytuacji braku planu. Jednakże należy podkreślić, że przy zagospodarowaniu poszczególnych terenów będzie przyjęta zasada bezwzględnego utrzymania zasad zagospodarowania poszczególnych stref ochrony uzdrowiskowej, przyjętych w statucie uzdrowiska, w szczególności udziału terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych dla poszczególnych stref ochrony uzdrowiskowej.

W tabeli poniżej wskazuje się bilans terenów zieleni oraz terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej.

Tabela 5. Bilans terenów zieleni oraz terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej

Bilans terenów zieleni dla strefy „A” ochrony uzdrowiskowej	
Strefa A - powierzchnia	111 ha
Tereny zieleni	80,63 ha
Udział terenów zieleni	72,64 %
Udział terenów zieleni konieczny do zachowania w ramach strefy „A”	Nie mniej niż 65%
Bilans terenów zieleni dla strefy „B” ochrony uzdrowiskowej	
Strefa B - powierzchnia	240 ha
Tereny zieleni	132,31 ha
Udział terenów zieleni	55,13 %
Udział terenów zieleni konieczny do zachowania w ramach strefy „B”	Nie mniej niż 50%
Bilans terenów biologicznie czynnych dla strefy „C” ochrony uzdrowiskowej	
Strefa C - powierzchnia	1043 ha
Tereny biologicznie czynne	712,45 ha
Udział terenów biologicznie czynnych	68,31 %
Udział terenów biologicznie czynnych konieczny do zachowania w ramach strefy „C”	Nie mniej niż 45%

Źródło: Opracowanie własne

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

7. Opis właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu na obszarze, który będzie objęty wystąpieniem o nadanie statutu uzdrowiska albo statutu obszaru ochrony uzdrowiskowej

7.1. Zasoby naturalnych surowców leczniczych i ich właściwości lecznicze

Na terenie Cieplic występuje surowiec balneologiczny posiadający istotne dla lecznictwa uzdrowiskowego właściwości lecznicze, jest to: słabozmineralizowana woda fluorkowa i fluorkowo-krzemowa. Znalazła się one na liście złóż spełniających odpowiednie warunki w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie złóż wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalin leczniczych, a także zaliczenia kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych.

Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze naturalnego surowca leczniczego – wody mineralnej swoistej z Odwiertu „C-1” na terenie Uzdrowiska Cieplice zostało wydane przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o. o. z Katowic. Stwierdzono w nim, że naturalny surowiec leczniczy – woda słabo zmineralizowana swoista 0,057%, siarczanowo-wodorowęglanowo-sodowa, krzemowa, fluorkowa, hipertermalna z odwiertu „C-1”, w Uzdrowisku Cieplice, pochodzący ze zlokalizowanego w miejscowości Jelenia Góra złoża wód podziemnych w utworach karbonu, o udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych w wielkości 45 m³/h i 1080 m³/d, przy depresji 14 m ma następujące właściwości lecznicze – działanie biologiczne na ustrój:

- trans – mineralizacja ustroju – wprowadzenie takich deficytowych pierwiastków jak sód, potas, wapń, magnez oraz pierwiastków śladowych i wyrównanie ich niedoboru w ustroju,
- znajdujące się w wodzie fluorki mogą być czynnikiem leczniczym w profilaktyce próchnicy, stanach zapalnych jamy ustnej i dróg moczowych;
- wyrównanie zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej ustroju;
- działanie immunomodulacyjne;
- zwiększenie perystaltyki dróg żółciowych i sekrecji żółci oraz korzystne działanie na czynność gruczołów trawiennych. Może powodować alkalizację treści żołądkowej, obniżać poziom cukru, cholesterolu i kwasu moczowego.

Z uwagi na swoje działania może być stosowana okresowo w czasie pobytu pacjenta w uzdrowisku wyłącznie po uzyskaniu zalecenia lekarskiego – w następujących formach aplikacji i profilach leczniczych.

1. Krenoterapia (kuracja pitna) – w określonym przedziale czasu podczas kuracji i pobytu w uzdrowisku:
  - Choroby ortopedyczno-urazowe
  - Choroby układu nerwowego

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- Choroby reumatologiczne
- Choroby górnych dróg oddechowych
- Otyłość
- Osteoporoza
- Choroby nerek i dróg moczowych
- Choroby układu trawienia (gastrologia, hepatologia)
- Cukrzyca (diabetologia)
- Niedoczynność tarczycy
- Niektóre choroby alergiczne
- Choroby kobiece

Nie jest wskazane stosowanie tej wody w przypadku nadciśnienia tętniczego.

2. Inhalacje lub płukanki

- Przewlekłe nieżyty zapalne górnych dróg oddechowych
- Zanikowe nieżyt śluzówki jamy ustnej
- Paradontoza
- Choroby oka i przydatków oka

3. Kąpiele (balneoterapia)

Nie może być naruszona ciągłość tkanki skórnej i tkanki podskórnej. Wydaje się że szczególnie korzystne może być stosowanie tych kąpiele w schorzeniach narządu ruchu, stanach pourazowych, zaburzeniach krążenia obwodowego (np. angiopatia i neuropatia cukrzycowa).

Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze naturalnego surowca leczniczego – wody mineralnej swoistej z Źródła nr 1 „Marysieńka” na terenie Uzdrowiska Cieplice zostało wydane przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o. o. z Katowic. Stwierdzono w nim, że naturalny surowiec leczniczy – woda słabo zmineralizowana swoista 0,07%, siarczanowo-wodorowęglanowo-sodowa, krzemowa, fluorkowa, ze Źródła nr 1 „Marysieńka” z Uzdrowiska Cieplice, pochodzący ze zlokalizowanego w miejscowości Jelenia Góra złoża wód podziemnych w utworach karbonu, o udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych w wielkości 0,5 m³/h i 12 m³/d, przy depresji 5 m ma następujące właściwości lecznicze – działanie biologiczne na ustrój:

- trans – mineralizacja ustroju – wprowadzenie takich deficytowych pierwiastków jak sód, potas, wapń, magnez oraz pierwiastków śladowych i wyrównanie ich niedoboru w ustroju,
- znajdujące się w wodzie fluorki mogą być czynnikiem leczniczym w profilaktyce próchnicy, stanach zapalnych jamy ustnej i dróg moczowych;
- wyrównanie zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej ustroju;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- działanie immunomodulacyjne;
- zwiększenie perystaltyki dróg żółciowych i sekrecji żółci oraz korzystne działanie na czynność gruczołów trawiennych. Może powodować alkalizację treści żołądkowej, obniżyć poziom cukru, cholesterolu i kwasu moczowego.

Z uwagi na swoje działania może być stosowana okresowo w czasie pobytu pacjenta w uzdrowisku wyłącznie po uzyskaniu zalecenia lekarskiego – w następujących formach aplikacji i profilach leczniczych.

1. Krenoterapia (kuracja pitna) – w określonym przedziale czasu podczas kuracji i pobytu w uzdrowisku:

- Choroby ortopedyczno-urazowe
- Choroby układu nerwowego
- Choroby reumatologiczne
- Choroby górnych dróg oddechowych
- Otyłość
- Osteoporoza
- Choroby nerek i dróg moczowych
- Choroby układu trawienia (gastrologia, hepatologia)
- Cukrzyca (diabetologia)
- Niedoczynność tarczycy
- Niektóre choroby alergiczne
- Choroby kobiece

Nie jest wskazane stosowanie tej wody w przypadku nadciśnienia tętniczego.

2. Inhalacje lub płukanki

- Przewlekłe nieżyt zapalne górnych dróg oddechowych
- Zanikowe nieżyt śluzówki jamy ustnej
- Paradontoza
- Choroby oka i przydatków oka

3. Kąpiele (balneoterapia)

Nie może być naruszona ciągłość tkanki skórnej i tkanki podskórnej. Wydaje się że szczególnie korzystne może być stosowanie tych kąpiele w schorzeniach narządu ruchu, stanach pourazowych, zaburzeniach krążenia obwodowego (np. angiopatia i neuropatia cukrzycowa).

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

7.2. Informacje o klimacie oraz o stanie sanitarnym powietrza, natężeniu hałasu i pól elektromagnetycznych i ich właściwości lecznicze

Szczegółowe informacje o klimacie, w tym charakterystyka i ogólna ocena na potrzeby niniejszego opracowania została przedstawiona w dokumencie pn. Właściwości lecznicze klimatu uzdrowiska Cieplice, Warszawa 2018 przygotowanym przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk, załączonym do operatu uzdrowiskowego z którego zaczerpnięto poniższe informacje. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk przeprowadził na potrzeby aktualizacji operatu uzdrowiskowego badania właściwości leczniczych klimatu uzdrowiska Cieplice. „Podstawowe charakterystyki klimatu obliczone zostały na bazie dwóch źródeł danych. Pierwszym z nich były dane meteorologiczne (natężenie promieniowania słonecznego, temperatura i wilgotność względna powietrza na wysokości 2 m n.p.t., opady atmosferyczne, kierunek i prędkość wiatru na wysokości 10 m n.p.t.) ze stacji zlokalizowanej na granicy strefy A ochrony uzdrowiskowej przy ul. Fabrycznej. Dane na stacji rejestrowane były w interwałach 5-minutowych. W operacie wykorzystano dane za okres od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2018 r. wykorzystano 10-letnie serie danych meteorologicznych ze stacji IMGW-PIB w Jeleniej Górze, traktując je jako dane referencyjne oraz uzupełniające dla obserwacji, które nie były prowadzone na stacji w Cieplicach. Stacja IMGW-PIB w Jeleniej Górze położona jest w odległości ok. 8 km na północny-wschód od stacji w Cieplicach i jest najbliższą stacją meteorologiczną z wieloletnimi ciągami danych. Dane ze stacji IMGW-PIB w Jeleniej Górze obejmowały okres od 1.01.2008 do 28.02.2018 r.

Zanieczyszczenie powietrza:

Pomiar stężenia zanieczyszczeń powietrza prowadzony był na dwóch stacjach w Jeleniej Górze: automatycznej przy ul. Ogińskiego (pomiar SO₂, NO₂, CO, O₃, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}) i manualnej, na granicy strefy C ochrony uzdrowiskowej, 1,5 km od centrum Parku Zdrojowego, przy ul. Sokoliki (PM₁₀, ołów, arsen, kadm, nikiel benzo(a)piren). Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk wykorzystał do oceny stanu sanitarnego powietrza w Cieplicach:

- Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego za lata 2015-2017 Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu (WIOŚ 2016, 2017, 2018);
- Oceny poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za lata 2015-2017;
- szacunkowy, aktualny stan zanieczyszczenia powietrza w centrum Cieplic, na Placu Piastowskim, ustalony na podstawie modelowania przez WIOŚ we Wrocławiu – pismo DJ-DM.7016.23.2018 z 25 maja 2018 r.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Podsumowując, w Cieplicach podobnie jak na większości obszaru Polski problem stanowi zanieczyszczenie powietrza pyłem (przekroczona liczba dni ze stężeniem dobowym $PM_{10} > 50 \mu g \cdot m^{-3}$) oraz benzo(a)pirenem w pyłe PM_{10} (kilkukrotne przekroczenie stężenia średniorocznego). Ponadto powiat jeleniogórski cechują przekroczenia liczby dni ze stężeniem ozonu powyżej $120 \mu g \cdot m^{-3}$. Zachowana jest z kolei norma średniego stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} i $PM_{2,5}$. Stan warunków aerosanitarnych można zatem określić jako mało korzystny dla stosowania klimatoterapii. Sytuacje przekroczenia dopuszczalnych norm sanitarnych są stosunkowo częste. Dlatego też konieczne jest uruchomienie stałego monitoringu zanieczyszczeń powietrza w uzdrowisku, oraz aktywne stosowanie jego wskazań w codziennej praktyce klimatoterapeutycznej. Dla posumowania niniejszego rozdziału przedstawiono właściwości lecznicze klimatu uzdrowiska Cieplice w świetle kryteriów Ministerstwa Zdrowia. W tabeli poniżej przedstawiono wyznaczone na podstawie kryteriów zgodnych z wytycznymi zawartymi w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 roku w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (Dz.U. z 2018 r. poz. 605) charakterystyki właściwości leczniczych klimatu Cieplic.

Tabela 6 Ocena właściwości leczniczych klimatu uzdrowiska dla Cieplice

Element	Wielkość zalecana przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 13 kwietnia 2006 roku (Dz.U. z 2018 r., poz. 605)	Średnia wielkość z okresu 3.2016-2.2018
Uśłonecznienie -liczba godzin ze słońcem w roku	≥ 1500 godzin	1219,9
Opad atmosferyczny -liczba dni z dobową sumą opadu $\geq 0,1$ mm w roku	≤ 183 dni	172
Mgła: -liczba dni w półroczu zimowym (od X do III) -liczba dni w półroczu letnim (od IV do IX)	≤ 50 dni ≤ 15 dni	38,5
Dzień pary: -liczba dni w roku z ciśnieniem pary wodnej $\geq 18,8$ hPa (z godziny 12 UTC)	rzadko	63
Wilgotność względna powietrza: -liczba dni w roku z wilgotnością $< 55\%$ -liczba dni w roku z wilgotnością $> 86\%$ (z godziny 12 UTC)	mała mała	109,5 67,5
Liczba dni charakterystycznych termicznie w roku: -dni gorące ($t_{max} \geq 25^{\circ}C$) -dni upalne ($t_{max} \geq 30^{\circ}C$) -dni mroźne ($t_{min} \leq -10^{\circ}C$) -dni bardzo mroźne ($t_{max} < -10^{\circ}C$)	rzadko rzadko rzadko rzadko	61,5 13,0 15,0 -
Zachmurzenie:	mała	65,3

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

-liczba dni w roku z zachmurzeniem całkowitym (z godziny 12 UTC)		
Charakterystyka anemologiczna: -liczba dni ze średnią dobową prędkością wiatru <2 m/s wraz z ciszą atmosferyczną (warunki przewietrzania terenu) -liczba dni z prędkością wiatru > 8 m/s (z godziny 12 UTC)	mała rzadko	365 364,5
Liczba dni w roku z: -burzą -wiatrem halnym	rzadko rzadko	25,5 -
Liczba dni w roku z pokrywą śnieżną	Nie uwzględniono w Rozporządzeniu	40,0

Klimat akustyczny:

Badania natężenia hałasu dzienne i nocne wykonano w dniach 15-16 czerwca 2016 r. oraz 5-6 kwietnia 2017 r. w 7 charakterystycznych miejscach badanego terenu. Podsumowując wyniki przeprowadzonych badań stwierdzono, że na teren strefy A ochrony uzdrowiskowej w uzdrowisku Cieplice warunki akustyczne są mało korzystne, przy czym bardzo zróżnicowane przestrzennie. Najbardziej zagrożone nadmiernym hałasem są tereny leżące wzdłuż ulicy Cervi co związane jest z bardzo dużym natężeniem ruchu samochodowego na tej ulicy, oraz z przebiegiem ulicy przez środek strefy A. Oddziaływanie hałasu komunikacyjnego pochodzącego z tej ulicy jest tak duże, że ma negatywny wpływ na klimat akustyczny terenów przyległych (w tym Parku Zdrojowego). Na pozostałym obszarze strefy A, gdzie jest prowadzone leczenie uzdrowiskowe warunki klimatu akustycznego są umiarkowanie korzystne dla leczenia uzdrowiskowego, a przekroczenia dopuszczalnych norm są niewielkie. Na poprawę klimatu akustycznego uzdrowiska znacząco wpłynęłoby ograniczenie ruchu pojazdów samochodowych na ul. Cervi, w tym przeniesienie szkoły Nauka Jazdy, czy też wprowadzenie cichszych autobusów (np. elektrycznych) oraz egzekwowanie na obszarze strefy A obowiązujących zakazów ruchu (np. ul. P. Ściegiennego, Park Norweski). Konieczne jest także okresowe, systematyczne monitorowanie klimatu akustycznego, szczególnie w szczycie sezonów turystycznych. Zgodnie ze skalą ocen subiektywnego odczucia uciążliwości hałasu w odniesieniu do hałasu komunikacyjnego opracowaną przez Państwowy Zakład Higieny, znacząca część terenu projektowanej strefy A ochrony uzdrowiskowej cechuje się małą uciążliwością hałasu ($LA_{eq} \leq 52$). Jedynie wzdłuż pasa przylegającego do ulicy Cervi w dwóch punktach pomiarowych odnotowano średnią uciążliwość hałasu $52 < LA_{eq} \leq 62$ dB, a w przypadku jednego - dużą ($62 < LA_{eq} \leq 70$ dB). Wyniki badań sugerują, że należy podjąć starania o zmniejszenie hałasu komunikacyjno-komunalnego wzdłuż wymienionych ulic. W parkach pożądane jest wprowadzenie ekranów akustycznych składających się z gęstych nasadzeń drzew i krzewów od strony ulicy. Wpływ zieleni na tłumienie hałasu jest znaczący tylko w przypadku bardzo gęstej zieleni o szerokości pasa przynajmniej 30 m. Należy bezwzględnie dążyć do tego, aby tam, gdzie jest to możliwe, takie pasy zieleni wprowadzić.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Pole elektromagnetyczne:

Badanie poziomu pól elektromagnetycznych wykonano na zlecenie IGiPZ PAN w dniu 15.10.2017 r. przez akredytowane przez PCA (Polskie Centrum Akredytacji) Laboratorium Wzorców i Metrologii Pola Elektromagnetycznego, w Katedrze Telekomunikacji i Teleinformatyki Politechniki Wrocławskiej. Pomiary wykonywane były w wielu miejscach na obszarze strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, wzdłuż ulic, ścieżek parkowych, w otoczeniu budynków związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska. Pomiary wykonywano w miejscach dostępnych dla ludności na wysokości 0,3-2,0 m n.p.g. W ocenie wykorzystano także pomiary poziomów pól elektromagnetycznych wykonane przez WIOŚ na obszarze Jeleniej Góry w cyklu 3-letnim (2011 r., 2014 r. i 2017 r.), a pion pomiarowy w czasie tych badań zlokalizowany był na ul. Podgórzyńskiej, tuż za granicą strefy „A” ochrony uzdrowiskowej. W Cieplicach zmierzony poziom natężenia pola elektromagnetycznego w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności w paśmie 75MHz-3GHz był niski, a jego wartość maksymalna sięgnęła 1,2 V/m. Można zatem stwierdzić, że w Cieplicach na obszarze strefy A ochrony uzdrowiskowej spełnione są normy dotyczące poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku.

Po przeanalizowaniu wieloletnich danych meteorologicznych ze stacji w Jeleniej Górze oraz danych meteorologicznych ze stacji w Cieplicach, a także po dokonaniu oceny stanu sanitarnego powietrza, klimatu akustycznego i pól elektromagnetycznych można stwierdzić, że: klimat i bioklimat Cieplic cechuje się umiarkowanie korzystnymi właściwościami leczniczymi i profilaktycznymi, które można z ograniczeniami wykorzystywać w terapii chorób narządu ruchu (w tym stanów pourazowych) oraz chorób reumatologicznych. Niektóre cechy bioklimatu i warunków aerosanitarnych sprawiają, że istnieją przeciwwskazania do leczenia w uzdrowisku osób chorych na przewlekłe choroby układu oddechowego, astmę, oraz schorzenia kardiologiczne. Liczba godzin ze słońcem w rejonie Cieplic jest wyższa niż norma usłonecznienia, wynosząca dla uzdrowisk środkowej Europy 1500 godzin w roku. Natomiast w samym uzdrowisku liczba godzin ze słońcem jest niższa od podanej normy, co ogranicza stosowanie helioterapii. Stosunki termiczno-wilgotnościowe w Cieplicach są umiarkowanie korzystne do prowadzenia klimatoterapii. W okresie od maja do września duży odsetek dni cechuje się stanami parności oraz silnymi bodźcami termicznymi. Wpływ na warunki termiczno-wilgotnościowe miejsca ma szereg czynników topograficznych, m.in. pokrycie terenu, gęstość i wysokość drzew, obecność cieków oraz dość gęsta zabudowa. Średnia liczba dni z opadem w Cieplicach wynosi około 172 i jest niższa od dopuszczanej normy, co oznacza, że badany obszar spełnia wymagane w tym zakresie kryterium. W Kotlinie Jeleniogórskiej liczba dni z mgłą w półroczu chłodnym wynosi około 47, co spełnia normę przyjętą dla uzdrowisk. Jednak w półroczu ciepłym mgły występują średnio przez ponad 60 dni i w tym przypadku norma została znacznie przekroczona. Warunki wietrzne są umiarkowanie korzystne. Cieplice charakteryzują się małą średnią prędkością wiatru, a dni z małą prędkością wiatru i cisze atmosferyczne notowane są często. Okres najdogodniejszy do korzystania z różnych form klimatoterapii, zwłaszcza aktywnej, trwa od połowy kwietnia do początku września. W lipcu i sierpniu warunki pogodowe są

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

korzystne nie tylko dla aktywnej klimatoterapii, ale także dla aeroterapii. Niemniej warunki do stosowania helioterapii są w Cieplicach mało korzystne, a z tej formy klimatoterapii można korzystać jedynie w wybranych dniach okresu od trzeciej dekady kwietnia do pierwszej dekady września. Pozytywną cechą warunków pogodowych w Cieplicach jest fakt, że przez prawie cały rok warunki bioklimatyczne mogą być wykorzystywane do leczenia, rehabilitacji i profilaktyki zdrowotnej większości osób. Stan warunków aerosanitarnych w Cieplicach, można zatem określić jako mało korzystny dla stosowania klimatoterapii. Podobnie jak na większości obszaru Polski problem stanowi zanieczyszczenie powietrza pyłem (przekroczona liczba dni ze stężeniem dobowym $PM_{10} > 50 \mu g \cdot m^{-3}$) oraz benzo(a)pirenem w pyłe PM_{10} (kilkukrotne przekroczenie stężenia średniorocznego). Ponadto powiat jeleniogórski cechują przekroczenia liczby dni ze stężeniem ozonu powyżej $120 \mu g \cdot m^{-3}$. Zachowana jest z kolei norma średniego stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} i $PM_{2,5}$.

8. Świadczenia potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i właściwości lecznicze klimatu

Kopie wszystkich świadectw załączono do opracowania.

9. Informacje na temat działających zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego lub dane o planach w tym zakresie

Na terenie Uzdrowiska Cieplice prowadzą działalność 2 jednostki organizacyjne świadczące usługi o charakterze uzdrowiskowym:

- Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – Grupa PGU z siedzibą przy ul. Ściegiennego 9 b w Jeleniej Górze
- SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT” w Jeleniej Górze z siedzibą przy ul. Cervi 14 w Jeleniej Górze

Wszystkie obiekty dysponują wygodnymi pokojami jedno-, dwu- i trzyosobowymi z sanitariatami, posiadają wymagane gabinety: lekarskie, pielęgniarskie oraz zabiegowe, jak również część rekreacyjno-wypoczynkową. Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego przyjmują do leczenia uzdrowiskowego kuracjuszy skierowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz na rehabilitację leczniczą ZUS, i NFZ. Dodatkowo świadczone są usługi w/w zakresach na zasadach komercyjnych tj. za pełną odpłatnością na różne okresy pobytu.

W tabeli poniżej przedstawiono zbiorcze zestawienie zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. Zestawienie opracowano na podstawie dostępnych danych ogólnodostępnych.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Tabela 7. Zestawienie i charakterystyka zakładów lecznictwa uzdrowiskowego Uzdrowisko Cieplice

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Adres siedziby	Nazwa i adres zakładu	Rodzaj zakładu	Profil leczniczy	Liczba łóżek	
1.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Szpital Uzdrowiskowy Dom Zdrojowy I Plac Piastowski 38 58-560 Jelenia Góra	Szpital uzdrowiskowy, sanatorium uzdrowiskowe	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	286, w tym 238 szpitalne i 48 sanatoryjne	
2.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Przychodnia uzdrowiskowa ul. Leśnicza 4 58-560 Jelenia góra	Przychodnia uzdrowiskowa	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	-	
3.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium Uzdrowiskowe „Lalka” ul. Park Zdrojowy 2 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium uzdrowiskowe	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	55	
4.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium Uzdrowiskowe Długi Dom ul. Piotra Ściegiennego 5 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium uzdrowiskowe	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	92	
5.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium Uzdrowiskowe Polonia ul. Cervi 2 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium uzdrowiskowe	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	48	

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

6.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium Uzdrowiskowe Marysieńka ul. Plac Piastowski 33 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium uzdrowiskowe	Choroby ortopedyczno- urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	52	
7.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium Uzdrowiskowe Edward ul. Park Zdrojowy 4 58-560 Jelenia Góra	Sanatorium uzdrowiskowe	Choroby nerek i dróg moczowych Choroby oka i przydatków oka	42	
8.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – grupa PGU w Jeleniej Górze	ul. Piotra Ściegiennego 9b 58-560 Jelenia Góra	Zakład Przyrodolecznicy Plac Piastowski 38 58-560 Jelenia Góra	Zakład przyrodolecznicy	Choroby ortopedyczno- urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	-	
9.	SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT” w Jeleniej Górze	ul. Cervi 14 58-560 Jelenia Góra	SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT”	Sanatorium uzdrowiskowe	Choroby ortopedyczno- urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka	229	
Ogółem:						Ilość: 10	Liczba łóżek: 804
Szpitala uzdrowiskowe:						1	238
Sanatoria Uzdrowiskowe:						7	566
Zakłady przyrodolecznicze:						1	-
Przychodnie uzdrowiskowe:						1	-

W tabeli powyżej scharakteryzowano poszczególne obiekty podając specjalizację działalności jak również przedstawiono liczbę łóżek. Ogólna liczba łóżek wynosi 804 w tym 238 łóżek w szpitalu uzdrowiskowym, 566 łóżek przypada w sanatoriach.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Charakterystyka obiektów uzdrowiskowych

Uzdrowisko Cieplice Sp. z o. o. – Grupa PGU w Jeleniej Górze posiada w swojej strukturze 1 zakład przyrodolecznicy:

1. Zakład Przyrodolecznicy

Pl. Piastowski 38

Zakład Przyrodolecznicy to nowoczesne centrum zabiegowe, w którym pod opieką fachowego personelu wykonuje się ponad 80 rodzajów zabiegów leczniczych i SPA. Wykonywane są zabiegi z zakresu wodolecznictwa na bazie leczniczych wód termalnych, peloidoterapii (borowina typu wysokiego) i, inhalacji i, światło- i elektrolecznictwa oraz kinezyterapii. Baza zabiegowa to około 300 nowoczesnych stanowisk zabiegowych, 2 baseny lecznicze i 3 sale gimnastyczne. Do zabiegów wodnych stosuje się wyłącznie leczniczą wodę termalną z cieplickich źródeł (Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. - Grupa PGU jako jedyny podmiot na terenie Cieplic ma koncesję na eksploatację złóż leczniczej wody termalnej).

Obiekt przystosowany jest dla pacjentów poruszających się na wózkach, wyposażony w windy i pochylnie.

Tabela 8. Charakterystyka Zakładu Przyrodoleczniczego

Nazwa zakładu i adres	Zakład Przyrodolecznicy Plac Piastowski 38 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Zakład przyrodolecznicy	Zespół pomieszczeń zlokalizowanych na terenie zakładu lecznictwa uzdrowiskowego: szpital uzdrowiskowy Dom Zdrojowy I i sanatorium uzdrowiskowe Długi Dom.
Ogólna charakterystyka zakładu	Zakład Przyrodolecznicy – Dział Rehabilitacji Leczniczej i Przyrodolecznictwa stanowi istotny element w strukturze zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. wykonujący zabiegi fizjoterapeutyczne, w tym z wykorzystaniem naturalnych tworzyw leczniczych oraz zakresu fizykoterapii, kinezyterapii i masażu leczniczego. Baza zabiegowa zlokalizowana jest na czterech kondygnacjach w budynku – Dom Zdrojowy I oraz w przyziemiu sanatorium Długi Dom. Rozwiązania techniczne oraz rozmieszczenie gabinetów zabiegowych umożliwiają korzystanie z zabiegów osobom niepełnosprawnym oraz o ograniczonej sprawności funkcjonalnej. Windy 2 sztuki, pomieszczenia sanitarne oraz podnośnik dla niepełnosprawnych do kąpiei leczniczych w wannach oraz w basenie „Marysieńka”. W pobliżu lub w gabinetach zabiegowych umieszczone są tablice informujące o wykonywanych zabiegach. Na tablicach znajdują się

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	opisy zabiegów, korzyści z ich stosowania, czasu zabiegu oraz wskazania i ewentualne przeciwwskazania do ich wykonania. Na terenie zakładu funkcjonuje zabezpieczenie p. poż.: system hydrantów oraz instalacja powiadamiająca.
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie – 1 Punkty pielęgniarskie – 1 Gabinety zabiegowe – 1;
Działy Zakładu Przyrodoleczniczego	<p>1.Dział Balneoterapii: Baseny lecznicze – 2 Wanny do kąpieli leczniczych: Dom Zdrojowy I – 14 stanowisk Długi Dom – 1 stanowisko Natrysk płaszczowy – 1 stanowisko Kąpiel wirowa kkg/kkd 3/5 stanowisk</p> <p>2.Dział Peloidoterapii: Wanny do kąpieli peloidowych – 5 stanowisk Stanowiska do zawijań/okładów peloidowych – 7/4 stanowisk Pozostałe – 2 stanowiska</p> <p>3.Dział Hydroterapii: Wanny – Kąpiele CO₂ – 6 stanowisk Natryski – Natryski biczowy – 2 stanowiska</p> <p>4.Dział Termoterapii: Kriostymulacja parami azotu – 2 stanowiska Kriostymulacja gazami CO₂ - 1 stanowisko Pozostałe stanowiska: Kriożele – 1 stanowisko Parafinoterapia – 4 stanowiska Plastry borowinowe – 4 stanowiska, Długi Dom – 1 stanowisko Sauna sucha – 4 stanowiska, Długi Dom – 3 stanowiska Sauna parowa Długi Dom – 3 stanowiska</p> <p>5.Dział Fototerapii: Laseroterapia – 3 stanowiska Lampy do naświetlań – Sollux – 2 stanowiska, Długi Dom Sollux – 1 stanowisko Pileroterapia – 2 stanowiska</p> <p>6.Dział Fizykoterapii: Elektroterapia: Kąpiel 4-komorowa – stanowisko, 6 stanowisk, /Długi Dom – 1 stanowisko Magnetoterapia – niskiej częstotliwości 5 stanowisk, Długi Dom – 1 stanowisko wysokiej częstotliwości – 2 stanowiska Ultradźwięki – 2-stanowiska, Długi Dom – 1 stanowisko Głęboka oscylacja – 1 stanowisko</p> <p>7.Dział masażu Leczniczego: Stanowiska do masażu leczniczego: 9-stanowisk, Długi Dom – 1 stanowisko Aquavibron – 3 stanowiska</p>

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	<p>Mechaniczny drenaż limfatyczny, Długi Dom – 1 stanowisko Membranowy suchy masaż wodny, Długi Dom – 2 stanowiska</p> <p>8. Dział Kinezyterapii: Kinezyterapia indywidualna – 40 stanowisk, Długi Dom – 6 stanowisk</p> <p>Kinezyterapia grupowa – 18 stanowisk</p> <p>9. Dział Wziewań i Zabiegów Laryngologicznych Inhalatoria do inhalacji z leczniczych wód mineralnych: Długi Dom – 3 stanowiska (lecznicza woda termalna) Inhalacje indywidualne – 7 stanowisk (lecznicza woda termalna)</p>
Pomieszczenia ogólne	<p>Wypoczywalnie 2 Dom Źdrojowy I Pomieszczenia higieniczno-sanitarne – 15, Długi Dom – 3, WC – 2, Długi Dom – 3</p>
Wykaz aparatury	<p>Lampa do fototerapii BIO V, Terapuls GS – 200, Laser diodowy terapeutyczny Doris, Wanna do masażu wirowego kończyn górnych – 3 szt., aparat do ultradźwięków Sonicator 730, Magnetronic MF-10, Elektroterapia BTL-500 – 3 szt., katedra do bicia szkockich – 2 szt., laserotonic LT – 30, Sonicator 740 – 2 szt., Inhalator ultradźwiękowy Tajfun 2 – 5 szt., Wanna do masażu podwodnego T-MP – 10 szt., Stół trakcyjny TU 100, Laser Terapus, Urządzenie do podgrzewania parafiny „Chirana”, Natrysk płaszczowy, Atlas Kettler, Piec konwekcyjny do podgrzewania b i p – 2 szt., rower treningowy Kettler, Atlas York, Diatronic DT-7B, Interdynamic ID-4, Lampa Biopton „Zepter”, Terapuls GS-200, lampa biopton Solaris, Magnetron ELEC SYSTEM, Wanna do kąpeli kwasowęglowych – 6 szt., wanna medyczna T-MP – 4 szt., Firing z linii EVO-dwukanałowy stymulator, Galwano-stymulator Stymat S-110, Wirówka 1117/T – 5 szt., Aquawibron – 3 szt., Aparat do diatermii krótkofalowej Thermo 500 Magnetron Magnetus 2, Lampa Sollux LSK – 2 szt., Inhalator ultradźwiękowy Tomex MB, Zestaw do krioterapii parami azotu, stół trakcyjny Platinum Aparat do terapii uciskowej DL1200 L Gamma – dwupłytkowa platforma dynamograficzna, Szyna CMP do stawu kolanowego i biodrowego, aparat do krioterapii – 2 szt. Lampa Sollux Solmed, Ergometr eliptyczny, Intellect advanced, Diatronic DT-7B – 2 szt., Diatronic DT-7B, wanna do kąpeli solankowych – 4 szt., Elektrostymulator Vocamaster, Przystawka pulsacyjna – 2 szt., Łóżko wodne Hydrojet – 2 szt., Stół rehabilitacyjny Beryl – 2 szt., Levitas pro 3, Magnetronic COSMOGAMMA, Stół reabilitacyjny Opal, Dysza CRYO-T, Aparat CRYO T2 Dysza CRYO – 2 szt., Aparat CRYO T Duo, Topaz stół rehabilitacyjny, wanna do masażu podwodnego Automat, Wanna 4-komorowa T-4K/E.</p>
Szacowana ogólna zdolność zabiegowa	7339
Średnia liczba zabiegów wydawanych dziennie	3227

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego (15.03.2018 r.)

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

2. Szpital Uzdrowiskowy „DOM ZDROJOWY I”

(oddział szpitala uzdrowiskowego i oddział sanatorium uzdrowiskowego)

Pl. Piastowski 38

Budynek położony w centrum uzdrowiska. Pokoje 1-, 2- i 3-osobowe posiadają: TV-SAT. Pokoje Komfort posiadają: lodówkę, TV-SAT, szlafroki. Apartamenty posiadają: lodówkę, TV-SAT, szlafroki. W obiekcie jest 286 miejsc. Obiekt jest przystosowany dla potrzeb pacjentów poruszających się na wózkach. Jadalnia przygotowana jest na 142 miejsca. Pomieszczenia gospodarcze to: kuchnia, węzeł cieplny, magazyny żywnościowe i gospodarcze. Na terenie szpitala i sanatorium funkcjonuje kiosk z perfumami, jaskinia solna, kawiarnia oraz SPA.

Tabela 9. Charakterystyka Szpitala Uzdrowiskowego Dom Zdrojowy I

Nazwa zakładu i adres	Szpital Uzdrowiskowy Dom Zdrojowy I Plac Piastowski 38 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Ogólna charakterystyka obiektu	Dom Zdrojowy I mieści się w trzech połączonych ze sobą budynkach: DZI, DZII i DZIII. DZI – budynek pięciokondygnacyjny, wyposażony w 2 windy osobowe, instalację przywoławczą. DZII – budynek murowany – 4 kondygnacyjny, wyposażony w dźwig osobowy oraz instalację przywoławczą. DZIII rok budowy 1959 r. Budynek 4 kondygnacyjny wyposażony w windę osobową, instalację przywoławczą. Kompleks budynków Domu Zdrojowego I jest połączony ze sobą systemem łączników, stanowi jedną całość.
Teren (w m ²)	DZI- 520 m ² , DZ II- 560 m ² , DZ III - 2.036 m ² .
Urządzenia rekreacyjne	DZ I - ławki, taras, balkony, DZ II - taras rekreacyjny, DZ III- ławki, ogród, fontanna.
Stan techniczny budynku (rok budowy, data ostatniej modernizacji, remonty)	DZ I- rok budowy 1926, Stan techniczny dobry. Jest sukcesywnie remontowany. DZ II - rok budowy 1897 (przebudowa i modernizacja obiektu w 2008 r.). DZ III - rok budowy 1959 (modernizacja obiektu w 2008 r.)
Przystosowanie dla osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kondygnacji:6 • windy (liczba): 4 • pokoje dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich:9 pokoi;
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 8 Punkty pielęgniarskie - 2 Gabinety zabiegowe – 2

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	Sala intensywnego nadzoru lekarsko-pielęgniarskiego: liczba: DZI, DZII,
Pokoje łóżkowe	Liczba ogółem: 140 pokoje jednoosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 17 pokoje jednoosobowe bez węzła sanitarnego - typu studio (liczba): 7 pokoje dwuosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 78 pokoje dwuosobowe bez węzła sanitarnego - typu studio (liczba): 8 pokoje wieloosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 30
Pokoje łóżkowe wyposażenie	system sygnalizacji przywoławczej - liczba pokoi: 116 umywalka z zimną i ciepłą wodą tub pomieszczenie higieniczno - sanitarne - liczba pokoi: 140 pojemniki na odpadki - liczba pokoi: 140
Inne komórki organizacyjne służące w udzielaniu świadczeń	ZPL, Przychodnia uzdrowiskowa, pijalnia uzdrowiskowa

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego (15.03.2018 r.)

3. Sanatorium Uzdrowiskowe „LALKA”

ul. Park Zdrojowy 2

Wzniesiony około 1900 roku zabytkowy budynek położony w centrum uzdrowiska, na skraju Parku Zdrojowego. Pokoje 2 i 3-osobowe posiadają: TV-SAT, radio. Pokoje Komfort posiadają: lodówkę, TV-SAT, szlafroki. W obiekcie jest 55 miejsc. Budynek wyposażony jest w windę. Na zabiegi Goście dochodzą około 40m do Domu Zdrojowego zaś na posiłki około 40m do pawilonu Edward. Internet bezprzewodowy dostępny przy recepcji.

Tabela 10. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Lalka

Nazwa zakładu i adres	Sanatorium Uzdrowiskowe Lalka Park Zdrojowy 2 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Ogólna charakterystyka obiektu	Budynek czterokondygnacyjny, wyposażony w 1 windę osobową, centralnie ogrzewany z ciepłowni miejskiej, brak instalacji przywoławczej, budynek przystosowany dla osób niepełnosprawnych.
Teren (w m ²)	2 084 m ²
Urządzenia rekreacyjne	Lalka - powierzchnia wokół budynku, teren w całości zielony położony w Parku Zdrojowym - ławki
Stan techniczny budynku (rok budowy,	Stan techniczny dobry. Rok budowy 1880. Ostatnia modernizacja 2011 r.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

data ostatniej modernizacji, remonty)	
Przystosowanie dla osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kondygnacji:4 • windy (liczba): 1 • pokoje dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich:3 pokoje; • szerokośćrnyarzy:powyżej1,40m. • szerokość drzwi:0,90 m
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 1 Punkty pielęgniarские - 1 Gabinety zabiegowe – 1
Pokoje łózkowe	Liczba ogółem: 24 pokoje dwuosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 17 pokoje wieloosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 7
Pokoje łózkowe wyposażenie	system sygnalizacji przywoławczej - liczba pokoi: 3 umywalka z zimną i ciepłą wodą tub pomieszczenie higieniczno - sanitarne - liczba pokoi: 24 pojemniki na odpadki - liczba pokoi: 24

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego (15.03.2018 r.)

4. Sanatorium Uzdrowiskowe „EDWARD”

ul. Park Zdrojowy 4

Budynek jednopiętrowy położony w centrum uzdrowiska w Parku Zdrojowym. Pokoje Komfort posiadają, lodówkę, TV-SAT, internet bezprzewodowy, szlafroki, część pokoi posiada balkon. Apartamenty posiadają: balkon, lodówkę, TV-SAT, internet bezprzewodowy, szlafroki. W obiekcie jest 42 miejsca. Na parterze znajduje się wspaniała zabytkowa jadalnia. Do dyspozycji Gości na miejscu jest gabinet SPA. Na zabiegi lecznicze Goście dochodzą około 100 m do Domu Zdrojowego.

Tabela 11. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Edward

Nazwa zakładu i adres	Sanatorium Uzdrowiskowe Edward Park Zdrojowy 4 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Ogólna charakterystyka obiektu	Budynek dwukondygnacyjny.
Teren (w m ²)	2 226,10 m ²
Urządzenia rekreacyjne	Teren zielony ze ścieżkami, zlokalizowany w Parku Zdrojowym-ławkki. Budynek posiada piękny taras.

Operat uzdrowskiowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Stan techniczny budynku (rok budowy, data ostatniej modernizacji, remonty)	Stan techniczny bardzo dobry. Rok Budowy 1867. Ostatnia modernizacja 2013r.
Przystosowanie dla osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kondygnacji:2 • windy (liczba): 0 • pokoje dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich:1 pokój;
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 1 Punkty pielęgniarskie - 1 Gabinety zabiegowe – 1
Pokoje łóżkowe	Liczba ogółem: 25 Pokoje jednoosobowe z węzłem sanitarnym (liczba):9 pokoje dwuosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 15 pokoje wieloosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 1
Pokoje łóżkowe wyposażenie	pomieszczenie higieniczno - sanitarne - liczba pokoi: 25 pojemniki na odpadki - liczba pokoi: 25

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowskiego (15.03.2018 r.)

5. Sanatorium Uzdrowskie POLONIA

ul. Cervi 2

Villa Polonia to obiekt trzypiętrowy położony w centrum uzdrowiska przy głównym deptaku, na skraju Parku Zdrojowego. Komfortowe pokoje 1-, 2- i 3-osobowe posiadają: TV-SAT, Internet. Obiekt przeszedł w 2008 roku gruntowny remont. W obiekcie jest 48 miejsc. Na parterze znajduje się stolówka / restauracja. Na zabiegi Goście dochodzą około 40 m do Domu Zdrojowego.

Tabela 12. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowskiego Polonia

Nazwa zakładu i adres	Sanatorium Uzdrowskie Polonia ul. Cervi 2 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Ogólna charakterystyka obiektu	Budynek czterokondygnacyjny.
Teren (w m ²)	1 395,00 m ²
Urządzenia rekreacyjne	Teren zielony, ogródek letni. Przyległy Park Zdrojowy z alejkami spacerowymi, ławkami, fontannami.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Stan techniczny budynku (rok budowy, data ostatniej modernizacji, remonty)	Rok budowy - 1930. Budowa windy 2013r., ostatnia modernizacja z remontem pokoi 2016 rok
Przystosowanie dla osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kondygnacji: 4 • windy (liczba): 1 • pokoje dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich: 2 pokoje; • szerokość korytarzy: powyżej 1,70m. • szerokość drzwi: 0,90 m
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 1 Punkty pielęgniarskie - 1 Gabinety zabiegowe – 1
Pokoje łóżkowe	Liczba ogółem: 22 Pokoje jednoosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 2 pokoje dwuosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 14 pokoje wieloosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 6
Pokoje łóżkowe wyposażenie	system sygnalizacji przywoławczej - liczba pokoi: 2 pomieszczenie higieniczno - sanitarne - liczba pokoi: 22 pojemniki na odpadki - liczba pokoi: 22

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego (15.03.2018 r.)

6. Sanatorium Uzdrowiskowe „Marysienka”

Pl. Piastowski 33

Budynek czteropiętrowy położony w centrum uzdrowiska. W obiekcie znajdują się pokoje: 1-osobowe, 3-osobowe studio (pokój 2-osobowy + 1-osobowy + wspólna łazienka), 4-osobowe studio (2 x pokój 2-osobowy + wspólna łazienka) oraz 5-osobowe studio (pokój 2-osobowy + 3-osobowy + wspólna łazienka) . Pokoje posiadają: TV-SAT, radio. Część pokoi posiada również balkon. W obiekcie są 52 miejsca. Budynek wyposażony jest w windę. Na zabiegi Goście dochodzą około 30 m do Domu Zdrojowego zaś na posiłki około 40 m do pawilonu Edwarda. Internet bezprzewodowy dostępny przy recepcji.

Tabela 13. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego Marysienka

Nazwa zakładu i adres	Sanatorium Uzdrowiskowe Marysienka Plac Piastowski 33 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Ogólna charakterystyka obiektu	Budynek czterokondygnacyjny.
Teren (w m ²)	292,00 m ²

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Urządzenia rekreacyjne	Obrzeża Parku Zdrojowego
Stan techniczny budynku (rok budowy, data ostatniej modernizacji, remonty)	Rok budowy - 1900. Ostatnia modernizacja 2011 rok
Przystosowanie dla osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kondygnacji: 4 • windy (liczba): 1 • pokoje dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich: 1 pokój; • szerokość korytarzy: powyżej 1,40 m. • szerokość drzwi: 0,90 m
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 1 Punkty pielęgniarskie - 1 Gabinety zabiegowe – 1
Pokoje łóżkowe	Liczba ogółem: 29 pokoje jednoosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 2 pokoje jednoosobowe bez węzła sanitarnego - typu studio (liczba): 8 pokoje dwuosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 1 pokoje dwuosobowe bez węzła sanitarnego - typu studio (liczba): 14 pokoje wieloosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 2 pokoje wieloosobowe bez węzła sanitarnego (liczba): 2
Pokoje łóżkowe wyposażenie	system sygnalizacji przywoławczej - liczba pokoi: 2 pomieszczenie higieniczno - sanitarne - liczba pokoi: 17 pojemniki na odpadki - liczba pokoi: 29

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego (15.03.2018 r.)

7. Sanatorium Uzdrowiskowe Długi Dom Piotra Ściegiennego 5

„Długi Dom” to nowy obiekt w ofercie Uzdrowiska Cieplice. Budynek został całkowicie zmodernizowany w 2014 i 2015 roku. Dzięki prowadzonej z wielkim pietyzmem przebudowie zbudowanego w 1696 roku obiektu powstał nowoczesny obiekt zdrojowy z 92 miejscami noclegowymi w standardzie Komfort, bazą zabiegową, klimatyczną restauracją oraz salą konferencyjną. Baza zabiegowa oferuje zabiegi z zakresu kinezyterapii, hydroterapii, fizykoterapii oraz masażu leczniczego. Dodatkowo w hotelu uzdrowiskowym znajdzie się strefa wellness z kompleksem saun. Budynek posiada 4 kondygnacje i wyposażony jest w windę. Pokoje Komfort posiadają: lodówkę, TV-SAT, Wi-Fi, szlafroki.

Długi Dom znajduje się w samym sercu uzdrowiska, tuż obok Domu Zdrojowego. Przy budynku znajduje się mały, klimatyczny ogród zaś do wspaniale zrewitalizowanego Parku Zdrojowego jest zaledwie 120m.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Tabela 14. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowskiego Długi Dom

Nazwa zakładu i adres	Sanatorium Uzdrowskie Długi Dom Piotra Ściegiennego 5 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Ogólna charakterystyka obiektu	Budynek posiada 4 kondygnacje nadziemne, (parter – część recepcyjna i gastronomiczna i hotelowa, 1, 2 i 3 piętro część hotelowa i gabinety) oraz 1 kondygnacje podziemną.
Teren (w m ²)	2 013,80 m ²
Urządzenia rekreacyjne	Przyległy do budynku teren rekreacyjny, zielony z alejkami, ławkami i fontanną oraz zewnętrzny punkt poboru wody mineralnej.
Stan techniczny budynku (rok budowy, data ostatniej modernizacji, remonty)	Rok budowy – 1963 r. W 2015 roku budynek oddany do użytku po remoncie.
Przystosowanie dla osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kondygnacji: 5 • windy (liczba): 1 • pokoje dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich: 3 pokoje; • szerokość korytarzy: powyżej 1,40m. • szerokość drzwi: 0,90 m
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 1 Punkty pielęgniarskie - 1 Gabinety zabiegowe – 1
Pokoje łóżkowe	Liczba ogółem: 40 pokoje jednoosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 3 pokoje dwuosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 32 pokoje wieloosobowe z węzłem sanitarnym (liczba): 4
Pokoje łóżkowe wyposażenie	system sygnalizacji przywoławczej - liczba pokoi: 3

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowskiego (15.03.2018 r.)

8. Przychodnia uzdrowskowa

Przychodnia Uzdrowskowa mieści się na parterze Domu Zdrojowego III, posiada oddzielne wejście od ul. Leśnicznej 4. Budynek 1 kondygnacyjny z pomieszczeniami sanitarnymi przystosowanymi dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przychodnia udziela świadczeń: uzdrowskowe leczenie ambulatoryjne dorosłych i dzieci, a także świadczenia udzielane na zasadach pełnej odpłatności. Na terenie przychodni zorganizowane są następujące pomieszczenia: recepcja, rejestracja, poczekalnia, szatnia pokoje pracowników medycznych i administracyjnych.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Tabela 15. Charakterystyka Przychodni Uzdrowiskowej

Nazwa zakładu i adres	Przychodnia Uzdrowiskowa Leśnicza 4 58-560 Jelenia Góra
Kierunki lecznicze	Choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka
Pomieszczenia medyczne	Gabinety lekarskie - 1 Punkty pielęgniarskie - 1 Gabinety zabiegowe – 1

Źródło: opracowano na podstawie wniosku o dokonanie wpisu do Ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego (15.03.2018 r.)

9. SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „Agat”

Sanatorium Uzdrowiskowe „Agat” dysponuje wykwalifikowaną i doświadczoną kadrą medyczną (lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci) oraz nowoczesnym sprzętem terapeutycznym i rehabilitacyjnym.

Kierunki lecznicze:

- schorzenia narządu ruchu
- choroby nerek i dróg moczowych

Oferta zabiegowa obejmuje:

1. Balneoterapię, w tym:

- kąpiel solankowa – wody o stężeniu soli 2-3% przegrzewają, rozluźniają mięśnie, rozszerzają naczynia obwodowe, obniżają ciśnienie krwi oraz mają działanie przeciwbólowe.
- Kąpiel kwasowęglowa – nasycona dwutlenkiem węgla woda powoduje rozszerzenie naczyń włosowatych, dzięki czemu zwiększa przepływ wieńcowy oraz nasila się wydzielanie moczu w nefronach
- Zabiegi z borowiną – leczniczy mechanizm działania borowiny polega na oddziaływaniu cieplnym oraz wpływie zawartych w niej związków chemicznych. Okłady borowinowe są szczególnie wskazane w leczeniu stanów zapalnych stawów i tkanek miękkich. Podgrzewają tkankę, dzięki czemu rozkurczają mięśnie, w znacznym stopniu łagodzą a nawet uśmierniają ból. W skład rodzajów zabiegów borowinowych wchodzi:
  - Okład borowinowy;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- Fason borowinowy;
  - Galwanoborowina ;
  - Kąpiel borowinowa;
  - Kąpiel perełkowo-borowinowa.
2. Kinezyterapię – dziedzina fizjoterapii, polegająca na ćwiczeniach ruchowych (gimnastyce leczniczej), w tym:
- Ćwiczenia bierne;
  - Gimnastyka indywidualna;
  - Gimnastyka zbiorowa.
3. Hydroterapia, w tym:
- Hydromasaż: rodzaj automatycznego masażu podwodnego. Woda w wannie krąży w obiegu zamkniętym i miesza się z powietrzem, które pod ciśnieniem jest tłoczone do wanny przez odpowiednie dysze. Zabieg poprawia ukrwienie, odpręża i relaksuje, rozluźnia mięśnie, łagodzi bóle i skurcze. Hydromasaż stosuje się w leczeniu reumatyzmu, artretyzmu, przy bólach kręgosłupa, skurczach, celulicie, przemęczeniu fizycznym, otyłości oraz chorób na tle nerwowym.
  - Płaszcz wodny – polega na masażu ciała strumieniami wody pod ciśnieniem. Efekt jak w masażu podwodnym.
  - Kąpiel wirowa – kąpiel wirowa kończyn dolnych lub górnych są wykonywane w specjalnych wanienkach z urządzeniem wirnikowym. Efekt końcowy podobny jak w masażu podwodnym.
  - Kąpiel perełkowa – zabieg przeprowadza się w wannie z otworkami w dnie i po bokach, przez które doprowadza się powietrze tłoczone przez odpowiednią pompę. Pęcherzyki gazu działają na skórę, wywierając słaby wpływ na jej receptory. Działają uspokajająco na układ nerwowy, także lekko nasennie.
  - Kąpiel perełkowa z ozonem – ma silne działanie relaksujące i antydepresyjne. Ozon działa bakterio- i grzybobójczo, zapobiega chorobom układu oddechowego oraz zaburzeniom przemiany materii, wspomaga zwalczanie cellulitu.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

4. Masaż leczniczy, w tym:

- Masaż suchy klasyczny częściowy – poprawia krążenie, zwiększa sprężystość tkanek, działa rozluźniająco, przeciwbólowo, zwiększa dopływ krwi żyłnej do serca i usprawnia układ krążenia.
- Aquavibron (masaż wibracyjny) – wykorzystuje się w nim drgania gumowej membrany aparatu spowodowane przepływającą pod normalnym ciśnieniem wodą. Efektem takiego masażu jest regeneracja tkanki, poprawa ukrwienia i elastyczności skóry, wzrost sprężystości mięśni oraz poprawa ruchomości stawów.

5. Światłolecznictwo, w tym:

- Lampa Solaris – światło podwyższa aktywność energetyczną błony komórkowej, co pobudza procesy komórkowej przemiany materii, wywołując reakcje biochemiczne, które uruchamiają procesy regeneracyjne i powodują wzrost odporności immunologicznej.
- Sollux/Infraróż – lampy emitujące promieniowanie podczerwone, działają rozgrzewająco i rozluźniająco na mięśnie szkieletowe.
- Laser – działanie terapeutyczne promieniowania laserowego związane jest ściśle z właściwościami optycznymi tkanek. Powoduje ono działanie przeciwbólowe, przeciwzapalne, resorpcyjne oraz radykalizujące procesy gojenia się ran. Daje on poprawę w schorzeniach zwyrodnieniowych, dysfunkcji narządu ruchu, zapaleniu okolostawowym oraz trudno gojących się ranach.

6. Fizykoterapia, w tym:

- Elektrollecznictwo – polega na zastosowaniu prądu stałego, prądów impulsyjnych o małej i średniej częstotliwości:
  - Galwanizacja
  - Jonoforeza
  - Fonoforeza borowinowa
  - Diadynamik
  - Elektrostymulacja
  - Interdyn
  - Kąpiel czterokomorowa

Zabiegi te stosuje się przeciwbólowo, rozkurczowo oraz w celu zwiększenia przekrwienia tkanek.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- Inhalacje – stosowane w przewlekłych nieżytach gardła i nosa, zapaleniach krtani, alergii, stanie wyczerpania głosowego jak również profilaktycznie o osób narażonych na wdychanie pyłów, a także wielu innych chorobach układu oddechowego.
- Krioterapia – jest to leczenie zimnem, np. ciekłym azotem, który jest wydmuchiwany pod ciśnieniem i kierowany na chore miejsce. Obniżenie temperatury w tkankach powoduje zmniejszenie bólu, zmniejszenie stanu zapalnego, obrzęków oraz poprawę ruchliwości stawów.
- Magnetoterapia – leczenie polega na zastosowaniu impulsowego pola magnetycznego i elektromagnetycznego. Ma działanie przeciwzapalne, przeciwobrzękowe, przeciwbólowe, przyspiesza wchłanianie krwiaków: magnetotron i teraplus.
- Ultradźwięki – leczenie ultradźwiękami, czyli falami akustycznymi o częstotliwości drgań powyżej 800 kHz. Zwiększa utlenienie tkankowe, pobudza autonomiczny układ nerwowy i przemianę materii, działa przeciwbólowo, zmniejsza napięcie mięśni, rozszerza naczynia krwionośne i hamuje procesy zapalne.

Kuracjusze i pacjenci SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowego MSWiA „AGAT” korzystają z urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, tj. pijalni uzdrowiskowej będącej własnością Uzdrowiska Cieplice Sp. z o. o. w Jeleniej Górze.

Tabela 16. Charakterystyka SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT”

Nazwa zakładu i adres	SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT” w Jeleniej Górze ul. Cervi 14 58-560 Jelenia Góra	
Instytucja prowadząca	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (podmiot tworzący)	
Rodzaj zakładu	SP ZOZ	
Profil leczniczy	Udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej	
Ilość zatrudnionego personelu z podziałem na grupy zawodowe (lekarze, pielęgniarki, salowe itp.)	Rok	Ilość zatrudnionego personelu
	2017	93 osoby (w tym: 7 lekarzy, 13 pielęgniarek, 19 fizjoterapeutów)
Parametry obiektu sanatoryjnego	Powierzchnia użytkowa obiektu	9706 m ²
	Powierzchnia części mieszkalnej	5279 m ²
	Powierzchnia części gastronomicznej	1219 m ²

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	Powierzchnia zakładu przyrodoleczniczego	992 m ²
	Powierzchnia części administracyjnej budynku	2216 m ²
Liczba łóżek	229	
Rodzaj, liczba i opis pomieszczeń (gabinety, jadalnie, zaplecze kuchenne, pomieszczenia sanitarne, magazyny, laboratoria)	<p>Ilość pokoi ogółem – 142 , w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokoje jednoosobowe – 60 • Pokoje dwuosobowe – 77 • Pokoje trzyosobowe – 5 <p>Wszystkie z pełnym węzłem sanitarnym. Gabinety lekarskie i dyżurki pielęgniarstwa – 7 Wyposażenie zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jadalnie – 2 Zaplecze – 1 Pomieszczenia sanitarne ogólnodostępne w obiekcie – 4 Klubokawiarnia – 1 Magazyny techniczne – 1 Magazyny żywnościowe - 3</p>	
Urządzenia lecznictwa	Urządzenia do krioterapii Sprzęty do ćwiczeń siłowych (ergometry, orbitrek, bieżnia, stepper, itp.) Stoły rehabilitacyjne, stoły do masażu Stoły do ćwiczeń biernych (chiroterapia) Urządzenia do światłolecznictwa (lampy bio-v, lampy IR, Lampy sollux) Urządzenia do laseroterapii Urządzenia emitujące pole wysokiej częstotliwości Wanny do kąpiei balneologicznych Urządzenia do przygotowywania borowiny (mieszalniki) Urządzenia do zabiegów inhalacji (inhalatory) Urządzenia do masażu wibracyjnych (Aquawibron, Aqua termojet) Urządzenia emitujące fale ultradźwiękową (ultradźwięki) Urządzenia do elektroterapii (prądy diadynamiczne, prądy interferencyjne, prądy stałe, itp.)	
Liczba pacjentów przyjętych w latach 2010 – 2017	Rok	Liczba pacjentów
	2010	3257
	2011	3377
	2012	3741
	2013	3689
	2014	3925
	2015	3893
	2016	3840
	2017	3516
Bilans wykonywanych zabiegów w latach 2010 – 2017	Rok	Ilość wykonywanych zabiegów
	2010	116 251
	2011	120 688
	2012	175 991
	2013	176 393
	2014	176 604

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	2015	178 118
	2016	179 615
	2017	176 391
Dostosowanie do osób niepełnosprawnych	Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Wyposażony m.in. w pochylnie, podjazdy, platformy, drzwi automatycznie otwierane, windy, pokoje i łazienki dostosowane do osób niepełnosprawnych, schodolaz.	

Źródło: SP ZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe MSWiA „AGAT” w Jeleniej Górze (06.02.2018 r.)

Tabela 17. Zbiorcze zestawienie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Uzdrowiska Cieplice wraz z charakterystyką

Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego na terenie uzdrowiska				
Lp.	Nazwa podmiotu	Typ urządzenia leczniczego	Ilość	Charakterystyka urządzenia
1.	Urząd Miasta	Park Zdrojowy	1	<p>Obiekt wpisany do rejestru zabytków i podlega ochronie na mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Park Zdrojowy zajmuje powierzchnię 17 ha. Od północy przylega do Placu Piastowskiego i bezpośrednio sąsiaduje z Pałacem Schaffgotschów, zabytkowymi budynkami uzdrowiskowymi „Edward” i „Lalka” oraz zabudową mieszkaniową. Od strony zachodniej ogranicza go ul. Cervi, od południa ul. Pogórzyńska, a od wschodu wygradzona zabudowa przemysłowa.</p> <p>Park został założony w XIX wieku, na bazie XVIII-wiecznego ogrodu francuskiego, przez ogrodnika Waltera z Bukowca i architekta Carla Antona Mallickha. Główną oś kompozycyjną wyznacza dwurzędowa aleja lipowo-klonowa. W Parku zidentyfikowano wiele gatunków drzew i krzewów.</p> <p>Na terenie Parku Zdrojowego znajdują się zabytkowe obiekty architektoniczne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Galeria wraz z Teatrem Zdrojowym – tworząca jeden kompleks budowli, wybudowany w pierwszej połowie XIX wieku, • Drewniana muszla koncertowa – wzniesiona w 1831 roku, w której w maju organizowane są cykle imprez pod nazwą „Wiosna Cieplicka” <p>Przy wejściu do Parku znajduje się dawny Pałac</p>

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

				<p>Schaffgotschów, który jest obecnie siedzibą Politechniki Wrocławskiej. Znajduje się tu również posąg św. Michała Archanioła zabijającego szatana z 1903 r., oraz neobarokowa kaplica z grupy Św. Rodziny.</p> <p>W latach 2010-2012 Park Zdrojowy został poddany gruntownej rewitalizacji, w ramach której parkowi starano się przywrócić dawny wygląd. Zlikwidowano asfalt na ścieżkach, wytyczono nowe alejki, wyregulowano drzewostan, posadzono wiele kwiatów i ozdobnych krzewów, posiano nową trawę. Remontowi został również poddany Teatr Zdrojowy i scena, a cały park otoczono żeliwnym, stylizowanym ogrodzeniem.</p> <p>W parku pojawiły się także stylizowane latarnie oraz pasujące do nich nowe ławeczki, w także elementy tzw. małej architektury przypominające dziewiętnastowieczne "wyposażenie" cieplickiego Parku Zdrojowego.</p>
2.	Urząd Miasta	Park Norweski	1	<p>Park Norweski zajmuje powierzchnię 15,6 ha i sąsiaduje z Parkiem Zdrojowym, oddziela je tylko rzeka Wrzosówka.</p> <p>Został założony na początku XX wieku przez właściciela fabryki maszyn papierniczych Eugena Fulnera. Nazwa Parku pochodzi od drewnianego pawilonu wybudowanego na wzór restauracji w Oslo (Norwegia). Ornamenty znajdujące się na szczycie dachu pawilonu, tzw. „smocze głowy” oraz ażurowe podkreślenia kalenic dachu nawiązują do skandynawskiego budownictwa ludowego. W pawilonie tym do końca lat 50-tych działała restauracja, a także później Park był siedzibą Muzeum przyrodniczego. Nad rzeką Wrzosówką znajduje się głaz narzutowy z tablicą upamiętniającą spotkanie w cieplickim kurorcie trzech poetów: Wincentego Pola, Kornela Ujejskiego i Jana Purkyne, które miało miejsce w 1847 r.</p> <p>Park Norweski, ze względu na swój naturalistyczny, swobodny i romantyczny układ kompozycyjny jest bardzo popularnym miejscem spacerów i aktywnego wypoczynku kuracjuszy Uzdrowiska oraz mieszkańców Jeleniej Góry. Na jego terenie rośnie</p>

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

				<p>wiele gatunków drzew i krzewów.</p> <p>Obok szaty roślinnej, ozdobą Parku są dwa stawy o nieregularnym kształcie: największy (północny) z niewielką wyspą i fontanną oraz mniejszy pod wałami przeciwpowodziowymi zamykający Park od strony południowej. Korona wału stanowi znakomity punkt widokowy na panoramę Karkonoszy i Gór Iżerskich.</p> <p>Ostatnio Park Norweski został poddany rewitalizacji. Wymieniono nawierzchnię parkowych alejek, brzegi stawu zostały wzmocnione, a na jego środku zainstalowano fontannę, podświetlaną wieczorami na wiele kolorów. Na brzegu stawu wybudowano białą altankę. Cieszy też fakt, że w ciemnym dotychczas parku postawiono dziesiątki stylowych latarni oświetlających alejki spacerowe.</p>
3.	Uzdrowisko Cieplice Sp. zo.o. – Grupa PGU w Jeleniej Górze	Basen lecznicze	2	<p>Baseny lecznicze zlokalizowane są w Domu Zdrojowym I:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Basen leczniczy „Sobieski” 3 nieckie basenowe w kształcie koniczynki, każda o powierzchni 28 m² - Basen leczniczy „Marysieńka” o powierzchni 64m² <p>Charakterystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Są wypełnione wodą leczniczą, która zachowuje swoje właściwości w czasie eksploatacji basenu; • Głębokość wody w basenach jest stała i wynosi 1,10 m; • Eksploatacja basenów odbywa się w systemie otwartym przy stałym dopływie wody z ujęcia i odpływie wody z basenu; • W skład instalacji basenów wchodzi: instalacja zasilająca wodę ciepłą i zimną, instalacja przelewowa wraz ze zbieraczem zanieczyszczeń – kanalikiem przelewowym wokół każdego basenu, instalacja spustowa odprowadzająca wodę do kanalizacji; • Wloty i wyloty wody oraz jej spust są usytuowane w sposób zapewniający równy przepływ wody we wszystkich przekrojach nieckek basenowych, ponadto każdy basen posiada jeden spust denny umożliwiający całkowite opróżnienie basenu; • Posadzka, dno i ściany basenów wyłożone są materiałem wodoszczelnym o powierzchni zabezpieczającej przed poślizgiem;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

				<ul style="list-style-type: none"> • Baseny wyposażone są w uchwyty do ćwiczeń na całym obwodzie niecek; • Wszystkie instalacje i urządzenia basenowe wykonane są z materiałów niereagujących chemicznie z używaną wodą leczniczą; • woda basenowa nie jest uzdatniana chemicznie; • w strefie przybasenowej znajdują się przebieralnie wyposażone w indywidualne boksy, w liczbie odpowiedniej dla osób korzystających z basenu, węzły sanitarne, natryski oraz wypoczywalnie po zabiegach, wszystkie pomieszczenia przystosowane do korzystania przez osoby niepełnosprawne.
4.	Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. – Grupa PGU w Jeleniej Górze	Pijalnia Uzdrowska	1	<p>Charakterystyka urządzenia: Kamienna misa z czterema punktami poboru wody mineralnej. Lecznicza woda fluorkowo-krzemowa ze złoża Cieplice. Pijalnia zlokalizowana jest w Domu Zdrojowym I w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej. Pijalnia wyposażona jest w instalację do wydawania wody leczniczej pacjentom, spełniające wymagania sanitarne i techniczne, salę spacerową o wielkości dostosowanej do liczby kuracjuszy, pomieszczenia higieniczno-sanitarne znajdują się przy pijalni uzdrowiskowej. Przy wejściu do pijalni uzdrowiskowej umieszczony jest regulamin porządkowy określający sposób korzystania z pijalni uzdrowiskowej. Pijalnia wyposażona jest również w tablice określające w formie graficznej i opisowej właściwości fizykochemiczne i udostępnianych wód leczniczych oraz wskazania do ich stosowania w formie kuracji pitnej.</p>
Ogółem ilość:				
Baseny rehabilitacyjno-lecznicze			2	
Parki			2	
Pijalnie			1	

Źródło: Opracowanie własne

10. Wskazanie kierunków leczniczych

Na podstawie posiadanych surowców naturalnych, uzyskanych świadectw badań tych surowców, literatury fachowej, doświadczenia i wiedzy lekarzy oraz pozostałego personelu medycznego zatrudnionego w Cieplicach, posiadanej bazy zabiegowej oraz w oparciu o dotychczasowe wyniki w leczeniu pacjentów wyznaczono następujące kierunki lecznictwa uzdrowiskowego:

- Choroby ortopedyczno-urazowe;
- Choroby układu nerwowego;
- Choroby reumatologiczne;
- Choroby górnych dróg oddechowych;
- Otyłość;
- Osteoporoza;
- Choroby nerek i dróg moczowych;
- Choroby układu trawienia (gastrologia, hepatologia);
- Cukrzyca (diabetologia);
- Niedoczynność tarczycy;
- Niektóre choroby alergiczne;
- Choroby kobiece.
- Choroby oka i przydatków oka.

Ponadto przeciwwskazania ogólne i kardiologiczne do leczenia uzdrowiskowego w uzdrowisku określa załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23.02.2007 r. w sprawie zasad kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego.

11. Opis istniejących obszarów i terenów górniczych ze wskazaniem, zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego, ich wyznaczonych granic lub projektowanego położenia, nazwy kopaliny głównej oraz towarzyszącej

Obszar górniczy określa przestrzeń niezbędną do prawidłowej gospodarki wodami leczniczymi, zapewniającą ochronę złoża tych wód, z uwzględnieniem bezpieczeństwa eksploatacji. Zasadnicza różnica między obszarem a terenem górniczym polega na tym, że obszar górniczy stanowi strefę chroniącą złoże przed szkodliwymi wpływami mogącymi pogorszyć parametry fizyczno - chemiczne i eksploatacyjne wód leczniczych, zaś teren górniczy jest ustanawiany w celu ochrony środowiska naturalnego w sąsiedztwie zakładu prowadzącego działalność górniczą.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Obszar górniczy dla złożeń wód termalnych Cieplice utworzony został decyzją Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 18 października 1968 r. na podstawie art. 23 ust. 7 dekretu z dnia 6 maja 1953 roku - Prawo górnicze (Dz.U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12) wraz z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 roku w sprawie obszarów górniczych (Dz. U. z 1979 r. Nr 11, poz. 85). Natomiast teren górniczy określony jest przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, Naczelny Inspektorat Lecznictwa Uzdrowiskowego (w dn. 08.07.1983 r. znak UG-129/83), na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 czerwca 1978 r. w sprawie szczegółowych zasad ochrony terenów górniczych (Dz. U. z 1978 r. Nr 15, poz. 64).

Obszar górniczy złożeń wód leczniczych Cieplice pokrywa się z terenem górniczym i wynosi 10 480 550 m² powierzchni. Ma on kształt wieloboku, w którego centralnej części występują złożeń wód leczniczych. Wszystkie ujęte źródła zlokalizowane są w bliskim sąsiedztwie, jedynie odwierty głębokie oddalone są o około 400 m. Ten wyrównany prawie płaski teren przecina rzeka Kamienna. Centralną część obszaru górniczego zajmuje zwarta zabudowa miejska. Na południe od tej dzielnicy rozciąga się Park Zdrojowy. W północnej i południowo-zachodniej części obszaru górniczego, poza linią kolejową Jeleniej Góry do Szklarskiej Poręby rozciągają się pola uprawne i podmokłe łąki. Południowo-zachodnią część obszaru górniczego zajmują stawy hodowlane.

12. Informacje o ujęciach wody, sieci wodno-kanalizacyjnej, oczyszczalniach ścieków, gospodarce odpadami oraz o mogących wystąpić zagrożeniach ekologicznych

12.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodno-kanalizacyjna

Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 358,6 km, a liczba przyłączy wodociągowych wynosiła 7720 sztuk. Z sieci wodociągowej korzysta 78 385 mieszkańców gminy (wg stanu na 23 kwietnia 2018 r.). Okresowo występujące niedobory w zaopatrzeniu w wodę są wynikiem stanu technicznego sieci, która jednak podlega bieżącej modernizacji. Cały obszar miasta posiada dostęp do sieci wodociągowej.

Zużycie wody przez odbiorców na terenie miasta Jeleniej Góry w 2016 r. wyniosło 3 351 tys. m³, w tym:

- Gospodarstwa domowe: ok. 2 290 tys. m³,
- Pozostali odbiorcy – 1 061 tys. m³.

Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie miasta jest dobrze rozwinięta. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na koniec roku 2016 wynosiła 274,7 km, a korzystało z niej 76 121 osób. Sieć ta w niektórych obszarach miasta posiada jeszcze charakter mieszany (ogólnospławna), ale prowadzone są systematyczne prace mające na

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

celu rozdzielenie ścieków komunalnych od pozostałych. Rejony pozbawione dostępu do sieci kanalizacyjnej to jednostki strukturalne Goduszyn oraz Jagniątków. Stopień skanalizowania Jeleniej Góry wg danych GUS wynosi 89,3%.

Ujęcia wód

Jelenia Góra zaopatrywana jest w wodę do picia i potrzeb gospodarczych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „Wodnik” Sp. z o. o., w której gmina ma większościowe udziały. Główne źródła zaopatrzenia miasta w wodę stanowią ujęcia:

- Zakład Produkcji Wody „Garbarów” (pobór wody powierzchniowej z rzeki Bóbr oraz pobór wody podziemnej infiltracyjnej z 10 studni szybowych);
- Zakład Uzdatniania Wody „Sosnówka” (pobór wody powierzchniowej ze zbiornika Sosnówka);
- Ujęcie „Leśniczówka” (pobór wody z potoku Sopot)
- Ujęcie „Kamienna Wieża” (pobór wody z Potoku Polskiego).

Wyżej wymienione zakłady są w dobrym stanie technicznym, zaś stan ujęć „Leśniczówka” i „Kamienna Wieża” jest dostateczny. Planowana jest likwidacja ujęć górskich powiązana ze zmianą sposobu zasilania bazującego na ZUW Sosnówka.

Oczyszczalnia ścieków

Ścieki socjalno-bytowe z sieci kanalizacyjnej odprowadzane są do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków zlokalizowanej przy ul. Lwóweckiej. Oczyszczalnia obecnie posiada przepustowość na poziomie 25 000 m³/d, a odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Bóbr. Rzeczywista ilość ścieków doprowadzanych do oczyszczalni w roku 2016 wyniosła Q_{sr} d = 19 907 m³/d.

Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Jeleniej Górze jest od wielu lat systematycznie rozbudowywana i modernizowana. Obecnie wymagana jest modernizacja jednego z bioreaktorów z wymianą urządzeń, która pozwoli na optymalizację sterowania procesami napowietrzania, mieszania oraz recyrkulacji, budowa nowych lub modernizacja istniejących obiektów części mechanicznej (kraty wstępne, pompownia ścieków surowych, osadnik wstępny, piaskowniki), rozbudowa ścieżki osadowej (m.in. o procesy fermentacji z hydrolizą oraz kogeneracją) oraz dalsze działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości zapachowej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków (przykrycie zbiorników w części oczyszczania mechanicznego, biofiltracja powietrza z wentylacji uciążliwych obiektów – m.in. kompostowni, budynków krat wstępnych i wtórnych). Wyżej opisane

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

działania spółka zamierza zrealizować w ramach projektu inwestycyjnego pn. „Optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej Jeleniej Góry”

Usługi kanalizacyjne na terenie objętym operatem świadczone są przy wykorzystaniu istniejących urządzeń kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej.

Sieć kanalizacyjna na terenie Jeleniej Góry jest mieszana. Część miasta będąca przedmiotem niniejszego operatu posiada najczęściej kanalizację ogólnospławną. Systematycznie budowana jest jednak na tym obszarze sanitarna kanalizacja rozdzielcza.

W latach 2011-2015, w ramach dofinansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Jelenia Góra” wybudowana została sieć sanitarnej kanalizacji rozdzielczej na obszarze lewobrzeżnych Cieplic, od ul. Rataja do ul. Objazdowej. Po zakończeniu projektu ścieki komunalne z tego obszaru odprowadzane są poprzez kolektor rejonowy do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków przy ulicy Lwóweckiej, co umożliwiło likwidację przydomowych osadników gnilnych.

Ścieki komunalne odpływające ze stref A, B i C Uzdrowiska Cieplice są oczyszczane w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków przy ul. Lwóweckiej w Jeleniej Górze, która jest zlokalizowana poza terenem objętym niniejszym operatem.

Miejska Oczyszczalnia Ścieków przewidziana jest do oczyszczania ścieków dla przepływów:

- $Q_{\text{śrd}}$ – przepływ średniodobowy – 25 000 m³/d,
- Q_{maxd} – przepływ maksymalny dobowy – 51 000 m³/d,
- Q_{maxh} – przepływ maksymalny godzinowy – 4 200 m³/h,
- Q_{maxr} – przepływ maksymalny roczny – 18 615 000 m³/rok.

Skład ścieków oczyszczonych, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z dnia 12.08.2016, znak: DOW-S-VI.7322.72.2015.DM, nie przekracza wartości:

- zawiesina ogólna 35,0 mg/dm³
- BZT5 15,0 mgO/dm³
- CHZT 125,0 mgO/dm³
- azot ogólny 10,0 mgN/dm³
- fosfor ogólny 1,0 mgP/dm³
- cynk 2,0 mg Zn/dm³
- chrom+6 0,1 mg Cr/dm³

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- chrom ogólny 0,5 mg Cr/dm³
- fluorki 25,0 mg F/dm³
- miedź 0,5 mg Cu/dm³
- molibden 1,0 mg Mo/dm³
- srebro 0,1 mg Ag/dm³
- tytan 1,0 mg Ti/dm³
- temperatura 35°C
- odczyn 6,5-9,5

Strefę A Uzdrowiska w większej części stanowią tereny niezabudowane (pola, łąki, tereny rolnicze). W skład strefy wchodzi także rejony:

- część Placu Piastowskiego z budynkami Uzdrowiska
- część ulicy Cieplickiej do skrzyżowania z ul. Rataja
- obszar rzeki Kamiennej
- Park Zdrojowy

Skanalizowane obiekty stanowią około 95% ilości wszystkich obiektów posadowionych w tej strefie.

W skład **strefy B** Uzdrowiska wchodzi:

- lewobrzeżne Cieplice do skrzyżowania z ul. Marcinkowskiego
- obszar rzeki Kamiennej i Wrzosówki
- część Pl. Piastowskiego
- Osiedle XX-lecia

Obiekty w strefie B są w większości skanalizowane. Na obszarze lewobrzeżnych Cieplic, od ul. Marcinkowskiego do ul. Rataja, w ramach Projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Jelenia Góra” wykonano 15,5 km sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

W Strefę C Uzdrowiska wchodzi:

- osiedla mieszkaniowe oraz tereny zielone powyżej ul. Wolności, łącznie z ZUW „Sosnówka”;
- część lewobrzeżnych Cieplic;
- tereny niezabudowane (pola, łąki, tereny rolnicze) wzdłuż ul. Lubańskiej w kierunku Trasy Czeskiej.

Na obszarze lewobrzeżnych Cieplic, od ul. Objazdowej do ul. Marcinkowskiego, w ramach projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Jelenia Góra” wykonano ok. 5,0 km sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami.

Nowa kanalizacja wybudowana jest również w ulicach Daniłowskiego i Hirszfelda

Z większości pozostałych obiektów strefy C ścieki sanitarne odprowadzane są sieciami kanalizacyjnymi z przełomu lat 70-tych, 80-tych i 90-tych. Część gospodarstw domowych posiada szamba.

12.2. Gospodarka odpadami

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Miejska Jeleniej Góry podjęła następujące uchwały:

- uchwała nr 209.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Jeleniej Góry;
- uchwała nr 208.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości;
- uchwała nr 296.XL.2017 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów;
- uchwała nr 206.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r. i nr 223.XXXI.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 6 września 2016 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- uchwała nr 445.XLVII.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 5 grudnia 2013 r. i nr 463.LI.2014 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty;
- uchwała nr 331.XXXIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- uchwała nr 42.VII.2015 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 27 lutego 2015 r. i nr 259.XXXV.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie powierzenia Miejskiemu

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Jeleniej Górze obowiązkowego zadania własnego Miasta Jelenia Góra, dotyczącego prowadzenia Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych;

- uchwała nr 205.XXX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Miasto Jelenia Góra przejęło obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu miasta. Opłaty za odbiór odpadów z nieruchomości naliczane są na podstawie ilości osób zamieszkujących nieruchomość i wynoszą:

- 15 zł/mc od osoby przy zadeklarowaniu selektywnego gromadzenia odpadów;
- 25 zł/mc od osoby przy zadeklarowaniu zmieszanego gromadzenia odpadów.

Aby uszczelnić system gospodarki odpadami Miasto Jelenia Góra na podstawie art. 6 c ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, objęło odbiorem również nieruchomości niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne.

Podmiotem odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu Jeleniej Góry, jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Wolności 161/163 Jelenia Góra.

Miejscem zagospodarowania odebranych z Jeleniej Góry zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania jest Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Ściegnach-Kostrzycy prowadzona przez Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o. o. Adres biura: Bukowiec ul. Robotnicza 6, 58-533 Mysłakowice.

Zgodnie z przyjętymi przez Radę Miejską Jeleniej Góry uchwałami, odpady zmieszane gromadzone są w pojemnikach. Odpady selektywnie zebrane gromadzone są w pojemnikach (dla zabudowy wielorodzinnej i nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne, a także dla rodzinnych ogrodów działkowych) oraz w workach (dla zabudowy jednorodzinnej i domków letniskowych). Wszystkie nieruchomości w ramach uiszczanej opłaty zostały wyposażone w pojemniki do gromadzenia odpadów zmieszanych.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Odbieranie odpadów zróżnicowane jest na zabudowę jednorodziną i wielorodzinną, na nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, a także na nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych na terenie Jelenie Góry przedstawia się następująco:

1) w zabudowie jednorodzinnej,

- a) zmieszane odpady komunalne – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- b) odpady ulegające biodegradacji – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- c) odpady segregowane (szkło i papier) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie,
- d) odpady segregowane (tworzywa sztuczne) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, przy czym w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia częstotliwość odbioru tworzyw sztucznych ustala się nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- e) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony – nie rzadziej niż raz w miesiącu.

2) dla zabudowy wielorodzinnej:

- a) zmieszane odpady komunalne – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- b) odpady ulegające biodegradacji – nie rzadziej niż raz w tygodniu, przy czym w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia częstotliwość odbioru odpadów biodegradowalnych ustala się nie rzadziej niż dwa razy w tygodniu,
- c) odpady segregowane (szkło i papier) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie,
- d) odpady segregowane (tworzywa sztuczne) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, przy czym w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia częstotliwość odbioru tworzyw sztucznych ustala się nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- e) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony – nie rzadziej niż raz w miesiącu.

3) dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne:

- a) zmieszane odpady komunalne – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- b) odpady ulegające biodegradacji – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- c) odpady segregowane (szkło, papier, tworzywa sztuczne) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie.

4) dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe:

- a) zmieszane odpady komunalne – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- b) odpady ulegające biodegradacji – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
- c) odpady segregowane (szkło i papier) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie,

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- d) odpady segregowane (tworzywa sztuczne) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, przy czym w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia częstotliwość odbioru tworzyw sztucznych ustala się nie rzadziej niż raz w tygodniu,
  - e) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony – nie rzadziej niż raz w miesiącu,
- 5) dla innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (w tym rodzinnych ogrodów działkowych):
- a) zmieszane odpady komunalne – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
  - b) odpady ulegające biodegradacji – nie rzadziej niż raz w tygodniu,
  - c) odpady segregowane (szkło, papier, tworzywa sztuczne) – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie,
  - d) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony – nie rzadziej niż dwa razy w roku, w miesiącach maj i październik.

Ponadto z terenu miasta zbiera się zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz zużyte opony z częstotliwością raz na miesiąc. W miarę potrzeb z wyznaczonych punktów odbierane są przeterminowane leki oraz baterie i akumulatory.

Dodatkowo, w celu zapewnienia mieszkańcom, łatwiejszej formy przekazywania odpadów „problemowych” zgodnie z uchwałą w sprawie sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, został uruchomiony mobilny PSZOK. Odbiera on odpady od marca do października w soboty na wyznaczonym terenie, gdzie mieszkańcy mogą przekazać nieodpłatnie odpady problemowe i niebezpieczne.

Na terenie Jeleniej Góry funkcjonuje stacjonarny PSZOK zlokalizowany przy ulicy Wolności 161/163. PSZOK przyjmuje odpady od mieszkańców Jeleniej Góry nieodpłatnie, od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-18.00 oraz w każdą sobotę w godzinach od 8.00 do 14.00, z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy. W PSZOK przyjmowane są następujące frakcje odpadów komunalnych powstających na terenie Jeleniej Góry:

Tabela 18. Rodzaje i kody odpadów przyjmowanych do PSZOK

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu
1.	Papier i tektura	20 01 01	24.	Szkło	20 01 02
2.	Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	25.	Opakowania ze szkła	15 01 07
3.	Tworzywa sztuczne	20 01 39	26.	Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01
4.	Opakowania z tworzyw	15 01 02	27.	Opakowania z drewna	15 01 03

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	sztucznych				
5.	Metale	20 01 40	28.	Drewno inne niż wymienione w 20 01 37	20 01 38
6.	Opakowania z metali	15 01 04	29.	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	20 01 37*
7.	Opakowania wielomateriałowe	15 01 05	30.	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32
8.	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	20 01 31*	31.	Rozpuszczalniki	20 01 13*
9.	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	20 01 27*	32.	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	20 01 29*
10.	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 17	20 01 28*	33.	Detergenty inne niż wymienione w 20 01 29	20 01 30
11.	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne i toksyczne	15 01 10*	34.	Mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowcoorganicznych	13 02 05*
12.	Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	15 01 11*	35.	Syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	13 02 06*
13.	Kwasy	20 01 14*	36.	Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	13 02 08*
14.	Alkalia	20 01 15*	37.	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	20 01 33*
15.	Odczynniki fotograficzne	20 01 17*	38.	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34
16.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35	39.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36
17.	Urządzenia zawierające	20 01 23*	40.	Odpadowy toner drukarski z	ex 16 02 16

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

	freony			urządzeń biurowych	
18.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	41.	Magnetyczne i optyczne nośniki informacji	16 80 01
19.	Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	42.	Tekstylia	20 01 11
20.	Odzież	20 01 10	43.	Środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności (bardzo toksyczne i toksyczne np. herbicydy, insektycydy)	20 01 19*
21.	Środki ochrony roślin inne niż wymienione w 20 01 19	20 01 80	44.	Oleje i tłuszcze jadalne	20 01 25
22.	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	20 01 26*	45.	Zużyte opony	16 01 03
23.	Odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstwa domowego do 0,1 Mg od mieszkańca rocznie w tym odpady: Odpady betonu oraz gruz budowlany z rozbiórek i remontów Gruz ceglany Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 Drewno Szkło Tworzywa sztuczne Mieszanki bitumiczne inne niż wymienione w 17 03 01 Miedź, brąz, mosiądz Aluminium Ołów Cynk Żelazo i stal Cyna Mieszanka metali Kable inne niż wymienione w 17 04 10 Tłuczeń torowy (kruszywo) inny niż wymieniony w 17 05 07 Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01	17 01 01 17 01 02 17 01 03 17 01 07 17 02 01 17 02 02 17 02 03 17 03 02 17 04 01 17 04 02 17 04 03 17 04 04 17 04 05 17 04 06 17 04 07 17 04 11 17 05 08 17 06 04			

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

i 17 06 03				
Materiały budowlane zawierające gips inne niż wymienione w 17 08 01	17 08 02			
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	Ex 20 03 99			
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04			
Usunięte tynki, tapety i okleiny itp.	17 01 80			
Odpadowa papa	17 03 80			

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

12.3. Zagrożenia ekologiczne

Jednymi z najbardziej poważnych problemów dla ludzkości w XXI wieku są zagrożenia ekologiczne. Jest to postępujący proces niszczenia środowiska naturalnego człowieka. Zjawisko to nie jest nowe, ma ono cechy globalne. Zarówno awarie infrastruktury technicznej, przemysłowej jak też katastrofy wywołane siłami natury mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz dla jakości środowiska przyrodniczego powodując tym samym konieczność podejmowania szeregu różnorodnych działań mających zapewnić bezpieczeństwo lokalnej społeczności. Z punktu widzenia ochrony środowiska i życia ludzkiego znacznie bardziej pożądanym rozwiązaniem jest zapobieganie wystąpieniu poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego niż minimalizowanie ich skutków. Niemniej jednak prewencja wiąże się również z przewidywaniem skali i skutków potencjalnych zagrożeń oraz metod ich zwalczania.

Powódź

Jak wynika ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jelenia Góra oraz według map zagrożenia powodziowego na terenie Jeleniej Góry występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ma to ścisły związek z położeniem w zasięgu oddziaływania potoków o charakterze górskim i podgórskim, o szybkich przyborach wody i zlewniach o dużym nachyleniu, charakteryzujących się niską retencją. Obszary te znajdują się w południowej części miasta w rejonie ujścia Podgórznej do Wrzosówki i Wrzosówki do Kamiennej, a także w rejonie ujścia Kamiennej do Bobru i wzdłuż całego odcinka rzeki Bóbr, powyżej ujścia Kamiennej.

Dla terenu miasta Jelenia Góra zostały sporządzone, przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Na mapach tych zostały wyznaczone zasięgi zalewów wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania (Q1%, Q10%, Q0,2%) oraz zasięg zalewu Q1% w przypadku zniszczenia obwałowania. Obszary te stanowią tereny położone w dolinie Bobru, Wrzosówki i Kamiennej.

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (Q1%) i wysokie (Q10%) stanowią obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym obowiązują zakazy określone w ustawie Prawo Wodne.

W górnym biegu Wrzosówki zagrożenie jest ograniczone do najbliższego sąsiedztwa koryta cieku. Większe zagrożenie powodziowe notuje się w dolinie Kamiennej w Cieplicach, gdzie najbardziej zagrożony jest rejon ul. Jana III Sobieskiego, ul. Wodnej, ul. Mieszka I. Również w dalszym biegu Kamiennej zagrożenie powodziowe jest duże, gdyż do Kamiennej dopływa tu Wrzosówka. Zasięgi wód powodziowych obejmują tu rejon ciągu ulic Cmentarnej, Francuskiej, Łąkowej i Ludowej. Zagrożenie powodziowe wzdłuż rzeki Kamiennej występuje aż do jej ujścia do Bobru. Zagrożone są tu m.in. tereny ul. Spółdzielczej do połączenia obu rzek. Z kolei zagrożenie od rzeki Bóbr występuje na całym jej przebiegu przez teren miasta. Szczególnie rozległe

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

tereny wyznaczone zostały pomiędzy ul. Różyckiego i ul. Chłopską. Również pomiędzy ul. Różyckiego i mostem kolejowym, w rejonie Góry Krzywoustego. Wskazane powyżej zagrożenia mogą wystąpić, jednak możliwość ich wystąpienia została w sposób znaczny ograniczona poprzez budowę suchych zbiorników przeciwpowodziowych „Cieplice” na Kamiennej i „Sobieszów” na Wrzosówce.

Zabezpieczenie powodziowe stanowią 3 zbiorniki retencyjne: Sosnówka, Bukówka, Kowary, suche zbiorniki przeciwpowodziowe (5 szt.) Sobieszów, Cieplice, Mysłakowice, Krzeszów I i Krzeszów II, obwałowania i regulacje koryt rzecznych. Oprócz tego prowadzone są bieżące prace zabezpieczające oraz melioracje wodne.

Pożar

Najwięcej pożarów powstaje przez nieostrożność osób dorosłych oraz z powodu wad urządzeń i instalacji elektrycznych. Jako istotne źródła zagrożenia pożarowego zostały zakwalifikowane również lasy, co wynika z dużego ruchu turystycznego na znaczącym obszarze leśnym. Zagrożenie pożarowe stwarzają również stacje i dystrybutory paliw płynnych i gazowych.

Hałas

Bardzo istotny dla funkcjonowania uzdrowiska jest hałas. Znaczącym źródłem hałasu jest przede wszystkim gwałtownie rosnący transport samochodowy. Niekorzystne oddziaływania w tym zakresie dotyczą głównie obszarów leżących wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu.

Osuwiska

Według bazy danych programu SOPO Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie miasta nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. Należy podkreślić, że szczegółowe badania dla terenu miasta zostaną przeprowadzone dopiero po 2019 roku.

13. Informacje o stanie czystości powietrza oraz natężeniu hałasu, opracowane zgodnie z odrębnymi przepisami

13.1 Jakość powietrza

Zanieczyszczenie powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz na stan środowiska przyrodniczego. Ponadto wpływają na zmiany klimatu oraz wywołują niekorzystne procesy w ochronnej warstwie ozonowej. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczne odległości. Ochrona powietrza, zgodnie z polskimi przepisami, polega na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

stężeń do dopuszczalnego poziomu, względnie utrzymania ich na poziomie dopuszczalnym.

O jakości powietrza na danym obszarze decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których stężenie jest wyższe od warunków normalnych. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu zależą od wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Istotny wpływ mają również zanieczyszczenia transgraniczne, napływające z sąsiednich obszarów oraz atmosferyczne przemiany fizyko-chemiczne. Procesy te mają wpływ zarówno na kształtowanie tzw. tła zanieczyszczeń, które jest wynikiem ustalania się stanu równowagi dynamicznej w dalszej odległości od źródła emisji oraz na zasięg występowania podwyższonych stężeń w rejonie bezpośredniego oddziaływania źródeł emisji zanieczyszczeń. Wyróżnia się trzy główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

Emisja punktowa (przemysłowa) - emisja antropogeniczna o charakterze głównie punktowym. Na ogólną emisję przemysłową największy wpływ wywierają źródła „technologiczne” w zakładach produkcyjnych.

Emisja powierzchniowa jest to emisja pochodząca głównie z sektora bytowego. Emisja tego rodzaju stanowi najpoważniejszy problem w aspekcie zanieczyszczenia powietrza. Jej źródłami są m.in. lokalne kotłownie i paleniska domowe. Do powietrza emitowane są duże ilości dwutlenku siarki, tlenu azotu, sadzy, tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Jednak największy problem stanowi emisja pyłu z sektora bytowego. Ma szczególnie duży wpływ na jakość powietrza w sezonie grzewczym, zwłaszcza wśród zwartej zabudowy, która utrudnia proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Wśród głównych zanieczyszczeń związanych z tego rodzaju emisją największy strumień masowy stanowi pył zawieszony PM 10, a także tlenek węgla, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu. Powodem takiej sytuacji, jest stosowanie w paleniskach domowych paliw złej jakości oraz obecność małych zakładów, które nie mają obowiązku posiadania decyzji o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (około 20%), siarki (1 – 2%) oraz azotu (1%). W większości domów spalany jest węgiel niskiej jakości, w dodatku w przestarzałych konstrukcyjnie piecach, bez właściwego nadzoru procesu spalania i bez urządzeń odpylających. Ponadto wprowadzanie zanieczyszczeń następuje zwykle z kominów o niewielkiej wysokości, co sprawia, że zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania.

W budynkach mieszkalnych, w których zainstalowane są kotły opalane paliwem stałym istnieje ponadto zagrożenie w postaci spalania odpadów domowych. Powoduje to emisję substancji toksycznych stwarzających znaczne zagrożenie dla zdrowia, a występujących głównie przy spalaniu tworzyw sztucznych w nieprzystosowanych do tego celu instalacjach. Największe zagrożenie powodują emitowane dioksyny, furany, benzo(a)piren będące substancjami rakotwórczymi. Problem ten nie występuje przy kotłach opalanych gazem i olejem, gdyż konstrukcja tych kotłów uniemożliwia spalanie odpadów stałych. Natomiast ze spalania węgla najwięcej zanieczyszczeń emitowanych jest w postaci dwutlenku węgla, tlenu węgla, tlenków siarki, NOx, pyłu zawieszony i benzo(a)pirenu. Najistotniejsze zagrożenie spowodowane niską emisją występuje w obszarach o zwartej zabudowie mieszkalnej, w tym na osiedlach domów jednorodzinnych. Duże skupiska budynków z kotłowni opalanych węglem, mogą powodować zagrożenie spowodowane niską emisją.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Na emisję powierzchniową, składa się również emisja zanieczyszczeń z wysypisk odpadów oraz oczyszczalni ścieków. Miasto Jelenia Góra posiada Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, które zostały przyjęte uchwałą nr 651/XLVII/202 Rady Miejskiej Jeleniej Góry dnia 12 marca 2002 r. w 2015 r. przyjęto uchwałą Rady Miejskiej Jelenia Góry nr 59.IX.2015 z dnia 21 kwietnia 2015 r. aktualizację tych założeń. Ponadto miasto posiada także Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Jelenia Góra przyjęty uchwałą Nr 134.XVII.2015 z dnia 24 listopada 2015 r., z którego zadania są na bieżąco realizowane.

Energia ciepła dla miasta wytwarzana jest przez indywidualnych producentów energii (głównie gospodarstwa domowe na własne potrzeby) i prawie 150 źródeł raportujących zużycie paliw do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, które zestawiono w trzy główne grupy, tj.:

- ECO Jelenia Góra Sp. z o.o.;
- Kotłownie lokalne;
- Indywidualne źródła ciepła.

Największym dostawcą ciepła do MSC jest elektrociepłownia „Miasto”, która do produkcji energii cieplnej wykorzystuje procesy energetycznego spalania miału węgla kamiennego. Elektrociepłownia wyposażona jest w instalację odsiarczająco - odpylającą. Spaliny odprowadzane są do powietrza jednym emitorem.

ECO Jelenia Góra to spółka, która dołączyła do Grupy ECO (Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A.). Spółka zajmuje się wytwarzaniem, przesyłem i dostawą Ciepła Systemowego dla klientów indywidualnych, biznesowych oraz instytucjonalnych. Głównym źródłem ciepła jest:

- Elektrociepłownia „Miasto” zlokalizowana przy ul. Karola Miarki nr 31;
- Kotłownie lokalne:
  - al. Wojska Polskiego 40;
  - ul. Piłsudskiego 15;
  - ul. Gabrieli Zapolskiej 4.

Emisja liniowa (komunikacyjna) powstaje na drogach o dużym natężeniu ruchu kołowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi. Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło zanieczyszczenia nie tylko powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód w skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Ze względu na swój charakter największym źródłem zanieczyszczeń są dogi krajowe przebiegające przez miasto, w szczególności

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

dwujezdniowa DK3 (Aleja Jana Pawła II) prowadząca ruch tranzytowy. Swój udział mają również główne ulice miasta takie jak Cieplicka, Wolności, Aleja Wojska Polskiego oraz ulice wokół ścisłego centrum.

Aby ograniczyć emisję komunikacji drogowej należy rozwijać system ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej:

- budowę odcinków dróg rowerowych pozwalających na połączenie w jeden ciąg dróg już istniejących;
- budowę parkingów rowerowych, szczególnie zlokalizowanych w pobliżu kluczowych celów podróży np. atrakcji turystycznych;
- prawidłową organizację ruchu na styku ruch rowerowy - ruch samochodowy, pozwalającą na bezpieczne korzystanie z roweru;
- promocję korzystania z transportu rowerowego.

Roczna ocena jakości powietrza

Roczną ocenę jakości powietrza w strefie dolnośląskiej wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia dla:

- dwutlenku siarki – SO₂,
- dwutlenku azotu – NO₂,
- tlenku węgla – CO,
- benzenu – C₆H₆,
- pyłu o PM₁₀,
- pyłu zawieszonego PM_{2,5},
- ołowiu w pyle – Pb (PM₁₀),
- arsenu w pyle – As (PM₁₀),
- kadmu w pyle – Cd (PM₁₀),
- niklu w pyle – Ni (PM₁₀),
- benzo(a)pirenu w pyle – B(a)P (PM₁₀),
- ozonu – O₃.

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla:

- dwutlenku siarki – SO₂,
- tlenków azotu – NO_x,
- ozonu – O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości:

- poziomu dopuszczalnego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.
- poziomu docelowego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

- poziomu celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Oprócz w/w poziomów określony jest również *poziom krytyczny*, po przekroczeniu którego mogą wystąpić bezpośrednie niepożądane skutki w odniesieniu do niektórych receptorów, takich jak drzewa, inne rośliny lub ekosystemy naturalne, jednak nie w odniesieniu do człowieka oraz margines tolerancji, który oznacza procentowo określoną część poziomu dopuszczalnego, o którą poziom ten może zostać przekroczony.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
  - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
  - **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko dla PM_{2,5}),
  - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
  - **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
  - **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.
3. Dla substancji, dla których określone są poziomy docelowe:
  - **klasa A** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
  - **klasa C2** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom docelowy.

Klasy stref dla zanieczyszczeń oraz wymagane działania w zależności od ich poziomów stężeń przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
Poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenki azotu tlenek węgla	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
powyżej poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	benzen pył PM10 ołów (PM10)	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
Poziom dopuszczalny i margines tolerancji			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	pył zawieszony PM2,5	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego, lecz nie przekracza poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji		B	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, - określenie przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu, podjęcie działań w celu zmniejszenia emisji substancji
powyżej poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego oraz poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (określonego dla pyłu PM2,5)
Poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ozon AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo(a)piren (PM10)	A	- działania niewymagane
		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja Programu Ochrony Powietrza POP, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
powyżej poziomu docelowego	PM2,5	C2	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego
Poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ozon AOT40	D1	- działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi monitoring jakości powietrza na terenie województwa Dolnośląskiego, z podziałem na strefy. Wydzielono 4 strefy: aglomeracja wrocławska, miasto Legnica, miasto Wałbrzych, oraz strefa dolnośląska. Obszar miasta Jeleniej Góry należy do strefy dolnośląskiej oceny jakości powietrza, której wyniki według kryteriów dot. ochrony zdrowia w latach 2016-2017 przedstawia poniższa tabela.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Tabela 20. Ocena jakości powietrza w strefie dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w latach 2016-2017

Rok	2016		2017	
Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg dotyczących ochrony zdrowia		Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg dotyczących ochrony zdrowia	
Pył zawieszony PM10	C		C	
Pył zawieszony PM2,5	Klasa strefy dla PM2,5 wg poziomu dopuszczalnego – faza I (25 µg/m ³) (klasyfikacja podstawowa)	Klasa strefy dla PM2,5 wg poziomu dopuszczalnego – faza II (20 µg/m ³)	Klasa strefy dla PM2,5 wg poziomu dopuszczalnego – faza I (25 µg/m ³) (klasyfikacja podstawowa)	Klasa strefy dla PM2,5 wg poziomu dopuszczalnego – faza II (20 µg/m ³)
	A	C1	A	C1
Dwutlenek siarki	A		A	
Dwutlenek azotu	A		A	
Tlenek węgla	A		A	
Ozon	Klasa strefy wg poziomu docelowego	Klasa strefy wg poziomu celu długoterminowego	Klasa strefy wg poziomu docelowego	Klasa strefy wg poziomu celu długoterminowego
	C	D2	C	D2
Ołów	A		A	
Kadm	A		A	
Nikiel	A		A	
Arsen	C		C	
Benzen	A		A	
Benzo(a)piren	C		C	

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2016, WIOŚ 2017 Wrocław oraz Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2017, WIOŚ 2018

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Tabela 21. Stan jakości powietrza na podstawie pomiarów przeprowadzonych na stanowiskach pomiarowych w Jeleniej Górze w latach 2015-2016 r.

Lp.	Stacja pomiarowa	Nazwa substancji	Wyniki pomiarów – wartość uśredniona [µg/m ³]	
			2015 r.	2016 r.
1.	Jelenia Góra Ogińskiego	Dwutlenek siarki SO ₂	4,4	5,3
2.		Dwutlenek azotu NO ₂	12	13
3.		Tlenki azotu NO _x	16	18
4.		Tlenek azotu NO	3	3
5.		Ozon O ₃	55	48
6.		Tlenek węgla CO	425	394
7.	Jelenia Góra Sokolniki	Pył zawieszony PM10	28	29
8.		Benzo(a)piren w PM10 BaP PM10	5,25 ng/m ³	7,42 ng/m ³
9.		Ołów w PM10 Pb(PM10)	0,015	0,016
10.		Arsen w PM10 As(PM10)	1,63	1,92
11.		Kadm w PM10 Cd(PM10)	0,39	0,46
12.		Nikiel w PM10 Ni(PM10)	0,95	0,82

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r.

W rocznej ocenie jakości powietrza dla strefy dolnośląskiej w roku 2016 i 2017, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, nie został przekroczony dopuszczalny poziom: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu, kadmu i niklu.

W 2016 i 2017 r. dla strefy dolnośląskiej stwierdzono przekroczenie poziomów dla pyłu PM10, PM 2,5, benzo(a)pirenu oraz dla ozonu i arsenu. Źródłem wysokich stężeń benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM 2,5 jest proces spalania paliw w celach grzewczych. Stężenia te w okresie zimowym są znacznie wyższe niż w sezonie letnim. Natomiast do czynników powodujących powstawanie ozonu zalicza się tlenki azotu oraz węglowodory. Ozon jest zanieczyszczeniem pochodzenia fotochemicznego, a jego stężenie zależy bezpośrednio od stopnia nasłonecznienia, wilgotności względnej, temperatury oraz prędkości wiatru. Przyczyny przekroczeń poziomów celów długoterminowych dla ozonu to: komunikacja, warunki pogodowe, naturalne źródła emisji oraz napływ zanieczyszczeń prekursorów ozonu spoza granic województwa.

Tabela 22. Ocena jakości powietrza w strefie dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w latach 2016-2017

Rok	SO ₂	NO _x	ozon
2016	A	A	C
2017	A	A	A

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2016, WIOŚ 2017 Wrocław oraz Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2017, WIOŚ 2018 Wrocław

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

W ocenie jakości powietrza za rok 2016 dla strefy dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki, tlenków azotu. Dla ozonu stwierdzono przekroczenie poziomu stężenia tego związku celu długoterminowego. Natomiast jakość powietrza za rok 2017 dla strefy dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin uległa poprawie i dla żadnej substancji nie stwierdzono przekroczeń badanych substancji.

13.2 Hałas

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z elementów oddziałujących na komfort psychiczny ludności szczególnie w rejonach zurbanizowanych z gęstymi sieciami komunikacyjnymi i dużą ilością zakładów produkcyjnych.

Źródła hałasu mogą być klasyfikowane na różne sposoby w zależności od rozpatrywanych cech lub właściwości źródeł. Fizyczne przyczyny generowania dźwięku (Engel Z., Pleban D., Hałas maszyn i urządzeń – źródła, ocena, CIOP, 2001) są następujące:

- źródła mechaniczne (np. drgania, uderzenia, tarcie),
- źródła elektryczne (np. magnetyczne, magnetostrykcyjne),
- źródła technologiczne (np. proces przecinania, proces pęknięcia),
- źródła aero- i hydrodynamiczne, w tym przepływy (np. turbulencja, wpływ gazu z dyszy) i kawitacja,
- inne źródła (np. proces spalania, zjawiska termiczne, wybuchy).

Z kolei ze względu na pochodzenie źródeł (Engel Z., Pleban D., Hałas maszyn i urządzeń – źródła, ocena, CIOP, 2001) dzieli się na:

- środki komunikacji i transportu, m.in. samoloty, pojazdy drogowe, pojazdy specjalne, pojazdy szynowe, wodne, rolnicze, trolejbusy, pojazdy rekreacyjne,
- źródła przemysłowe wewnętrzne (np. silniki, generatory, obrabiarki, prasy, dmuchawy, sprężarki, transformatory, przekładnie piły, narzędzia pneumatyczne) i zewnętrzne (np. sprężarkownie, kuźnie, kominy, chłodnie kominowe, taśmociągi zewnętrzne, hamownie silników, suwnice),
- maszyny budowlane, drogowe, komunalne, rolnicze (np. dźwigi, buldożery, koparki, walce, sprężarki, młoty i kafary, betoniarki, wiertnice, ubijaki, ładowarki, maszyny drzewne i leśne),
- maszyny, urządzenia i instalacje w budynkach (np. transformatory, dźwigi, hydrofornie, instalacje wodno-kanalizacyjne, układy wentylacji i klimatyzacji, sprzęt biurowy i komputerowy, urządzenia sygnalizujące),
- obiekty komunalne, środowiskowe i wojskowe (np. rozdzielnie gazu, zajezdnie autobusowe, dworce, lotniska, poligony, strzelnice),
- źródła naturalne (np. wiatr, fale).

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Przynależność źródła hałasu do określonej grupy maszyn lub urządzeń (Koradecka D. (red.), Bezpieczeństwo i higiena pracy, CIOP-PIB, 2008):

- maszyny stanowiące źródło energii (np. silniki spalinowe, sprężarki, transformatory),
- narzędzia i silniki pneumatyczne (np. szlifierki, młotki, nitownice, zdzieraki, ubijaki),
- maszyny do obróbki plastycznej (np. prasy, młoty, walcarki),
- maszyny do rozdrabniania, kruszenia, przesiewania, przecinania, oczyszczania (sita wibracyjne, kraty wstrząsowe, młyny kulowe, piaskarki),
- obrabiarki skrawające do metali (tokarki, szlifierki, frezarki, wiertarki),
- obrabiarki skrawające do drewna (piły łańcuchowe, strugarki, frezarki, szlifierki, pilarki tarczowe i taśmowe),
- maszyny włókiennicze (krosna, przędzarki, skręćarki, przewijarki, zgrzeblarki, dziewiarki osnowowe),
- urządzenia przepływowe (wentylatory, zawory, reduktory, strumienice, palniki),
- urządzenia transportu wewnątrzzakładowego (przeñośniki, podajniki, suwnice).

Długotrwałe narażenie na hałas może spowodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska dotyczące klimatu akustycznego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Charakteryzuje ono wymagane standardy poziomów hałasu dla poszczególnych rodzajów emitorów (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów działalności będących źródłami hałasu) z rozróżnieniem na sposób zagospodarowania i funkcje terenu. Do oceny warunków korzystania ze środowiska używane jest pojęcie poziomu równoważnego. Poziom równoważny określamy dla 16 godzin pory dnia (L_{AeqD}) i dla 8 godzin pory nocy (L_{AeqN}). Parametrem stosowanym w polityce długofalowej, w programach ochrony środowiska przed hałasem jest wskaźnik L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażany w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6.00 do 18.00), pory wieczoru (od godz. 18.00 do 22.00) oraz pory nocy (od godz. 22.00 do 6.00).

Do terenów podlegających ochronie zalicza się obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Hałas występujący w miastach ma charakter skumulowany z racji występowania hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.

Hałas komunikacyjny jest jednym z najpopularniejszych źródeł hałasu, który występuje zwykle wzdłuż ciągów ulic, tak więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg. Długość sieci drogowej na obszarze miasta kształtuje się następująco:

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- drogi krajowe: 20,363 km,
- drogi wojewódzkie: 12,977 km,
- drogi powiatowe: 76,621 km,
- drogi gminne: 146,332 km.

Duże natężenie ruchu pojazdów jest główną przyczyną wysokiego poziomu hałasu na pierwszej linii zabudowy mieszkaniowej, usytuowanej wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Z powodu narastającego ruchu pojazdów ciężkich przemieszczających się po głównych szlakach komunikacyjnych, poziom dźwięku w porze nocnej jest także znaczny.

Hałas kolejowy odgrywa mniej znaczącą rolę. Przez miasto przebiegają obecnie dwie czynne linie kolejowe, na których odbywa się ruch towarowy i pasażerski:

- linia nr 274 (Wrocław –Wałbrzych-Jelenia Góra-Lubań-Zgorzelec);
- linia nr 311 (Jelenia Góra-Szklarska Poręba-granica państwa).

Na ekspozycję często narażone są budynki między innymi obiekty mieszkalne, kulturalne, parki, tereny wypoczynkowe poza miastem oraz inne obiekty związane z przebywaniem ludzi. Dla terenów, na których stwierdzono przekroczenie poziomów dopuszczalnych opracowuje się programy ochrony środowiska przed hałasem mające na celu dostosowanie poziomów hałasu do obowiązujących norm.

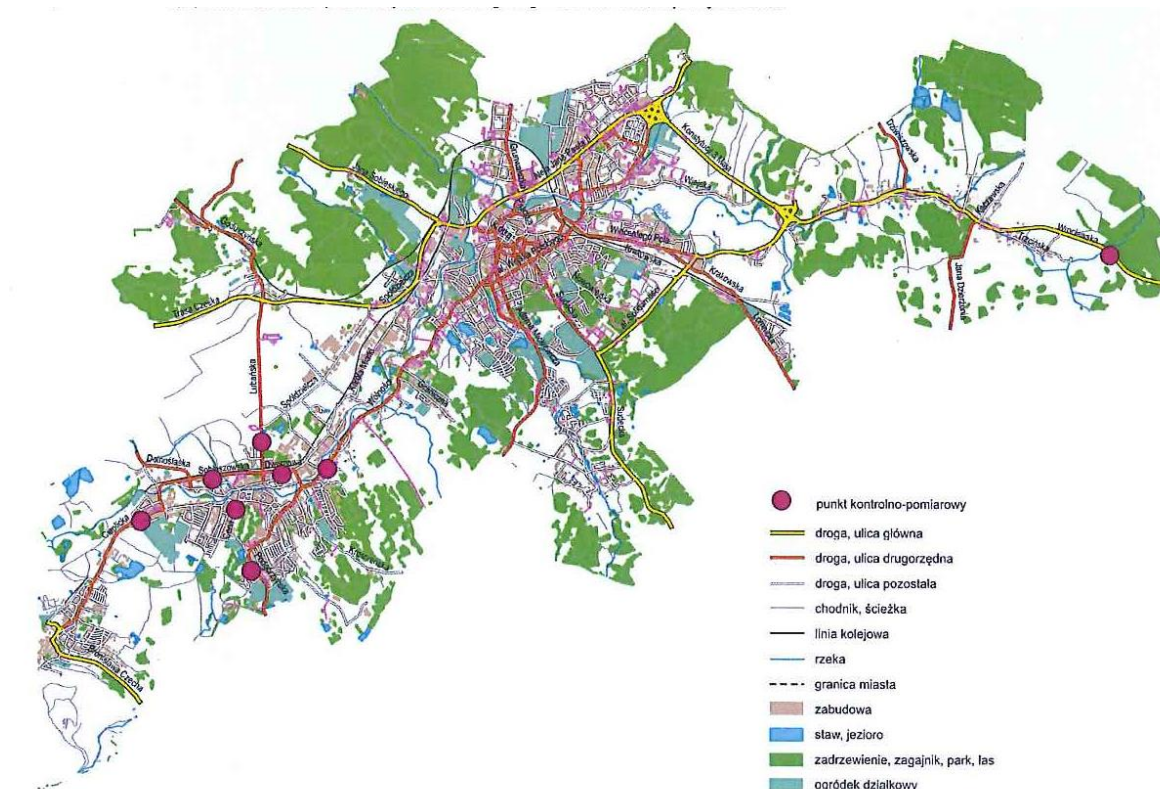
Hałas przemysłowy ma zwykle charakter lokalny, a zasięg jego oddziaływania jest ograniczony do najbliższego otoczenia zakładu.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W 2016 roku wykonano pomiary natężenia hałasu na terenie miasta Jelenia Góra w 7 punktach.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Rysunek 2. Lokalizacja punktów kontrolno-pomiarowych hałasu drogowego na terenie Jeleniej Góry w 2016 r.

Źródło: Klimat Akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2016 roku, WIOŚ 2017 r.

Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki pomiarów hałasu drogowego na terenie miasta Jelenia Góra w 2016 roku.

Tabela 23. Wartości równoważnego poziomu dźwięku A na terenie Jeleniej Góry z uwzględnieniem tła akustycznego i niepewności

Lokalizacja punktów pomiarowych	Wartość średnia LAeq[dB]		Natężenie ruchu ogółem [poj./h]		Natężenie ruchu ciężarowych [poj./h]	
	Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy
Jelenia Góra, ul. Cervi	62,9	53,6	203	21	9	4
Jelenia Góra, ul. Cieplicka	67,7	58,5	625	54	31	6
Jelenia Góra, ul. Lubańska	66,3	58,2	532	57	37	4
Jelenia Góra, ul. Podgórzyńska	62,8	54,2	484	43	19	5
Jelenia Góra, ul. Sobieszowska	63,3	53,3	758	62	38	6
Jelenia Góra, ul. Wolności	68,1	59,7	973	87	58	9
Jelenia Góra, ul. Dworcowa	64,5	56,5	507	60	23	3

Źródło: Klimat Akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2016 roku, WIOŚ 2017 r.

Badania klimatu akustycznego na terenie Jeleniej Góry dla pory dnia wykazały, że w 3 punktach zlokalizowanych na granicy terenów chronionych, nie dotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory dnia (65,0 dB). W stosunku do obowiązujących norm średni poziom równoważny LAeq dla 16 godzin dnia przekraczał

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

dopuszczalny poziom hałasu o 1,3 – 3,1 dB. Najwyższe przekroczenia odnotowano przy ul. Wolności (68,1 dB) oraz przy ul. Cieplickiej (67,7 dB).

Badania przeprowadzone w porze nocy wykazały, że w 4 punktach, zlokalizowanych na granicy terenów chronionych, nie dotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory nocy (56,0 dB). W 3 punktach zlokalizowanych w Jeleniej Górze przy ul. Podgórzyńskiej, Cervi i Sobieszowskiej poziom dźwięku odpowiadał przyjętym normom i wynosił odpowiednio 54,2 dB, 53,6 dB, 53,3 dB. W stosunku do obowiązujących norm średni poziom równoważny LAeq dla 8 godzin nocy przekraczał dopuszczalny poziom hałasu o 0,5-3,7 dB. Najwyższe przekroczenia odnotowano podobnie jak dla pory dnia przy ul. Wolności (59,7 dB)

13.3 Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne (PEM) jest zjawiskiem fizycznym, którego źródła można podzielić ze względu na pochodzenie na naturalne i sztuczne. Naturalnymi źródłami PEM w środowisku jest: słońce, Kosmos, wyładowania atmosferyczne, magnetyzm ziemski. Źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego w środowisku są przede wszystkim instalacje radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowych) oraz instalacje elektroenergetyczne (linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne). W myśl ustawy Prawo ochrony środowiska ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu wykonał w 2014 roku pomiary poziomów pól elektromagnetycznych. Badania na terenie Jeleniej Góry zostały przeprowadzone w 6 punktach pomiarowo-kontrolnych. Również w 2017 roku badania natężenia PEM przeprowadzono w 6 punktach pomiarowych na terenie Jeleniej Góry. Punkty pomiarowe wyznaczono na terenach o wysokiej gęstości zaludnienia w rejonie oddziaływania źródeł emisji PEM (stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe i telewizyjne).

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Tabela 24. Lokalizacja punktów pomiarowych oraz porównanie średnich arytmetycznych zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych w tych punktach na terenie województwa dolnośląskiego

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 MHz-3000 MHz [V/m]	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 MHz-3000 MHz [V/m]	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 MHz-3000 MHz [V/m]
		2011	2014	2017
1.	Jelenia Góra, ul. Komendy-Trzcńskiego	0,42	0,9	0,68
2.	Jelenia Góra, ul. Wyspiańskiego	0,1	<0,3	0,22
3.	Jelenia Góra, ul. Kiepury	0,27	1,67	0,95
4.	Jelenia Góra, Osiedle Robotnicze	1,15	1,37	0,96
5.	Jelenia Góra, ul. Podgórzyńska	0,53	0,58	0,50
6.	Jelenia Góra, ul. Lubańska	0,42	1,15	0,78

Źródło: Badania poziomów pól elektromagnetycznych w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w roku 2011, 2014, 2017, WIOŚ Wrocław.

Przeprowadzone badania w przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu wykazały, że w żadnym punkcie nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych.

14. Raport z podjętych działań naprawczych w zakresie stwierdzonych przekroczeń zmierzonych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu

14.1 Podsumowanie stanu aktualnego jakości powietrza

W rocznej ocenie jakości powietrza dla strefy dolnośląskiej w roku 2016 i 2017 przeprowadzonej przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, nie został przekroczony dopuszczalny poziom: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu, kadmu i niklu.

W 2016 i 2017 r. dla strefy dolnośląskiej stwierdzono przekroczenie poziomów dla pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu oraz dla ozonu i arsenu. Źródłem wysokich stężeń benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} jest proces spalania paliw w celach grzewczych. Stężenia te w okresie zimowym są znacznie wyższe niż w sezonie letnim. Natomiast do czynników powodujących powstawanie ozonu zalicza się tlenki azotu oraz węglowodory. Ozon jest zanieczyszczeniem pochodzenia fotochemicznego, a jego stężenie zależy bezpośrednio od stopnia nasłonecznienia, wilgotności względnej, temperatury oraz prędkości wiatru. Przyczyny przekroczeń poziomów celów długoterminowych dla ozonu to: komunikacja, warunki pogodowe, naturalne źródła emisji oraz napływ zanieczyszczeń prekursorów ozonu spoza granic województwa.

W ocenie jakości powietrza za rok 2016 dla strefy dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki, tlenków azotu. Dla ozonu stwierdzono przekroczenie poziomu stężenia tego związku celu długoterminowego. Natomiast jakość powietrza za rok 2017 dla strefy dolnośląskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin uległa poprawie i dla żadnej substancji nie stwierdzono przekroczeń badanych substancji.

Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leczyckiego Polskiej Akademii Nauk przeprowadził na potrzeby aktualizacji operatu uzdrowiskowego badania właściwości leczniczych klimatu uzdrowiska Cieplice. „Podstawowe charakterystyki klimatu obliczone zostały na bazie dwóch źródeł danych. Pierwszym z nich były dane meteorologiczne (natężenie promieniowania słonecznego, temperatura i wilgotność względna powietrza na wysokości 2 m n.p.t., opady atmosferyczne, kierunek i prędkość wiatru na wysokości 10 m n.p.t.) ze stacji zlokalizowanej na granicy strefy A ochrony uzdrowiskowej przy ul. Fabrycznej. Dane na stacji rejestrowane były w interwałach 5-minutowych. W operacie wykorzystano dane za okres od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2018 r. wykorzystano 10-letnie serie danych meteorologicznych ze stacji IMGW-PIB w Jeleniej Górze, traktując je jako dane referencyjne oraz uzupełniające dla obserwacji, które nie były prowadzone na stacji w Cieplicach. Stacja IMGW-PIB w Jeleniej Górze położona jest w odległości ok. 8 km na północny-wschód od stacji w Cieplicach i jest najbliższą stacją meteorologiczną z wieloletnimi ciągami danych. Dane ze stacji IMGW-PIB w Jeleniej Górze obejmowały okres od 1.01.2008 do 28.02.2018 r.”

Pomiar stężenia zanieczyszczeń powietrza prowadzony był na dwóch stacjach w Jeleniej Górze: automatycznej przy ul. Ogińskiego (pomiar SO₂, NO₂, CO, O₃, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}) i manualnej, na granicy strefy C ochrony uzdrowiskowej, 1,5 km od centrum Parku Zdrojowego, przy ul. Sokoliki (PM₁₀, ołów, arsen, kadm, nikiel

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

benzo(a)piren). Instytut Geografii I przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk wykorzystał do oceny stanu sanitarnego powietrza w Cieplicach:

- Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego za lata 2015-2017 Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu (WIOŚ 2016, 2017, 2018);
- Oceny poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za lata 2015-2017;
- szacunkowy, aktualny stan zanieczyszczenia powietrza w centrum Cieplic, na Placu Piastowskim, ustalony na podstawie modelowania przez WIOŚ we Wrocławiu – pismo DJ-DM.7016.23.2018 z 25 maja 2018 r.

Podsumowując, w Cieplicach podobnie jak na większości obszaru Polski problem stanowi zanieczyszczenie powietrza pyłem (przekroczona liczba dni ze stężeniem dobowym $PM_{10} > 50 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) oraz benzo(a)pirenem w pyłe PM_{10} (kilkukrotne przekroczenie stężenia średniorocznego). Ponadto powiat jeleniogórski cechują przekroczenia liczby dni ze stężeniem ozonu powyżej $120 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Zachowana jest z kolei norma średniego stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} i $PM_{2,5}$. Stan warunków aerosanitarnych można zatem określić jako mało korzystny dla stosowania klimatoterapii. Sytuacje przekroczenia dopuszczalnych norm sanitarnych są stosunkowo częste. Dlatego też konieczne jest uruchomienie stałego monitoringu zanieczyszczeń powietrza w uzdrowisku, oraz aktywne stosowanie jego wskazań w codziennej praktyce klimatoterapeutycznej.

14.2 Dokumenty strategiczne w zakresie jakości powietrza

Miasto Jelenia Góra realizuje na bieżąco zadania, które zostały wyznaczone w dokumentach strategicznych, zarówno na poziomie lokalnym jak i wojewódzkim. Są to:

- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Jelenia Góra przyjęty uchwałą nr 134.XVII.2015 w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia do wdrożenia dokumentu;
- Program ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego;
- Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe przyjęte uchwałą 651.XLVII.202 Rady Miejskiej Jelenia Góra z dnia 12 marca 2002 roku, oraz uchwałą Rady Miasta Jelenia Góra nr 59.IX.2015 z dnia 21.04.2015 roku, aktualizacja tych założeń.

14.3 Działania naprawcze

W związku z powyższym Miasto Jelenia Góra podejmuje realizuje zadania i działania w celu przywrócenia standardów jakości powietrza w Uzdrowisku Cieplice i całym mieście. W dokumentach strategicznych dla Miasta takich jak: Program ochrony środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 roku, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Jelenia Góra wyznaczono konkretne zadania.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

W tym celu będą realizowane m.in.

- ograniczenie emisji liniowej poprzez:
  - Obwodnica Południowa Jeleniej Góry – etap II
  - Przebudowa nawierzchni ulicy Łomnickiej w Jeleniej Górze z ciągiem pieszo-rowerowym od przejazdu kolejowego do granic miasta
  - Ograniczenie niskiej emisji transportowej w mieście Jelenia Góra
  - Przebudowa nawierzchni ciągu pieszo-jezdnego w zabytkowym centrum Jeleniej Góry –etap I
  - Budowa łącznika drogowego ulic Jelenia-Forteczna-Kopernika
  - Bliżej przyrody, chroniąc przyrodę – pieszo i rowerem w Aglomeracji Jeleniogórskiej.
- Ograniczenie niskiej emisji poprzez:
  - Termomodernizację budynków oświatowych Miasta Jelenia Góra
  - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
  - Odwierty geotermalne – opracowanie dokumentacji aplikacyjnej
  - Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Jelenia Góra, w tym m.in.:
    - Dotacje celowe dla mieszkańców zmieniających system ogrzewania
    - Inwentaryzacja systemów grzewczych na terenie Miasta Jelenia Góra
- Działania edukacyjne dotyczące ochrony powietrza poprzez:
  - Kampanię informacyjno-edukacyjną dotyczącą ochrony powietrza na terenie Jeleniej Góry.

W roku 2013 został przesłany na ręce Ministra Zdrowia szczegółowy raport z realizacji działań naprawczych zawierający analizę notowanych przekroczeń wraz ze wskazaniem uwarunkowań, analizę założeń dokumentów strategicznych oraz programów naprawczych w zakresie ochrony powietrza na terenie Uzdrowiska Cieplice, a także charakterystykę podjętych dotąd działań naprawczych w zakresie poprawy jakości powietrza za lata 2007-2013.

Miasto kontynuuje realizację zadań ujętych w/w raporcie a oprócz nich na bieżąco realizuje następujące prace na rzecz ochrony powietrza:

- zrealizowano program „KAWKA”, w którym ok. 600 gospodarstw domowych zlikwidowało piece węglowe; KAWKA to program, który polegał na likwidacji lokalnych źródeł ciepła tj.: indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych/koksowych, kotłowni zasilających kilka budynków oraz kotłowni osiedlowych i ich zastąpienie przez źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła t.j. instalacji c.o. i c.w.u. gazowej lub elektrycznej lub podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. Całkowita wartość projektu dla Jeleniej Góry: 10 397 041,81 PLN;
- opracowano „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Jelenia Góra”;
- wprowadzono zakaz ruchu samochodów powyżej 12 t w centrum miasta w celu redukcji emisji spalin;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- sukcesywnie prowadzone są remonty i modernizacje dróg, a w okresie od wiosny do jesieni odbywa się czyszczenie ulic na mokro – by ograniczyć emisję wtórną pyłów;
- podejmowane są działania związane z ograniczeniem niskiej emisji transportowej – wybudowano rondo w Cieplicach, powstaje system ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej, pozyskano środki zewnętrzne na kontynuowanie działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji transportowej (poprawa stanu nawierzchni dróg, budowa rond, ścieżek pieszo – rowerowych, centrów przesiadkowych) – zadanie jest w realizacji;
- Straż Miejska w Jeleniej Górze prowadzi wzmożone kontrole pod kątem spalania odpadów a także Straż Miejska została zobligowana do kontroli warsztatów samochodowych pod kątem ewentualnego spalania w kotłach przepracowanych olejów silnikowych lub innych odpadów - kontrole nie wykazały nieprawidłowości;
- stale modernizuje się oświetlenie miejskie, wymieniając na energooszczędne. Docelowo Miasto planuje zmodernizować całe oświetlenie uliczne.
- Miejski Zakład Komunikacyjny na bieżąco modernizuje swój tabor - już 1/3 pojazdów to autobusy ekologiczne. MZK planuje w bieżącym roku zakupić 20 ekologicznych autobusów (5 hybrydowych, 15 zasilanych olejem napędowym o normie emisji spalin co najmniej Euro-6);
- dokonuje się termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, otrzymano dofinansowanie ze środków zewnętrznych na termomodernizację kolejnych budynków użyteczności publicznej;
- wystąpiono do Sejmiku Województwa Dolnośląskiego o objęcie Aglomeracji Jeleniogórskiej przepisami „Ustawy antysmogowej” - celem ograniczenia lub wprowadzenia zakazu w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; W dniu 30 listopada 2017 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął uchwały w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą w Jeleniej Górze przeprowadził inwentaryzację swoich budynków pod kątem ich ogrzewania;
- wniesiono uwagi do Ministerstwa Energii do projektu rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych w zakresie eliminacji z rynku paliw najniższej jakości tj. mułów, flotów oraz węgla brunatnego;
- zwiększono udział zieleni w przestrzeni ciągów komunikacyjnych i placów zabaw;
- w ramach podejmowanych przez Miasto Jelenia Góra działań mających na celu zwiększenie ilości drzew sadzonych na terenie miasta, jak i również w związku z ograniczaniem skutków niskiej emisji dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego w mieście, zorganizowano 8 kwietnia 2017 r. akcję sadzenia drzew. Posadzono 115 sztuk drzew gat. Lipa drobnolistna;
- Straż Miejska regularnie przeprowadza kontrole domowych spalenisk; pobierane są próbki ze spalenisk celem przeprowadzenia ich badania pod kątem spalania szkodliwych dla środowiska rzeczy

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- Miasto złożyło wnioski aplikacyjne, celem pozyskania środków zewnętrznych na wykonanie odwiertów geotermalnych, celem wykorzystania pozyskanego ciepła do celów grzewczych;
- W okresie od 08 maja 2017 r. do 12 grudnia 2017 r. Miasto Jelenia Góra realizowało zadanie pn. „Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca ochrony powietrza na terenie Jeleniej Góry”, które polegało na:
  - - wydaniu i dystrybucji ulotek informacyjno-edukacyjnych w nakładzie 30 000 egz.
  - - wydaniu i dystrybucji plakatów informacyjno-edukacyjnych w nakładzie 1 280 egz.

- Przeprowadzono inwentaryzację systemów grzewczych na terenie miasta Jelenia Góra

Od sierpnia do listopada 2017 r. firma ATMOTERM z Opola przeprowadziła ankietyzację mieszkańców i podmiotów gospodarczych na terenie Jeleniej Góry dotyczącą stosowanych systemów grzewczych w lokalach mieszkalnych, usługowych i przemysłowych. Na tej podstawie opracowana została i upubliczniona na stronie internetowej miasta inwentaryzacja systemów grzewczych. Celem przeprowadzonej inwentaryzacji było poznanie struktury grzewczej Jeleniej Góry oraz planów mieszkańców dotyczących zmiany sposobu ogrzewania na bardziej ekologiczne, a także planów dotyczących termomodernizacji obiektów.

- Prowadzona jest szeroka akcja edukacyjna:
  - a. informuje się mieszkańców o aktualnym stanie jakości powietrza poprzez widget na stronie www.jeleniagora.pl;
  - b. przeprowadzono spotkanie edukacyjne z dyrektorami jednostek oświatowych i zobowiązano dyrektorów szkół i przedszkoli do sprawdzania jakości powietrza atmosferycznego i dostosowywania aktywności dzieci na zewnątrz do aktualnego stanu powietrza;
  - c. przeprowadzono zimową kampanię w lokalnej telewizji - 30 sekundowy spot „Zakaz spalania odpadów”;
  - d. wywieszono billboardy oraz plakaty z hasłem „Spalając śmieci zatruwasz powietrze którym oddychasz!”. W kilkunastu lokalizacjach na terenie Jeleniej Góry pojawiły się billboardy ostrzegające o złych skutkach spalania śmieci. W tej samej szacie graficznej przygotowano i umieszczono w wiatkach przystankowych wielkoformatowe plakaty. Ponadto przygotowano mniejsze formaty, które pojawiły się w autobusach MZK. Plakaty przekazano również do ponad 100 jednostek oświatowych, administracyjnych, kulturalnych i sportowych, sklepów wielkopowierzchniowych, dużych zakładów pracy i parafii. Przedruk plakatu umieszczono w lokalnej prasie;
  - e. zamontowano we wszystkich szkołach i przedszkolach na terenie Jeleniej Góry tablice edukacyjne informujące o prawidłowym postępowaniu z odpadami komunalnymi oraz o aktualnej jakości powietrza;

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- f. komunikaty o stanie jakości powietrza zamieszczone są na tablicach elektronicznych MZK przy przystankach autobusowych.
- g. na budynku Straży Miejskiej zainstalowano tablicę zewnętrzną informującą o stanie jakości powietrza. Zawartość merytoryczna ekranu tablicy dotyczy informacji o prognozowanych stężeniach zanieczyszczeń powietrza i warunkach biometeorologicznych (tj. informacja o stężeniach zanieczyszczeń powietrza (PM10, O3, NO2); informacja o aktualnych warunkach biometeorologicznych; informacja o indeksie jakości powietrza, czas prognozy);
- h. Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, wraz z Wydawnictwem „Bombajka” przygotował 5000 szt. książeczek edukacyjnych spersonalizowanych pod względem ilustracji bajek edukacyjnych o segregacji odpadów komunalnych pn: „Jak jelonek uczył segregować śmieci” -. Książeczki przeznaczone są dla dzieci w wieku przedszkolnymi wczesnoszkolnym.
- i. Sukcesywnie prowadzone są remonty i modernizacje dróg, a w okresie od wiosny do jesieni odbywa się czyszczenie ulic na mokro – by ograniczyć emisję wtórną pyłów;

Miasto Jelenia Góra aktualnie realizuje 2 uchwały:

1) uchwałę nr 304.XLI.2017 RADY MIEJSKIEJ JELENIEJ GÓRY z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie przyjęcia zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Jelenia Góra na zadanie służące ograniczeniu niskiej emisji, polegające na zmianie systemu ogrzewania dla zadań na realizację których poniesiono wydatki w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r.

Zgodnie z ww. uchwałą w terminie do dnia 15.09.2017 r. wpłynęło 135 wniosków na łączną kwotę dotacji 848 135,02 zł. Do dnia 31.12.2017 r. zawarto 60 umów z mieszkańcami na łączną kwotę dotacji 393 599,06 zł - zadanie w trakcie realizacji. Do dnia 30.04.2018 r. wydano kwotę 190 660,44 zł. Mieszkańcy zgłosili likwidację 207 szt. palenisk (kotłów stałopalnych i pieców kaflowych).

Dotacja jest przydzielana w wysokości do 50% poniesionych kosztów na zadanie w zakresie zmiany systemu ogrzewania w jednym lokalu mieszkalnym lub nieruchomości o charakterze mieszkalnym na terenie Jeleniej Góry, w maksymalnej wysokości do 7 000 zł.

2) uchwałę nr 303.XLI.2017 RADY MIEJSKIEJ JELENIEJ GÓRY z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Jelenia Góra w ramach programu priorytetowego pn.: „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego”

Miasto zawarło z WFOŚiGW we Wrocławiu umowy pożyczkowe na realizację zadań :

- pn.: „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego na terenie miasta Jelenia Góra - zadanie 1”. Wnioskowane dofinansowanie w kwocie: 2 359 000,00 zł

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

- pn.: „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego na terenie Uzdrowiska Cieplice - zadanie 1”. Wnioskowane dofinansowanie w kwocie: 660 000,00 zł

Termin rozpoczęcia zadań: 01.01.2017 r. Termin zakończenia zadań: 31.10.2018 r.

W pierwszym naborze tj. do dnia 03 lipca 2017 r. zgłosiło się 400 chętnych.

W drugim naborze tj. do dnia 30.04.2018 r. zgłosiło się 517 chętnych.

Miasto złożyło kolejne 2 wnioski do WFOŚiGW we Wrocławiu na uzyskanie pożyczki z WFOŚiGW dla zadań :

- pn.: „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego na terenie miasta Jelenia Góra - zadanie 2”. Wnioskowane dofinansowanie w kwocie: 3 628 000,00 zł
- pn.: „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego na terenie Uzdrowiska Cieplice - zadanie 2”. Wnioskowane dofinansowanie w kwocie: 790 000,00 zł

Termin rozpoczęcia zadań: 01.01.2017 r. Termin zakończenia zadań: 31.01.2019 r.

Dotacja będzie przydzielana w wysokości do 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych na zadanie w zakresie zmiany systemu ogrzewania w jednym lokalu mieszkalnym lub nieruchomości o charakterze mieszkalnym na terenie Jeleniej Góry, w maksymalnej wysokości do:

- 1) dla domu jednorodzinnego - 10.000,00 zł;
- 2) dla mieszkania w budynku wielorodzinnym - 7.000,00 zł;
- 3) w przypadku kotłowni zasilającej w ciepło budynek wielorodzinny limit kosztów kwalifikowanych dla takiej instalacji określony będzie w oparciu o liczbę obsługiwanych mieszkań - jako iloczyn tej liczby i kwoty - 4.000,00 zł.

Dotacja przysługuje na zadania obejmujące zmianę systemu ogrzewania na przyjazne środowisku źródła ciepła w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym zlokalizowanych na terenie Jeleniej Góry dla:

- 1) właściciela lokalu mieszkalnego lub nieruchomości o charakterze mieszkalnym - osoby fizycznej, w tym osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w lokalu mieszkalnym;
- 2) wspólnoty mieszkaniowej, której członkowie korzystają z ciepła wytworzonego we wspólnej kotłowni;
- 3) najemcy lokalu komunalnego.

Ponadto na terenie miasta realizowany jest projekt pn. „Likwidacja wysokoemisyjnego źródła ciepłowniczego w Jeleniej Górze” W ramach realizacji projektu, który rozpoczął się w 2009 r. zrealizowano trwałe wyłączenie z użytkowania pracującej na potrzeby prawobrzeżnej części Miasta ciepłowni Zabobrze, o łącznej mocy blisko 70 MW i spalającej około 20000 Mg węgla rocznie. Ciepłownia ta była zlokalizowana na terenie osiedla mieszkaniowego Zabobrze. Przeprowadzone działania przyczyniły się do powstania efektu ekologicznego redukcji emisji.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

Jego źródłem są:

- przeniesienie produkcji z Ciepłowni Zabobrze do zmodernizowanej EC Miasto o wyższej sprawności (wyższym wskaźniku wykorzystania energii chemicznej) oraz posiadającej instalację odsiarczania,
- modernizacja instalacji odpylania w EC Miasto.

Istotnym dla miasta efektem jest likwidacją obiektów ciepłowni, położonej na terenach osiedla mieszkaniowego.

Kolejnym ważnym przedsięwzięciem inwestycyjnym w Jeleniej Górze w 2017 roku było to, że Zakłady Jelfa i ECO (Energetyka Ciepła Opolszczyzny) uruchomiły najnowocześniejszą kotłownię w regionie jeleniogórskim, która jest opalana gazem ziemnym. Zastąpiła ona źródło węglowe. Dotychczas odbiorcy zaopatrywani byli w ciepło z kotłowni parowej opalanej miałem węgla kamiennego, która została przejęta przez Spółkę ECO w 2014 r. Wkrótce potem podjęto działania o modernizacji tego źródła ciepła. Prace zakończyły się w drugiej połowie 2017 roku. Z wyliczeń odnośnie efektu ekologicznego wynika, że nowe źródło ciepła przyniesie znaczącą poprawę w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dzięki inwestycji uda się ograniczyć emisję pyłu o 93 %, a dwutlenku węgla o 50% w skali roku. W kotłowni zbudowano trzy nowoczesne kotły parowe o konstrukcji płomienicowo-płomieniówkowej typu BWD 50. Łączna wydajność kotłów to 15 ton pary na godzinę. Każdy z kotłów wyposażony jest w palnik gazowy modulowany. Dodatkowo dwa kotły posiadają ekonomizery do odzysku ciepła ze spalin, które podniosą sprawność do poziomu powyżej 95%.

W celu poprawy klimatu akustycznego na terenie miasta Jelenia Góra i również Uzdrowiska Cieplice będą kontynuowane następujące zadania:

- budowa nowych dróg i wyprowadzenie ruchu pojazdów z centrum miasta (inwestycje wskazane przy punkcie emisja do powietrza);
- tworzenie i utrzymanie zieleni ochronnej wzdłuż dróg i zieleni w pasach drogowych oraz oczyszczanie letnie i zimowe dróg gminnych i powiatowych;
- uwzględnienie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- prowadzenie monitoringu hałasu.

Natomiast Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk z uwagi na wskazane w opracowaniu pn. Właściwości lecznicze klimatu Uzdrowiska Cieplice (Warszawa 2018 r.) zagrożenia stwierdził, że należy podjąć działania sprzyjające poprawie klimatu akustycznego oraz stanu sanitarnego powietrza. W związku z tym niezbędne jest:

- prowadzenie okresowych systematycznych kontroli klimatu akustycznego zwłaszcza w szczycie sezonu turystyczno-wczasowego,
- pilne zintensyfikowanie działań służących ograniczeniu stężeń ozonu i pyłu zawieszonego PM10, oraz szczególnie B(a)P w pyle.

W celu zmniejszenia zagrożeń wynikających z okresowo zwiększonego zanieczyszczenia należy prowadzić stały monitoring zanieczyszczeń na obszarze uzdrowiska oraz wprowadzić system bieżącego

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

informowania kuracjuszy i personelu medycznego o zwiększonych stężeniach zanieczyszczeń. Zalecane jest także uruchomienie na stałe miejscowej stacji meteorologicznej oraz zapewnienie dostępu do codziennych danych obserwacyjnych kuracjom i personelowi uzdrowiska. Pozwoli to na optymalne planowanie zabiegów klimatoterapeutycznych, w tym także informowanie o sytuacjach zagrażających bezpiecznemu korzystaniu z klimatoterapii.

Reasumując, Miasto uzyskało dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 na zakup 20 nowoczesnych i ekologicznych autobusów (w tym: 3 autobusy hybrydowe, 15 autobusów zasilanych olejem napędowym o normie emisji spalin co najmniej Euro-6 – z silnikiem spalinowym klasy MAXI, 2 autobusy z silnikiem spalinowym klasy MEGA). Część autobusów z nowego taboru zostanie skierowanych na trasy przebiegające przez Uzdrowisko. Dodatkowo, Miasto otrzymało dofinansowanie i realizuje projekty :

1. Projekt partnerski - "Ograniczenie niskiej emisji transportowej w Aglomeracji Jeleniogórskiej". Przedmiot projektu obejmuje wdrożenie rozwiązań niskoemisyjnych na terenie AJ poprzez inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany, związane z energooszczędnym oświetleniem ulicznym oraz inteligentnym zarządzaniem ruchem w Jeleniej Górze oraz Starej Kamienicy. Jednym z planowanych efektów projektu jest szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych–704,91tCO₂;

2. Trzy projekty dotyczące termomodernizacji budynków użyteczności publicznej w Jeleniej Górze polegające na:

- termomodernizacji budynków 4 przedszkoli miejskich oraz 2 budynków Zespołu Szkół Rzemiosł Artystycznych,
- termomodernizacji wielorodzinnego budynku socjalnego przy ul. Wyczółkowskiego;
- termomodernizacji Ratusza Miejskiego oraz remizy Ochotniczej Straży Pożarnej.

Po zakończeniu realizacji projektów nastąpi zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach, spadek emisji gazów cieplarnianych zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą, poprawa stanu środowiska naturalnego oraz stanu zdrowia osób odwiedzających bądź stałe zamieszkujących Jelenią Górę, obniżenie kosztów funkcjonowania i poprawa warunków użytkowania budynków.

Miasto zawarło już także umowę z Polską Akademią Nauk , której przedmiotem jest uruchomienie na stałe miejscowej stacji meteorologicznej w strefie A ochrony uzdrowiskowej wraz z zapewnieniem dostępu do codziennych danych obserwacyjnych kuracjom i personelowi uzdrowiska. Działanie to pozwoli na optymalne planowanie zabiegów klimatoterapeutycznych, w tym także informowanie o sytuacjach zagrażających bezpiecznemu korzystaniu z klimatoterapii. Podjęto działania mające na celu przeniesienie szkoły nauki jazdy poza obszar Uzdrowiska Cieplice; właściciel szkoły wyraził zgodę na zmianę lokalizacji placu manewrowego; w chwili obecnej przygotowywane jest porozumienie określające miejsce i warunki nowej siedziby

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

15. Załączniki

1. Opracowanie klimatyczne „Właściwości lecznicze klimatu Uzdrowiska Cieplice” – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk.
2. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu z dn. 29 maja 2018 DI-070-43/2018.
3. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze naturalnego surowca leczniczego – wody mineralnej swoistej ze Źródła nr 1 „Marysieńka” na terenie Uzdrowiska Cieplice.
4. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze naturalnego surowca leczniczego – wody mineralnej swoistej Odwiertu „C-1” na terenie Uzdrowiska Cieplice.
5. Mapa w skali 1:5000 Uzdrowisko Cieplice Strefa „A” Ochrony uzdrowiskowej.
6. Mapa w skali 1:10 000 Uzdrowisko Cieplice Strefa „B” Ochrony uzdrowiskowej.
7. Mapa w skali 1:25 000 Uzdrowisko Cieplice Strefa „C” Ochrony uzdrowiskowej.
8. Mapa w skali 1:25 000 Uzdrowisko Cieplice Strefy Ochrony Uzdrowiskowej. Teren i obszar górniczy.

Operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Cieplice

Aktualizacja 2018 r.

ZAKOŃCZENIE

- Niniejsza aktualizacja operatu uzdrowiskowego stanowi podstawę do przedłożenia go Ministrowi Zdrowia w celu potwierdzenia wymogów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.
- Uzdrowisko Cieplice spełnia wymogi art. 34 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych:
- Uzdrowisko Cieplice posiada złoża wód leczniczych potwierdzone świadectwami, załączonymi do operatu.
- Posiada klimat o właściwościach leczniczych potwierdzonych świadectwem wydanym przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk.
- Na terenie Uzdrowiska Cieplice znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego oraz urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego.
- Uzdrowisko posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki odpadami, wodno-ściekowej, i energetycznej.